

UTRIKESDEPARTEMENTET

Arende:

joa

Kopia till:

Kabs
Bitr Kabs
Polch
Pol
UHD

L-A Nilsson

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Ankara 1980-03-05

P Z E u i

Svensk Ankara

1980-03-03 -

Cabinet Stockholm

För L-A Nilsson

re Wallenbergärendet.

P R I M O Turkiska utrikesministeriet har idag muntligen meddelat följande:

Nyasi Dede Bas föddes 1940 i Izmir. Faderns namn Ismail, moderns Vesile. Han flydde 1964 från Turkiet till Bulgarien men återvände och fortsatte sedan till Syrien. Härefter begav han sig till Tyskland som arbetare, ansökte men utan resultat om tyskt medborgarskap. Han kom till Sovjetunionen 1965 och dömdes av sovjetisk domstol till 8 års fängelse och två års exil. De första 1,5 åren av fängelsevistelsen avtjänade han i Potma-lägre nära Selaks. Sedermera överfördes han till Lefortovo-fängelset i Moskva. Han rannsakades igen och frisläpptes den 27 maj 1968. Fick pass av turkiska ambassaden i Moskva och återvände till Turkiet juni 1968. Under fängelsevistelsen i Sovjet mötte han en amerikansk turist vid namn Alex, en brittisk lärare vid namn Gerald Brück (Bruch) och vidare 6 eller 7 tyskar i några fängelser, vidare en polack och en grek. Dessutom hade han tidigare mött en person vid namn Pettazonta och Walter Neuman, Günter Gigos och en jude vid namn Idil Korgan. År 1973 ansökte han i Izmir om pass för att fara till Tyskland som arbetare. Dede Bas "Is belived to have met Cecil August Stowner or Belov in the Lefortov-prison". Myndigheterna här är alltså inte riktigt säkra på det senare. Rapporten från vederbörande turkiska myndigheter säger ingenting om Wallenberg.

S E C U N D O Det gäller nu enligt min sagesman att finna Dede Bas och min sagesman återkommer när upplysningar i saken förligger. Han kan ha rest till Tyskland, men det är inte helt säkert. Han kan

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs

Bitr Kabs

Polch

Pol

UHD

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

- 2 -

finnas i Izmir.

T E R T I O Med starkt betonande av att det gällde en upplysning
"of the record" meddelade min sagesman att Dede Bas inte synes vara
en helt tillförlitlig person.

NYSTRÖM

UTRIKESDEPARTEMENTET		Ärende:	
Kopia till: Kabs L-Å Nilsson Bitr Kabs Polch Pol UHD		Åtgärd: (se regler på blankettkopia) Utr min kansli/kr Nilsson/ACF [REDACTED] t svensk London 1980-03-04	
		P	2
		EUT	

SVENSK LONDON 1980-03-03

CABINET STOCKHOLM

FOER LARS-AAKE NILSSON. RE WALLENBERG-
AERENDET.

BRITTISKA VEDERBOERANDE UPPGIVIT ATT WYNNE BEFINNER SIG
PAA KANARIEOZARNA. BROOKE VISTAS HAER I LONDON OCH MAN
KOMMER ATT ORDNA KONTAKT FOER OSS MED DENNE. DOCK TROR
MAN EJ EFTER GENOMGAANG AV ARKIVMATERIAL I FCO ATT HAN
KAN HA NAAGRA UPPLYSNINGAR. NAAGON VID NAMN WILSON
OCH MOEJLIGEN MED FOERNAMNET SAMUEL SOM SKULLE HA HAAL-
LITS FAENGSLAD I SAMMA LAEGER KAENNER MAN EJ TILL.

SKOGLUND

UTRIKESDEPARTEMENTET		Ärende:	
Kopia till:		Åtgärd: (se regler på blankettkopia)	
Kabs	L-Å Nilsson	Utr min kansli/kr Nilsson/ACF	
Bitr Kabs		[REDACTED] svensk Washington	
Polch		1980-03-04	
Pol			
UHD			

P	2	EU
---	---	----

SVENSK WASHINGTON 1980-03-03

CABINET STOCKHOLM

FOER L AA NILSSON, UTR MIN KANSLI FRAAN BERGQUIST ANG WALLENBERGAERENDET.

P R I M O. STATE DEPARTMENT MEDDELAR IDAG ATT SOVJETISKSE ADNDREMANNEN VASEV DEN 29 FEBRUARI VAR UPPE HOS BITRAEDANDE EUROPACHEFEN ROBERT BARRY OCH AVLAEMNADE DET OFFICIELLA SVARET OM W. TEXTEN KOMMER ATT OEVERLAEMNAS VIA AMERIKANSKA AMBASSADEN I STOCKHOLM, MEN LAER VARA IDENTISK MED SVARET PAA ULLSTENS FRAAGA FRAAN AUGUSTI 1979.

S E C U N D O. STATE DEPARTMENT AER INTRESSERAT ATT VETA VARI-FRAAN VI FAATT UPPGIFTERNA OM DAVID JOHN BUYER, EFTERSOM MAN HAER INTE KAENNER TILL VEDERBOERANDE. MAN SKULLE VILJA KOMMA I KONTAKT MED DEN PERSON, SOM LAEMNAT UPPGIFTERNA TILL OSS (LAZAR BERGER).

WACHTMEISTER

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:
Kopia till: Kabs Bitr Kabs Polch Pol UHD	Åtgärd: (se regler på blankettkopia) Utr min kansli/kr Nilsson/ACF t svensk Washington 1980-03-04. Ex t: Leifland, Ecker- berg, Berg Pol I, Elmer Pol I, amb Moskva onumr, Nilsson

10 2 Eut

Z

SVENSK WASHINGTON 1980-03-03

CABINET STOCKHOLM

FOER KABINETTSSEKRETERAREN RE WALLENBERG.

ROBERT FUNSETH SADE MIG IDAG ATT HAN PAA SIN TID RAATT NINA LAGERGREN ATT KONTAKTA ARMAND HAMMER MED HAENSYN TILL DENNES FOERBINDELSER I MOSKVA. DETTA HADE FRU LAGERGREN GJORT.

I DEN RAPPORT OM HAMMERS SAMTAL NYLIGEN MED BRESJNEV SOM AMBASSA-DOEREN WATSON I MOSKVA LAEMNAT HADE INGENTING NAEMNTS OM WALLENBERG. HAERAV DROG FUNSETH SLUTSATSEN ATT WALLENBERG INTE HADE FOERTS PAA TAL VID SAMTALET ELLER I VART FALL ATT HAMMER INTE NAEMNT NAAGOT HAEROM FOER WATSON.

WACHTMEISTER

2-2 Nilsson/PMU

CHIFFERTELEGRAM

1980-03-03

Bibl

Wallenberg ärendet

ORIGINAL TELEGRAM
(KOPIOR ENL. ANT.)
INKOM UD

3 MAR 80 23 47

Biblioteket, Runestam, GN
223 U 1980-03-05

DNR	84:A	352
P	2	Em

7

RSVENSK WASHINGTON KNR 137 1980-03-03

CABINET STOCKHOLM

Ren

352. FOER RUNESTAN FRAAN BERGQUIST ANG WALLEBERGAERENDET.

AMERIKANER FRAAGAR UNDERSTUNDOM OM DEN EXAKTA TITELN PAA OCH
FOERLAGET FOER DE NYLIGEN PUBLICERADE VITBOECKERNA OM
WALLENGER. TACKSAM DESSA UPPGIFTER.

WACHTMEISTER

SVENSK WASHINGTON KL

EMBASSY OF THE
UNITED STATES OF AMERICA

Stockholm, Sweden

Utr min kansli/kr Nilsson/MME
Atg: ch tel t svensk Moskva,
Washington, Luanda 1980-03-03

March 3, 1980

Wallenberg-incident

Mr. Lars-Ake Nilsson
Ministry of Foreign Affairs
Stockholm

RECEIVED
MAR 23/78
1000-03-04631
P12 Gu+

Dear Lars-Ake:

I'm sending you herewith what the Soviet Embassy in Washington seems to regard as the reply to our demarche of last summer. We doubt that the Soviets are likely to provide us with additional information. I wish it were otherwise.

Sincerely,

lit
Arthur E. Breisky
Counselor of Embassy
for Political Affairs

CONFIDENTIAL

2. IN CALL ON DAS BARRY FEBRUARY 29 SOVIET MINISTER COUNSELOR VASEV HANDED FOLLOWING NON PAPER ON WALLENBERG CASE. VASEV SAID THAT PAPER WAS THE SAME AS THAT GIVEN TO THE SWEDES IN DECEMBER. BARRY ASKED IF SOVIETS HAD ANY ADDITIONAL INFORMATION ON CASE: VASEV SAID NO.

3. FOLLOWING IS INFORMAL TRANSLATION OF NON PAPER: QUOTE AT THE REQUEST OF THE SWEDISH SIDE, MATERIAL AND INFORMATION RELATING TO THE CASE OF R. WALLENBERG HAS BEEN EXAMINED MORE THAN ONCE. THE FACTUAL SIDE WAS CONVEYED TO THE GOVERNMENT OF SWEDEN IN 1957.

ALTHOUGH THE SOVIET UNION IS CONVINCED THAT THERE IS NOT AND CANNOT BE ANYTHING NEW IN THE QUESTION OF THE FATE OF R. WALLENBERG, WHO DIED IN JULY 1947, IT TREATED THE APPROACH OF THE SWEDISH SIDE WITH DUE ATTENTION. 9

ALL ASSERTIONS TO THE EFFECT THAT R. WALLENBERG REMAINED IN THE SOVIET UNION AFTER 1947 DO NOT CORRESPOND WITH REALITY. THIS CONCLUSION APPLIES IN FULL MEASURE ALSO TO THE "STATEMENTS OF WITNESSES" WHICH ARE MENTIONED IN THE APPROACH OF THE GOVERNMENT OF SWEDEN OF JANUARY 3, 1980 AND ALSO IN THE LETTER OF THE PRIME MINISTER OF SWEDEN OF AUGUST 22, 1980 (SIC).

CONSIDERING THEREFORE THAT THE QUESTION OF R. WALLENBERG HAS BEEN EXHAUSTED, THE SOVIET GOVERNMENT CANNOT BUT EXPRESS REGRET THAT THE GOVERNMENT OF SWEDEN, INSTEAD OF REJECTING FANTASIES AND SPECULATIONS, FINDS IT NECESSARY TO CAST DOUBT ON THE SINCERITY OF THE SOVIET UNION IN THIS CASE. IN THE SOVIET UNION WE ARE PROFOUNDLY CONVINCED THAT MUTUAL TRUST OF THE GOVERNMENTS AND PEOPLES OF BOTH COUNTRIES IS A NECESSARY CONDITION FOR THE FUTURE DEVELOPMENT OF SOVIET/SWEDISH GOOD NEIGHBORLINESS IN WHICH BOTH OF OUR COUNTRIES ARE INTERESTED TO AN EQUAL DEGREE. END QUOTE.

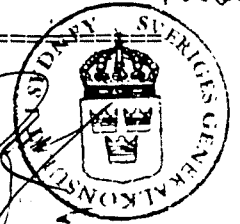
Yurta

CONFIDENTIAL

FA 88

1980-03-03

Överlämnas av generalkonsulatet i
Sydney till Utrikesdepartementets
pressbyrå för kännedom.

WEEKEND AUSTRALIAN

MARCH 1-2 1980

LETTERS

Diplomat

WE APPEAL to you for your attention to this very urgent matter.

The Swedish diplomat Raoul Wallenberg, today 67 years old, who was sent to Budapest in July 1944 to help save the Jews in Budapest from the nazis' gas chambers, was captured on January 17 1945 by the Soviet troops at their entry in Budapest.

Between July 1944 and January 1945 Wallenberg saved 20,000 Jews through his personal intervention and about 100,000 indirectly from extermination.

The Swedish Government has up to now come short in their negotiations with the Soviet to have Raoul Wallenberg released. The Soviet insist on their statement that Wallenberg died in 1947 from a heart attack in the Ljubljanka prison.

Several witnesses have seen him since that date. The last one saw him in Byturka prison in 1975, and there is a secondhand report about him from May 1978.

Committees from several countries are supporting the Raoul Wallenberg Association and his sister and brother in the struggle to have him rescued.

The Raoul Wallenberg Association in co-operation with the International Sakharov Committee is planning a hearing in Stockholm on May 2-3, when witnesses and experts will be questioned by internationally known personalities.

We hope you will urge people to come forward with direct or secondhand information about Raoul Wallenberg, the Swede who has been imprisoned in the Soviet Gulag between 1945-80 and contact our association.

INGRID WIDEMAR
Chairman, The Raoul
Wallenberg Association
Box 16076, 103/22
Stockholm

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
1980-03-28 - ex t:

Fru Nina Lagergren
F justitierådet Ingrid Gärde-Widemar
amb Canberra onumr
amb Moskva onumr
amb Tel Aviv onumr

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-03-03

Avd

Grupp

Mål

Adress

Svensk

LUANDA

Text

Kabinettssekreteraren från L-Å Nilsson re Wallenberg-
ärendet

PRIMO Genom amerikanska Stockholms-ambassaden fick vi
måndag del av det negativa svar som från sovjetisk sida
den 29 februari lämnades i State Department på den amerikanska
framställningen från augusti 1979 om Raoul Wallenberg
(se secundo). Breisky frågade på personlig basis om någon
svensk reaktion fanns att förmedla till State Department.

Jag bad att få rådföra mig med Dig. Mitt förslag skulle vara
att vi säger amerikanerna att vi skulle uppskatta om de
till ryssarna framförde att det lämnade svaret inte var
att betrakta som tillfredsställande. Ett stort antal
vittnesmål gav vid handen att Raoul Wallenberg varit vid
liv långt efter 1947. Vidare skulle vi uppskatta fortsatta
amerikanska diplomatiska ansträngningar för Raoul Wallenbergs
sak.

Jag har med Breisky överenskommit att Nina Lagergren
inte skall underrättas om det sovjetiska svaret förrän
jag erhållit Din reaktion på ovanstående. För den händelse
det sovjetiska svaret dessförinnan skulle läcka ut, är
Breisky d'accord vi bekräftar att amerikanerna givit oss
del.

SECUNDO Cit Slutcit

Cabinét

Ex t

Eckerberg, Berg pol I, Elmér pol I, Nilsson

CONFIDENTIAL
2. IN CALL ON DAS BARRY FEBRUARY 29 SOVIET MINISTER COUNSELOR VASEV HANDED FOLLOWING NON PAPER ON WALLENBERG CASE. VASEV SAID THAT PAPER WAS THE SAME AS THAT GIVEN TO THE SWEDES IN DECEMBER. BARRY ASKED IF SOVIETS HAD ANY ADDITIONAL INFORMATION ON CASE: VASEV SAID NO.

3. FOLLOWING IS INFORMAL TRANSLATION OF NON PAPER: QUOTE AT THE REQUEST OF THE SWEDISH SIDE, MATERIAL AND INFORMATION RELATING TO THE CASE OF R. WALLENBERG HAS BEEN EXAMINED MORE THAN ONCE. THE FACTUAL SIDE WAS CONVEYED TO THE GOVERNMENT OF SWEDEN IN 1957.

ALTHOUGH THE SOVIET UNION IS CONVINCED THAT THERE IS NOT AND CANNOT BE ANYTHING NEW IN THE QUESTION OF THE FATE OF R. WALLENBERG, WHO DIED IN JULY 1947, IT TREATED THE APPROACH OF THE SWEDISH SIDE WITH DUE ATTENTION. 9

ALL ASSERTIONS TO THE EFFECT THAT R. WALLENBERG REMAINED IN THE SOVIET UNION AFTER 1947 DO NOT CORRESPOND WITH REALITY. THIS CONCLUSION APPLIES IN FULL MEASURE ALSO TO THE "STATEMENTS OF WITNESSES" WHICH ARE MENTIONED IN THE APPROACH OF THE GOVERNMENT OF SWEDEN OF JANUARY 3, 1980 AND ALSO IN THE LETTER OF THE PRIME MINISTER OF SWEDEN OF AUGUST 22, 1980 (SIC).

CONSIDERING THEREFORE THAT THE QUESTION OF R. WALLENBERG HAS BEEN EXHAUSTED, THE SOVIET GOVERNMENT CANNOT BUT EXPRESS REGRET THAT THE GOVERNMENT OF SWEDEN, INSTEAD OF REJECTING FANTASIES AND SPECULATIONS, FINDS IT NECESSARY TO CAST DOUBT ON THE SINCERITY OF THE SOVIET UNION IN THIS CASE. IN THE SOVIET UNION WE ARE PROFOUNDLY CONVINCED THAT MUTUAL TRUST OF THE GOVERNMENTS AND PEOPLES OF BOTH COUNTRIES IS A NECESSARY CONDITION FOR THE FUTURE DEVELOPMENT OF SOVIET/SWEDISH GOOD NEIGHBORLINESS IN WHICH BOTH OF OUR COUNTRIES ARE INTERESTED TO AN EQUAL DEGREE. /END QUOTE.

Just

CONFIDENTIAL

Avsändningsort

utr min kansli

L-Å Nilsson/MME

Ärende

Datum

1980-03-03

Wallenberg-ärendet

Avd.

Grupp

Mål

Adress

Svensk

38 MOSKVA

Text

303 WASHINGTON

Från L-Å Nilsson. Kabinettssekreteraren, som i Luanda,
har tillställts följande telegram cit

till Svensk Luanda

Cabinet

Dnr	Avd	Grupp	Mål

Slutligen, Shifrins uppgift om att Berger
i Bukarest skulle ha sammanträffat med den
sovjetiske ambassadören är onekligen anmärk-
ningsvärd !

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

Avsant med

☐ sv kurir

☐ utl kurir

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

PROMEMORIA

P 2 Eu^I

1980-02-27

Ex f kdm t:

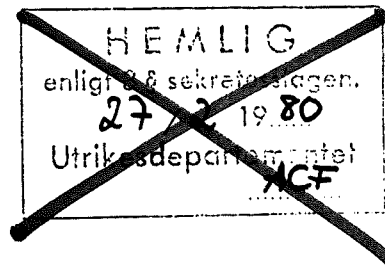
Fru Nina Lagergren tillhanda
F justitierådet I Gärde-Widemar
tillhanda

exp 800227/ACF

STRÄNGT FÖRTROLIG

Wallenberg-ärendet

T f chargé d'affaires Schönander, Bryssel,
har den 26 februari inberättat följande:

I enlighet med Ditt handbrev den 7 dennes besökte jag idag Pype. Det en och en halv timme långa samtalet på engelska ägde rum i den hälsokostbutik Pype förestår som medlem av ett katolskt kollektiv i den flamländska staden Kortrijk. Pype gav ett öppet och sympatiskt intryck.

Pype fick höra talas om Wallenberg först sedan han återkommit till Belgien efter fängelse- och lägervistelsen i Sovjetunionen. Han hade inte hört talas om någon svensk fånge i lägret 385/5. Utländska medfångar förutom Garcia, hade varit Leslie Kenneth, Donald Parkings, Harry Donaguc, Sam Wilson och Andy Burgess, brittiska medborgare, Paul Brawer, Gerald Amster och Dennis Burn, amerikaner, David Rosenschweig, australiensare, Rudolf Sterk, västtysk, Willy Weiteka, östtysk, Carlo Megalli, Willy Schaffner och Walther, schweizare samt Alexander Alexandrovitj, bulgar. De flesta av dessa, i varje fall brittena och amerikanerna, hade straffats för narkotikabrott.

Pype betecknade Garcia som fantasifull. Garcia hade för Pype uppgivit att han anlänt till Sovjetunionen vid 19 års ålder och att han var straffad för att ha "dödat kommunister". Pype hade fått intrycket att Garcia suttit i 385/5 i 25 år.

Enligt Pype hade fångarna i 385/5 uppdelats i utlänningar och sovjetmedborgare. Kontakt mellan de två kategorierna kunde äga rum endast på det gemensamma sjukhuset, där Pype aldrig varit. Garcias uppgifter om att det skulle finnas en särskild del för utländska politiska fångar kunde Pype inte bekräfta. Däremot låg isoleringsavdelningen eller - cellerna på den sida om planket där sovjetmedborgarna vistades. Mat till de isolerade fångarna levererades från den lägerdel där Pype och de andra utlänningarna vistades. Ovannämnde Rosenschweig hade deltagit i denna matdistribution. Pype vet inte om Rosenschweig är frigiven. Ovannämnde Parkings hade varit sysselsatt med reparationsarbeten på planken. Pype vet heller inte om Parkings är frigiven.

Pype talar eller förstår inte ryska varför han inte kan bekräfta Garcias uppgifter om propagandasändningar mot finansfamiljer i väst som bl a Wallenberg.

Däremot bekräftade Pype Garcias uppgifter om att schweizaren Walther skulle ha fängslats på grund av ekonomiska oegentligheter. Pype kände inte till Walthers efternamn men betecknade honom utan vidare som schweizare och av "bättre sort" än narkotikabrottslingarna.

Garcias uppgifter om besök hos fångarna från respektive länders Moskva-ambassader ställde sig Pype frågande till. Han hävdade att sådana kontakter endast kunde ske i Moskva dit fångarna i förekommande fall transporterades med särskilda fängelsebilar.

Pype har lovat återkomma med den numera frigivne bulgaren Alexander Alexandrovitjs fullständiga namn och adress liksom för den händelse någon av de övriga medfångarna skulle sätta sig i förbindelse med honom.

UTRIKESDEPARTEMENTET
 Utrikesministerns kansli
 Handläggare: kr Nilsson/ACF

ex ink + avg t:

Leifland
 Eckerberg
 Carlgren
 Berg Pol II
exp 800227
/ACF

1980-02-27

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1980-02-27 25	P	2	Eu ^I

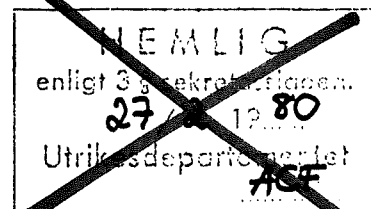
Ambassadören Sandström

HAVANNA

FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet

Hbr Sandström - Berg 1980-02-14

Broder,

Wilhelm Carlgren och Ole Jödahl, vilka torde vara de som har den bästa överblicken beträffande departementets Wallenberg-akt, kan inte erinra sig det "mexikanska" fall Du berör i ovan citerade handbrev. Ifråga om den österrikiske före detta fången går det naturligtvis inte att på grundval av lämnade uppgifter säga något. Som Du säkert vet, har genom åren ett mycket stort antal österrikare intervjuats i Wallenberg-ärendet.

Vad som förefaller mig särskilt intressant i Ditt handbrev är formuleringen att den mexikanske före detta fången suttit i "ett separat annex till huvudfängelset för politiska fångar i Vladimír". Tror Du inte att Du kan förmå Din mexikanske kollega att lämna ut namnen på de båda tidigare fångarna? I annat fall är jag rädd att vi får gå vägen via en officiell framställning i Mexico.

Det vore naturligtvis också bra, om Du kunde teckna konturerna till det "mexikanska" fallet.

Lars-Ake Nilsson

Ifylles av postexp

☒ Avsant med

☒ sv kurir

☐ uti kurir

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET
 Utrikesministerns kansli
 Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-02-27

Dnr	Avd	Grupp	Mål
12	P	2	Eu ^I

Ex t

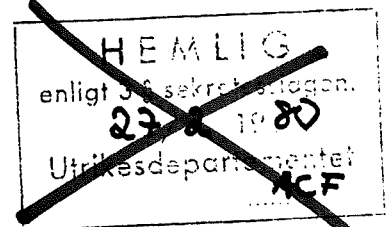
Leifland
 Ambr Schönander, amb
 Bryssel
 Min Lundvik, amb
 Moskva
 Amb Sköld, amb
 Bukarest
 Nilsson

(t ovanst amb
 som onumr delg)

Ambassadrådet Ölander

CANBERRA

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet

Broder,

Genom olika vittnesmål vet vi att Raoul Wallenbergs namn åtminstone under 1960-talets första hälft var bekant bland fångarna i det sovjetiska lägret 385/5 i Mordvinien. Vi har också ett vittne, spanske medborgaren Manuel Garcia, som påstår sig ha träffat Wallenberg i nämnda läger så sent som 1977. Det finns emellertid skäl att betvivla Garcias utsago.

Vi har från ett annat vittne erfarit att en australiensare vid namn David Rosenschweig (även stavningen Rosenzweig förekommer) skulle ha suttit i 385/5 just kring 1977. Det intressanta med Rosenschweig är att han uppges ha fungerat som matbärare till de isolerade politiska fångarna i lägret.

Våra informationer ger vid handen att Rosenschweig ursprungligen kan ha varit rumänsk medborgare och efter frigivningen från 385/5 även varit bosatt i Bukarest.

Önskemålet till Dig blir följaktligen att Du via vederbörande myndigheter i Canberra bör söka spåra Rosenschweig. Denne bör därefter utfrågas om han under tiden i Sovjetunionen hört talas om Wallenberg.

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

Avsönt med

☒ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:	
JOA		
Kopia till:	Åtgärd: (se regler på blankettkopio)	
Kabs	L-Å Nilsson	Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Bitr Kabs		Tel Aviv 1980-02-29
Polch		+ hbr ambr Wilkens, Tel Aviv
Pol		1980-02-09
UHD		

P 2 E. U. I

SVENSK TEL AVIV 1980-02-28

CABINET STOCKHOLM

FOER L-AA NILSSON FRAAN WILKENS RE WALLENBERGAERENDET. R 18

1. AVRAHAM SHIFRIN RINGDE MIG I MORSE. HAN KOM MED ETT UPPSLAG OM YTTERLIGARE ETT INTRESSANT VITTNE NAEMLIGEN EN ANTON PEIPE (EFTERNAMNETS STAVNING OSAEKER, KAN NOG OCKSAA VARA PAYPE, PAYPE, PAIPE T.EX.) SOM ARRESTERADES I SOVJETUNIONEN 1976 SEDAN HAN BEGIVIT SIG DIT FOER ATT SPRIDA INFORMATION OM HELSINGFORSAVTALET. PEIPE TORDE ANTINGEN VARA BELGARE ELLER HOLLAENDARE. HAN DOEMDES TILL 5 AARS FAENGELSE, MEN SLAEPPTES SOMMAREN 1977. PEIPE HAR ENLIGT MANUEL GARCIA (SOM I FOERRA VECKAN SKRIVIT TILL SHIFRIN) SUTTIT TILLSAMMANS MED GARCIA OCH 'RAOUL' I LAEGER 5 I MORDVINIA.

HAER HAR VI ALLTSAA, SYNES DET MIG, EN MOEJLIGHET BAADE ATT HOERA ETT NYTT VITNE OCH ATT KOLLA GARCIAS TIDIGARE LAEMNADE UPPGIFTER. JAG VET JU INTE OM NI KANSKE REDAN HAFT KONTAKT MED PEIPE. ANNARS KAN MAN ENLIGT SHIFRIN FAA HANS ADRESS/TELEFON FRAAN EN EVGENIJ ROMANOV VID DEN ANTIKOMMUNISTISKA ORGANISATION- EN NTS I FRANKFURT/MAIN, TEL: 34 21 61 ELLER 34 12 65. DEN SOM RINGER BOER REFERERA TILL SHIFRIN ((ENLIGT SHIFRIN). OM ROMANOV EJ FINNS TILLSTAEDES KAN MAN TALA MED ARIADNA SCHIRINKINA. ENLIGT SHIFRIN VAR ROMANOV MED OM ATT ORGANISERA PEIPES RESA TILL SOVJET 1976.

2. OM NI BEDOEMER UPPSLAGET VAERT ATT PROEVA, VORE JAG TACKSAM BLI SATT I TILLFAELLE INFORMERA SHIFRIN OM RESULTATET.

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:		
Kopio till: Kabs Bitr Kabs Polch Pol UHD	Åtgärd: (se regler på blankettkopio)		

- 2 -

3. VORE DET MOEJLIGT ATT FAA ETT EX VARDERA AV DE BAADA VIT-
BOECKERNA OM WALLENBERG F.V.B. SHIFRIN?

4. AATERKOMMER BETRAEFFANDE SHMAIN OCH SVETCHINSKY.

OERN

barbond)

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

AGB

Kopia till:

Kabs
Bltr Kabs
Polch
Pol
UHD

L-Å Nilsson

Ansörd: (se regler på blankettkopia)

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
[REDACTED] svensk Washington
1980-02-29

P

2

EU

Svensk Wien 1980-02-28

Cabinet Stockholm

För L-Å Nilsson från Linton
re Wallenbergärendet.

Talat med Wiesenthal som saknar kännedom om adressen
till Protessov-Ringer. Även de judiska organisationerna
i Wien, United Hiaf Service och Jewish Agency är
ovetande om Protessov-Ringers adress.

Wollin

P 2 En I

SVENSK OTTAWA 1980-02-28

1980-02-29

Överlämnas till fru Nina Lagergren
Dahlbergsvägen 22, 182 62 Djursholm

CABINET
STOCKHOLM

Lpp. 800229

sl

T J A E N S T E FOER CARLGREN, DOKUMENTATIONSENHETEN

NEDANSTAEENDE TELEX INKOMMIT AMBASSADEN, ADRESSERAT TILL
AMBASSADOER ANGER. DENNE BEFINNER SIG F N PAA RESA I SYD-
AMERIKA. VORE DAERFOER TACKSAM TELEXET VIDAREBEFORDRAS
TILL FRU NINA LAGERGREN. FOERMODAR ATT HENNES ADRESS FINNS
PAA DOSS.

CRT VANCOUVER BC 27

KINDLY CONVEY THE FOLLOWING TO MRS NINA LAGERGREN OF STOCKHOLM
SISTER OF RAUL WALLENBERG: PLEASED TO INFORM THAT THE CONTREGATION
BETH ISRAEL VANCOUVER CANADA HAS CHOSEN TO HONOUR RAUL WALLENBERG
ATT SABBATH SERVICES FEBRUARY 29TH FOR HEROIC HUMANITARIAN ACTS
SAVING THOUSANDS OF JEWISH LIVES DURING THE HOLOCAUST. WE EXPRESS
HOPE THAT HE LIVES AND PRAY HE WILL BE RESTORED TO FREEDOM AND
FAMILY.

WILFRED SOLOMON, RABBI
MICHAEL JAMES, PRESIDENT

BJOERK+

SVENSK OTTAWA KL 12.00

10590A UDSTH S
SVENSK OTT

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:	
Kopia till: Kabs L-Å Nilsson Bitr Kabs Polch Pol UFD	Åtgärd: (se regler på blankettkopia) Utr min kansli/kr Nilsson/ACF Washington 1980-03-04	P 2 L U

SVENSK WASHINGTON 1980-02-29-

CABINET STOCKHOLM

FOER NILSSON, UTRIKESMIN KANSLI FRAAN BERGQUIST ANG WALLENBERGAERENDET.

P R I M O. AERENDET ERT OVANCIT ANMAELT STATE DEPARTMENT. VI SKALL NATURLIGTVIS INTE HOPPAS SAA MYCKET PAA DETTA. MAN VORE HAER NOG INTRESSERAD NAERMARE DETALJER OM PROTASSOV-RIMGER, NAER HAN LAEMNAT SOVJET ETC.

S E C U N D O. DE AMERIKANSKA MYNDIGHETERNA SAKNAR KAENNEDOM OM NAAGON BUYER SOM SKULLE HA VISTATS I MORDVINIA 1977-1979. DAEREMOT KOMMER EN ANNAN AMERIKAN ATT FRIGES DAERIFRAAN INOM NAAGRA DAGAR. MAN AVSER FRAAGA DENNE, VARS NAMN MAN IDAG MED HAENSYN TILL PRIVACY ACT, INTE KAN AVSLOEJA, OM HAN AER BEREDD TALA MED OSS OM W.

T E R T I O. HITTILLS HAR MAN INTE LYCKATS IDENTIFIERA NAAGON PERSON VID NAMN DUDGES. DET AER NOG SVAART ATT MED OFULLSTAENDIGA OCH TROLIGEN OCKSAA FELAKTIGA UPPGIFTER HITTA VEDERBOERANDE. MEN ETT SLUTLIGT NEJ INNEBAER DETTA INTE. VI FAAR ALLTSAA ATERKOMMA.

WACHTMEISTER

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-02-29

Avd

Grupp

Mål

Adress

Svensk TEL AVIV

Text

Wilkens från L-Å Nilsson re Wallenberg-
ärendet.

PRIMO:

Tack för tipset om Pype (han stavar sitt namn så).
Lundvik i Moskva erinrade sig för någon vecka sedan
denne från Sareld-Engström-affären 1977, och jag
bad Schönander att uppsöka Pype i Kortrijk i Belgien.
Vad Pype berättade ökade ytterligare våra tvivel
på Garcias utsago om Wallenberg. Samtalet med Pype
gav namnen på en del personer, vilka vi nu söker
komma i kontakt med på olika håll.

Jag kurirsänder till Dig kopia av Schönanders tele-
gram. Dess innehåll kan Du i den utsträckning Du
bedömer lämpligt delge med Shifrin.

SECUNDO:

Får jag be Dig att i Israel söka kontakt med en
tidigare sovjetisk dissident, Y Krylsky (möjligen
Krylskij)? Denne skall ha utvandrat från Sovjet-
unionen 1974. Harald Wigforss hoppas att Krylsky
kan ha något att ge.

Cabinet

ex t

Leifland

Eckerberg

Svensk WASHINGTON

Bergquist från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

I februari 1979 kontaktade genom förmedling av Kalinski en sovjetisk utvandrare vid namn Alexander Protasov-Ringer vår ambassad i Tel Aviv. Protasov-Ringer uppgav att han 1978 vid en fest i en hög KGB-officers bostad i Moskva hört talas om en svensk, som under mycket lång tid hållits fängslad i Sovjetunionen.

De informationer Protasov-Ringer delgav vår ambassad har sedermera förekommit i såväl israelisk som svensk press. Uppgiftslämnarens identitet har dock inte offentliggjorts.

Namnet Ringer hade Protasov förvärvat genom sken-äktenskap med en rysk judinna. Själv är Protasov-Ringer inte jude.

Wallenberg-kommittén är inför sin hearing i Stockholm i maj synnerligen angelägen att komma i kontakt med Protasov-Ringer. Denne har emellertid lämnat Israel, utan att meddela Kalinski sin nya adress. Vi har förgäves sökt Protasov-Ringer genom Wiesenthal samt United Hiaf Service och Jewish Agency i Wien. Kalinski håller det för troligt att Protasov-Ringer numera bor i USA. Möjligen använder han inte längre namnet Ringer. Ser Du någon möjlighet att spåra honom med hjälp av amerikanska myndigheter ?

Cabinet

ex t Leifland, Eckerberg, Nilsson

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-02-29

Dnr	Avd	Grupp	Mål
24	P	2	Eu ^I

Ambassadrådet Wilkens

TEL AVIV

U. R.

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet

(1 bil)

Broder,

I anslutning till

1980-02-29 får jag härmed över-
sända kopia av telegram 1980-02-26 från
Bryssel beträffande ett samtal i
Wallenberg-ärendet.

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

Avsänt med

☒ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
 Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-02-29

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1980-02-29 5321	P	2	Eu ^I

ex t

Chefredaktör Harald Wigforss
Lykullen
Pl 535
430 40 SÄRÖ

Leifland
 exp 800229/ACF
 bil: hbr Friedman-Nilsson
 80-01-23

REKOMMENDERAS

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet

(1 bil)

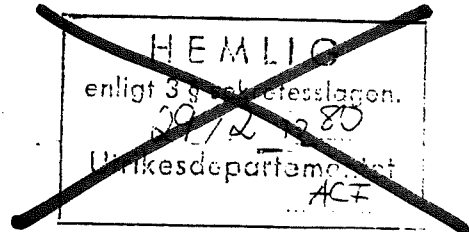
Broder,

Med tack för Ditt brev den 25 februari får jag härmed översända en, som jag hoppas, komplett kopia av handbrevet från Friedman.

Beträffande den i Ditt brev nämnde Krylsky (Krylskij) kan sägas att vår Tel Aviv-ambassad söker honom. Den av Dig likaledes nämnde Vihs (bosatt i USA) hade vår Oslo-beskickning kontakt med vid jultiden, när han var på tillfälligt besök i Norge. Tyvärr gav inte samtalet något av intresse.

Jag ber att få återkomma till Dina övriga uppslag, ifall de skulle ge något. Som Du vet har vi för närvarande krokar ute på flera håll. Jag antar att Du löpande håller kontakt med Nina Lagergren och Ingrid Gärde-Widemar.

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

Avsant med

☐ sv kurir☐ uti kurir☐ luftpost
☒ REK.
 vanlig post

Avsändn datum

800229

Sign

ACF

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

joa

Kopia till:

Kabs
Bitr Kabs
Polch
Pol
UHD

L-Å Nilsson

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Ankara 1980-03-05

P Z E u i

Svensk Ankara

1980-03-03 -

Cabinet Stockholm

För L-Å Nilsson

re Wallenbergärendet.

P R I M O Turkiska utrikesministeriet har idag muntligen meddelat följande:

Nyasi Dede Bas föddes 1940 i Izmir. Faderns namn Ismail, moderns Vesile. Han flydde 1964 från Turkiet till Bulgarien men återvände och fortsatte sedan till Syrien. Härefter begav han sig till Tyskland som arbetare, ansökte men utan resultat om tyskt medborgarskap. Han kom till Sovjetunionen 1965 och dömdes av sovjetisk domstol till 8 års fängelse och två års exil. De första 1,5 åren av fängelsevistelsen avtjänade han i Potma-lägre nära Selaks. Sedermera överfördes han till Lefortovo-fängelset i Moskva. Han rannsakades igen och frisläpptes den 27 maj 1968. Fick pass av turkiska ambassaden i Moskva och återvände till Turkiet juni 1968. Under fängelsevistelsen i Sovjet mötte han en amerikansk turist vid namn Alex, en brittisk lärare vid namn Gerald Brück (Bruch) och vidare 6 eller 7 tyskar i några fängelser, vidare en polack och en grek. Dessutom hade han tidigare mött en person vid namn Pettazonta och Walter Neuman, Günter Gigos och en jude vid namn Idil Korgan. År 1973 ansökte han i Izmir om pass för att fara till Tyskland som arbetare. Dede Bas "Is believed to have met Cecil August Stöwner or Belöv in the Lefortov-prison". Myndigheterna här är alltså inte riktigt säkra på det senare. Rapporten från vederbörande turkiska myndigheter säger ingenting om Wallenberg.

S E C U N D O Det gäller nu enligt min sagesman att finna Dede Bas och min sagesman återkommer när upplysningar i saken förligger. Han kan ha rest till Tyskland, men det är inte helt säkert. Han kan

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs

Bltr Kabs

Polch

Pol

UHD

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

- 2 -

finnas i Izmir.

T E R T I O Med starkt betonande av att det gällde en upplysning
"of the record" meddelade min sagesman att Dede Bas inte synes vara
en helt tillförlitlig person.

NYSTRÖM

UTRIKESDEPARTEMENTET	Arende:
Kopia till: Kabs Bitr Kabs Polch Pol UHD	Åtgärd: (se regler på blankettkopia) L-Å Nilsson [Utr min kansli/kr Nilsson/ACF t svensk London 1980-03-04

P	2	EV
---	---	----

SVENSK LONDON 1980-03-03

CABINET STOCKHOLM

FOER LARS-AAKE NILSSON. RE WALLENBERG-
AERENDET.

BRITTISKA VEDERBOERANDE UPPGIVIT ATT WYNNE BEFINNER SIG
PAA KANARIEOEARNA. BROOKE VISTAS HAER I LONDON OCH MAN
KOMMER ATT ORDNA KONTAKT FOER OSS MED DENNE. DOCK TROR
MAN EJ EFTER GENOMGAANG AV ARKIVMATERIAL I FCO ATT HAN
KAN HA NAAGRA UPPLYSNINGAR. NAAGON VID NAMN WILSON
OCH MOEJLIGEN MED FOERNAMNET SAMUEL SOM SKULLE HA HAAL-
LITS FAENGLAD I SAMMA LAEGER KAENNER MAN EJ TILL.

SKOGLUND

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs

Bitr Kabs

Polch

Pol

UHD

L-Å Nilsson

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

[REDACTED] svensk Washington

1980-03-04

SVENSK WASHINGTON 1980-03-03

CABINET STOCKHOLM

FOER L AA NILSSON, UTR MIN KANSLI FRAAN BERGQUIST ANG WALLENBERGAERENDET.

P R I M O. STATE DEPARTMENT MEDDELAR IDAG ATT SOVJETISKSE ADNDREMANNEN VASEV DEN 29 FEBRUARI VAR UPPE HOS BITRAEDANDE EUROPACHEFEN ROBERT BARRY OCH AVLAEMNADE DET OFFICIELLA SVARET OM W. TEXTEN KOMMER ATT OEVERLAEMNAS VIA AMERIKANSKA AMBASSADEN I STOCKHOLM, MEN LAER VARA IDENTISK MED SVARET PAA ULLSTENS FRAAGA FRAAN AUGUSTI 1979.

S E C U N D O. STATE DEPARTMENT AER INTRESSERAT ATT VETA VARI-FRAAN VI FAATT UPPGIFTERNA OM DAVID JOHN BUYER, EFTERSOM MAN HAER INTE KAENNER TILL VEDERBOERANDE. MAN SKULLE VILJA KOMMA I KONTAKT MED DEN PERSON, SOM LAEMNAT UPPGIFTERNA TILL OSS (LAZAR BERGER).

WACHTMEISTER

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:
Kopia till: Kabs L-Å Nilsson Bitr Kabs Polch Pol UHD	Åtgärd: (se regler på blankettkopia) Utr min kansli/kr Nilsson/ACF t svensk Washington 1980-03-04. Ex t: Leifland, Ecker- berg, Berg Pol I, Elmer Pol I, amb Moskva onumr, Nilsson

P 2 Eut

Z

SVENSK WASHINGTON 1980-03-03

CABINET STOCKHOLM

FOER KABINETTSSEKRETERAREN RE WALLENBERG.

ROBERT FUNSETH SADE MIG IDAG ATT HAN PAA SIN TID RAATT NINA LAGERGREN ATT KONTAKTA ARMAND HAMMER MED HAENSYN TILL DENNES FOERBINDELSER I MOSKVA. DETTA HADE FRU LAGERGREN GJORT.

I DEN RAPPORT OM HAMMERS SAMTAL NYLIGEN MED BRESJNEV SOM AMBASSA-DOEREN WATSON I MOSKVA LAEMNAT HADE INGENTING NAEMNTS OM WALLENBERG. HAERAV DROG FUNSETH SLUTSATSEN ATT WALLENBERG INTE HADE FOERTS PAA TAL VID SAMTALET ELLER I VART FALL ATT HAMMER INTE NAEMNT NAAGOT HAEROM FOER WATSON.

WACHTMEISTER

STEN RIN KANS. 61

A. Nilsson, MM

CHIEF TELEGRAM

1980-03-03

Bibl

Wallerberg, Arvid

ORIGINAL TELEGRAM
(KOPIER ENL. ANT.)
INKOM UD

3 MAR 80 23 47

Biblioteket, Runestam, GN
223 U 1980-03-05

DNR	84.A	352
P	2	Em

RSVENSK WASHINGTON KNR 137 1980-03-03

CABINET STOCKHOLM

352. FOER RUNESTAN FRAAN BERGQUIST ANG WALLENBERGAERENDET.
AMERIKANER FRAAGAR UNDERSTUNDOM OM DEN EXAKTA TITELN PAA OCH
FOERLAGET FOER DE NYLIGEN PUBLICERADE VITBOECKERNA OM
WALLENBERG. TACKSAM DESSA UPPGIFTER.

WACHTMEISTER

SVENSK WASHINGTON KL

EMBASSY OF THE
UNITED STATES OF AMERICA

Stockholm, Sweden

Utr min kansli/kr Nilsson/MME
Atg: ch tel t svensk Moskva,
Washington, Luanda 1980-03-03

March 3, 1980

Wallerberg-accused

Mr. Lars-Ake Nilsson
Ministry of Foreign Affairs
Stockholm

RECEIVED
MAR 23/78
1000-03-04631
P12 Gu+

Dear Lars-Ake:

I'm sending you herewith what the Soviet Embassy
in Washington seems to regard as the reply to our
demarche of last summer. We doubt that the Soviets
are likely to provide us with additional information.
I wish it were otherwise.

Sincerely,

lit
Arthur E. Breisky
Counselor of Embassy
for Political Affairs

CONFIDENTIAL

2. IN CALL ON DAS BARRY FEBRUARY 29 SOVIET MINISTER COUNSELOR VASEV HANDED FOLLOWING NON PAPER ON WALLENBERG CASE. VASEV SAID THAT PAPER WAS THE SAME AS THAT GIVEN TO THE SWEDES IN DECEMBER. BARRY ASKED IF SOVIETS HAD ANY ADDITIONAL INFORMATION ON CASE: VASEV SAID NO.

3. FOLLOWING IS INFORMAL TRANSLATION OF NON PAPER: QUOTE AT THE REQUEST OF THE SWEDISH SIDE, MATERIAL AND INFORMATION RELATING TO THE CASE OF R. WALLENBERG HAS BEEN EXAMINED MORE THAN ONCE. THE FACTUAL SIDE WAS CONVEYED TO THE GOVERNMENT OF SWEDEN IN 1957.

ALTHOUGH THE SOVIET UNION IS CONVINCED THAT THERE IS NOT AND CANNOT BE ANYTHING NEW IN THE QUESTION OF THE FATE OF R. WALLENBERG, WHO DIED IN JULY 1947, IT TREATED THE APPROACH OF THE SWEDISH SIDE WITH DUE ATTENTION. 9

ALL ASSERTIONS TO THE EFFECT THAT R. WALLENBERG REMAINED IN THE SOVIET UNION AFTER 1947 DO NOT CORRESPOND WITH REALITY. THIS CONCLUSION APPLIES IN FULL MEASURE ALSO TO THE "STATEMENTS OF WITNESSES" WHICH ARE MENTIONED IN THE APPROACH OF THE GOVERNMENT OF SWEDEN OF JANUARY 3, 1980 AND ALSO IN THE LETTER OF THE PRIME MINISTER OF SWEDEN OF AUGUST 22, 1980 (SIC).

CONSIDERING THEREFORE THAT THE QUESTION OF R. WALLENBERG HAS BEEN EXHAUSTED, THE SOVIET GOVERNMENT CANNOT BUT EXPRESS REGRET THAT THE GOVERNMENT OF SWEDEN, INSTEAD OF REJECTING FANTASIES AND SPECULATIONS, FINDS IT NECESSARY TO CAST DOUBT ON THE SINCERITY OF THE SOVIET UNION IN THIS CASE. IN THE SOVIET UNION WE ARE PROFOUNDLY CONVINCED THAT MUTUAL TRUST OF THE GOVERNMENTS AND PEOPLES OF BOTH COUNTRIES IS A NECESSARY CONDITION FOR THE FUTURE DEVELOPMENT OF SOVIET/SWEDISH GOOD NEIGHBORLINESS IN WHICH BOTH OF OUR COUNTRIES ARE INTERESTED TO AN EQUAL DEGREE. END QUOTE.

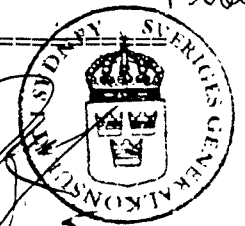
Intert

CONFIDENTIAL

7A pp

1980-03-03

Överlämnas av generalkonsulatet i
Sydney till Utrikesdepartementets
pressbyrå för kännedom.

WEEKEND AUSTRALIAN

MARCH 1-2 1980

LETTERS

Diplomat

WE APPEAL to you for your attention to this very urgent matter.

The Swedish diplomat Raoul Wallenberg, today 67 years old, who was sent to Budapest in July 1944 to help save the Jews in Budapest from the nazis' gas chambers, was captured on January 17 1945 by the Soviet troops at their entry in Budapest.

Between July 1944 and January 1945 Wallenberg saved 20,000 Jews through his personal intervention and about 100,000 indirectly from extermination.

The Swedish Government has up to now come short in their negotiations with the Soviet to have Raoul Wallenberg released. The Soviet insist on their statement that Wallenberg died in 1947 from a heart attack in the Ljubljanka prison.

Several witnesses have seen him since that date. The last one saw him in Byturka prison in 1975, and there is a secondhand report about him from May 1978.

Committees from several countries are supporting the Raoul Wallenberg Association and his sister and brother in the struggle to have him rescued.

The Raoul Wallenberg Association in co-operation with the International Sakharov Committee is planning a hearing in Stockholm on May 2-3, when witnesses and experts will be questioned by internationally known personalities.

We hope you will urge people to come forward with direct or secondhand information about Raoul Wallenberg, the Swede who has been imprisoned in the Soviet Gulag between 1945-80 and contact our association.

INGRID WIDEMAR
Chairman, The Raoul
Wallenberg Association
Box 16076, 103/22
Stockholm

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
1980-03-28 - ex t:

Fru Nina Lagergren
F justitierådet Ingrid Gärde-Widemar
amb Canberra onumr
amb Moskva onumr
amb Tel Aviv onumr

Kabinettssekreteraren från L-Å Nilsson re Wallenberg-
ärendet

PRIMO Genom amerikanska Stockholms-ambassaden fick vi
måndag del av det negativa svar som från sovjetisk sida
den 29 februari lämnades i State Department på den amerikanska
framställningen från augusti 1979 om Raoul Wallenberg
(se secundo). Breisky frågade på personlig basis om någon
svensk reaktion fanns att förmedla till State Department.

Jag bad att få rådföra mig med Dig. Mitt förslag skulle vara
att vi säger amerikanerna att vi skulle uppskatta om de
till ryssarna framförde att det lämnade svaret inte var
att betrakta som tillfredsställande. Ett stort antal
vittnesmål gav vid handen att Raoul Wallenberg varit vid
liv långt efter 1947. Vidare skulle vi uppskatta fortsatta
amerikanska diplomatiska ansträngningar för Raoul Wallenbergs
sak.

Jag har med Breisky överenskommit att Nina Lagergren
inte skall underrättas om det sovjetiska svaret förrän
jag erhållit Din reaktion på ovanstående. För den händelse
det sovjetiska svaret dessförinnan skulle läcka ut, är
Breisky d'accord vi bekräftar att amerikanerna givit oss
del.

SECUNDO Cit Slutcit

Cabinèt

Ex t

Eckerberg, Berg pol I, Elmér pol I, Nilsson

CONFIDENTIAL
2. IN CALL ON DAS BARRY FEBRUARY 29 SOVIET MINISTER COUNSELOR VASEV HANDED FOLLOWING NON PAPER ON WALLENBERG CASE. VASEV SAID THAT PAPER WAS THE SAME AS THAT GIVEN TO THE SWEDES IN DECEMBER. BARRY ASKED IF SOVIETS HAD ANY ADDITIONAL INFORMATION ON CASE: VASEV SAID NO.

3. FOLLOWING IS INFORMAL TRANSLATION OF NON PAPER: QUOTE AT THE REQUEST OF THE SWEDISH SIDE, MATERIAL AND INFORMATION RELATING TO THE CASE OF R. WALLENBERG HAS BEEN EXAMINED MORE THAN ONCE. THE FACTUAL SIDE WAS CONVEYED TO THE GOVERNMENT OF SWEDEN IN 1957.

ALTHOUGH THE SOVIET UNION IS CONVINCED THAT THERE IS NOT AND CANNOT BE ANYTHING NEW IN THE QUESTION OF THE FATE OF R. WALLENBERG, WHO DIED IN JULY 1947, IT TREATED THE APPROACH OF THE SWEDISH SIDE WITH DUE ATTENTION. 9

ALL ASSERTIONS TO THE EFFECT THAT R. WALLENBERG REMAINED IN THE SOVIET UNION AFTER 1947 DO NOT CORRESPOND WITH REALITY. THIS CONCLUSION APPLIES IN FULL MEASURE ALSO TO THE "STATEMENTS OF WITNESSES" WHICH ARE MENTIONED IN THE APPROACH OF THE GOVERNMENT OF SWEDEN OF JANUARY 3, 1980 AND ALSO IN THE LETTER OF THE PRIME MINISTER OF SWEDEN OF AUGUST 22, 1980 (SIC).

CONSIDERING THEREFORE THAT THE QUESTION OF R. WALLENBERG HAS BEEN EXHAUSTED, THE SOVIET GOVERNMENT CANNOT BUT EXPRESS REGRET THAT THE GOVERNMENT OF SWEDEN, INSTEAD OF REJECTING FANTASIES AND SPECULATIONS, FINDS IT NECESSARY TO CAST DOUBT ON THE SINCERITY OF THE SOVIET UNION IN THIS CASE. IN THE SOVIET UNION WE ARE PROFOUNDLY CONVINCED THAT MUTUAL TRUST OF THE GOVERNMENTS AND PEOPLES OF BOTH COUNTRIES IS A NECESSARY CONDITION FOR THE FUTURE DEVELOPMENT OF SOVIET/SWEDISH GOOD NEIGHBORLINESS IN WHICH BOTH OF OUR COUNTRIES ARE INTERESTED TO AN EQUAL DEGREE. END QUOTE.

Intert

CONFIDENTIAL

Äreöndningsort

utr min kansli

L-Å Nilsson/MME

Ärende

Datum

1980-03-03

Wallenberg-ärendet

Ävd.

Grupp

Mål

Adress

Svensk

138 MOSKVA

Text

263 WASHINGTON

Från L-Å Nilsson. Kabinettssekreteraren, som i Luanda,
har tillställts följande telegram cit

till Svensk Luanda

Cabinet

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg

Datum

1980-03-04

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu^I

Adress

Svensk WASHINGTON

Text

Ambassadören från L-Å Nilsson re Wallenberg-
ärendet.

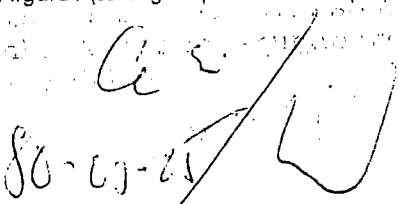
Ingrid Gärde-Widemar har från Lena Kaplan i New York
erfarit följande.

Hammer hade efter återkomsten från Moskva ringt Lena
Kaplan för att meddela att han under sitt samtal
nyligen med Bresjnev inte funnit någon möjlighet att
ta upp Wallenberg-ärendet. Samtalet med Bresjnev hade
helt ägnats åt Afghanistan. I maj planerade Hammer
att på nytt resa till Sovjetunionen. Hammer hoppades
att då kunna diskutera Raoul Wallenberg med de
sovjetiska ledarna.

Wallenberg-kommittén skulle mycket uppskatta, om Du
genom en direktkontakt med Hammer kunde markera vårt
intresse. Ser Du någon möjlighet härtill framöver ?

Cabinet

ex ink + avg t
Leifland
Eckerberg
Berg Pol I
Elmér Pol I
amb Moskva onumr
Nilsson

UTRIKESDEPARTEMENTET JW	Ärende:				
Kopia till: Kabs ✓ Bitr Kabs Polch ✓ Pol UHD	Åtgärd: (se regler på blankettkopia) 	P	Z	E	I

SVENSK WASHINGTON 1980-03-04

CABINET STOCKHOLM

FOER L.AA. NILSSON, RE WALLENBERG. ERT 209.

JAG SKALL VID TILLFAELLE SOEKA KONTAKT MED HAMMER.

WACHTMEISTER

3 (10.000x6 på i-år-bana)

Avsändningsort

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-03-04

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu^I

Adress

Svensk BONN

Text

Wingstrand från L-Å Nilsson. Re mitt handbrev
1980-02-26 i Wallenberg-ärendet.

PRIMO:

Du kan bortse från mitt ovan citerade handbrev.
Ingrid Gärde-Widemar har per telefon talat med
Walther Häfelin, som sagt att han under sina tre
år (1975-78) i 385/5 inte hört talas om Raoul
Wallenberg. Häfelin betecknade Garcia som
ovederhäftig.

SECUNDO:

Den av Belov nämnde turken, Nyasi Dede Bas, omtalar
en Walter Neuman, alltså inte Naumann. De skulle
ha träffats i Lefortovskaja cirka 1968. Kan detta
ge någon ledning för Suchdienst ?

Cabinet

ex t

Leifland

Eckerberg

Lundvik, amb Moskva (med kurir)

Revelius, Bern (med kurir)

Göranson, Madrid (med kurir)

Nilsson

Ärende	Datum 1980-03-04		
	Avd P	Grupp 2	Mål Eu ^I

Wallenberg-ärendet

Adress

Svensk LONDON

Text

Skoglund från L-Å Nilsson re Wallenberg-

ärendet.

Det vore bra om Du genom brittiska vederbörande kunde få adressen till Wynne på Kanarieöarna. Vi har ju lönade konsuler såväl i Las Palmas som Santa Cruz de Tenerife, som kunde uppsöka honom för samtal.

Beträffande Brooke vore jag tacksam, om ambassaden småningom får till stånd ett samtal. Wilson får vi avskriva med hänsyn till det besked Du fått i FCO.

Ovanstående kan tyckas omständligt, men som Du vet är principen i Wallenberg-ärendet, för att låna en term från fyrtiotalsdossierna, att ingen sten får lämnas ovänd.

Cabinet

ex t
Leifland
Eckerberg

Ärende	Datum		
	1980-03-04		
Wallenberg	Avd	Grupp	Mål
	P	2	Eu ^I

Adress

Svensk WASHINGTON

Text

Bergquist från L-Å Nilsson re
Wallenberg-ärendet.

PRIMO:

Beträffande Protassov-Ringer (Ert 131) kan jag till
de upplysningar Du redan fått del av tyvärr endast
lägga att han, enligt egen uppgift, lämnade Sovjet-
unionen den 22 oktober 1978. Efter mellanspel
i Österrike och Förbundsrepubliken kom Protassov-
Ringer i januari 1979 till Israel.

SECUNDO:

Uppgifterna om David (John) Buyer har vi genom
Berger - Shifrin (se numrerad delgivning 42 till
Washington-ambassaden). Du kan väl låta amerikanerna
ta del av Shifrins engelskspråkiga papper.

Leon (Lazar) Berger har själv lämnat oss följande
adressuppgift (jag förmodar att han bor hos sin syster):
Kiriati-Yom, Yzhak-Ben Zvi 10/11, (Leon Berger),
telefon 04-70 15 78. Från vår sida möter det natur-
ligtvis inget hinder att amerikanerna kontaktar
Berger.

Cabinet

ex t

Leifland

Eckerberg

UTRIKESDEPARTEMENTET

Acr

Ärende:

Kopia till:

Kabs ✓

Bitr Kabs

Polch ✓

Pol

UHD

L A Nilsson

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Washington +

Moskva 1980-03-06

P

2

Sm

Svensk Luanda

1980-03-05-

Cabinet Stockholm

L-Å Nilsson från Leifland

Re. Wallenberg

D'accord Ditt förslag reaktion till amris i följande tappning :

- 1) Vi uppskattar mycket amris beredvillighet trycka på i Moskva.
- 2) Sovjetiska svaret till amris naturligtvis inte tillfredsställande.
- 3) Hoppas vi i förekommande fall även i framtiden kan räkna med amris willingness bistå oss.
- 4) Vi ser inget skäl publicitet men om saken läcker ut bekräftar vi.

Magnusson

UTRIKESDEPARTEMENTET
GFR

Arende:

Kopia till:

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Kabs
Bitr Kabs
Polch
Pol
UHD

L A Nilsson

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
2 x [redacted] t svensk Tel Aviv
1980-03-06

P	L	Sn	I
---	---	----	---

SVENSK TEL AVIV 1980-03-05

CABINET STOCKHOLM

FOER L-AA NILSSON FRAAN WILKENS RE WALLENBERGAERENDET. R 18

1. HAR VARIT I KONTAKT MED SVETCHINSKY (DITT HBR 1980-02-20) SOM SAEGER ATT HAN UNDER SIN FAENGELSETID I SOVJET EJ KAENDE TILL ELLER HOERDE TALAS OM WALLENBERG. FOERST SEDAN HAN ANLAENT TILL ISRAEL HADE HAN BLIVIT UNDERKUNNIG OM WALLENBERGS OEDE.

2. SHIFRIN HAR PER TELEFON MEDDELAT ATT DEN 'VALTER' HAN TALAR OM I SIN SENASTE NEDTÆCKNING (INSAEND MED OVANCITERADE HBR) EJ TORDE VARA WALTHER NAUMANN I HEIDELBERG UTAN WALTHER HAEFELIN, ADRESS: MUNSTERSTRASSE 6, D-4834 GUTERSLOH, VAEST-TYSKLAND; TEL: 05241 - 12144.

SHIFRIN HAR OCKSAA KOMMIT MED ETT NYTT VITTNESNAMN, EN RYSK PRAEST VID NAMN TSCHERNOFF SOM SUTTIT I OLIKA LAEGER 1975-78. DET SENARE AARET TILLAETS HAN EMIGRERA OCH BOR F.N. I SCHWEIZ, ADRESS: STRANDBACHSTRASSE 11, CH-8620 WETZIKON; TEL: 01-9302461.

YTTERLIGARE UPPGIFTER OM SAAVAEL HAEFELIN SOM TSCHERNOFF LAER, OM SAA ERFORDRAS, KUNNA ERHAALLAS FRAAN MRS. HEDDI FLURI, THUN, SCHWEIZ, TEL: 033 - 421484.

3. AATERKOMMER BETRAEFFANDE SHMAIN OCH KRYLSKY.

OERN

Larsen kansli

10590B UDSTH S
22489 SWEDE CH

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtg: hbr Nilsson-Grundberg, del 5 MAR 80 13 05
Genève 1980-03-06

94 A 276		
P	2	En

SVENSK GENEVE 1980-03-05

CABINET STOCKHOLM

276. ERT 189. FOER LARS-AAKE NILSSON RE WALLENBERG-DOKUMENTEN.
HP 1.

INTERNATIONELLA ROEDA KORS-KOMMITTEN AER MYCKET TACKSAM ERHAALLA
VITBOECKERNA 1957 OCH 1965 MED ENGELSKA SAMMANDRAG SAMT DE
ENGELSKA FOLDERS WALLENBERG-KOMMITTEN PUBLICERAT, EFTERSOM MAN PAA
ICRC KNAPPAST AGER NAAGON SOM HELST DOKUMENTATION OM FALLET
WALLENBERG.

EWERLOEF

SVENSK GENEVE KL 12.45

10590B UDSTH S
22489 SWEDE CH

SWEDISH EMBASSY

1980-02-25

WELLINGTON

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Ex f kdm t:

Kanslirådet L.-Å. Nilsson
Utrikesdepartementet

Fru Nina Lagergren
F justitierådet Ingrid Gärde-
Widemar

exp 800306
/ACF

INKOM UD		
1980-03-05		
AVD. P	GR. 2	MAL. Eu

Raoul Wallenberg
(1 bil.)

Broder,

Från Mr Read i Palmerston North har jag fått en
promemoria om Raoul Wallenberg, upprättad av Mr Abraham
Shifrin i Israel. Ni bör redan ha fått den från Tel
Aviv, men jag vill ändå inte underlåta att vidarebefordra
aktstycket.

Gunnar Gerring
Gunnar Gerring

IMW

Postal address
P.O. Box 1800
WELLINGTON

Address
Aurora House
17th Floor
48-64 The Terrace

Telephone
720-909

Telegram
Svensk

Telex
3660

Research Centre for Prisons, Psychprisons
and Forced-Labour Concentration camps of the USSR.
P.O.Box 32, Zikhron Yaakov Israel tel:063-99015

Facts concerning the fate of the Swedish
diplomat Raul Wallenberg kidnapped by the Soviets
from Budapest in 1945 (compiled at the request of
the Swedish embassy in Israel).

1. In April, 1963, when I was a political prisoner in camp no.07 (Dubrovlag, Mordovia, USSR), I personally had a chance to talk with some five or six criminals who had arrived in our camp shortly before that.

These criminals told me that during the previous three or four years they had been kept in a camp on Vrangeli island behind the Polar Circle, where they were used in the service unit (for bringing food products into the camp and the work outside the camp).

I was greatly surprised and did not believe that there really existed a camp on Vrangeli island none of us prisoners had ever heard of before. Still, I thoroughly questioned those criminals who insisted that on Vrangeli island there was a complex of three camps located one next to the other, and that the only prisoners kept in those camps were foreigners, "exclusively generals" as the criminals remembered it. According to their evidence, there were several thousand prisoners in those three camps: in the dwelling zone, in the working zone and in the big hospital zone. These three zones were strictly separated from each other and there were no contacts (except for separate cases) among the prisoners of different zones. The prisoners of the service unit were not allowed to communicate with the prisoners of the three camps, yet, when bringing food into the camps they had occasional contacts with the prisoners there and were sure therefore that there were only foreigners there.

During my ten years in the camps and the consequent four years in the exile, I never heard of the camps on Vrangeli island again. The only conclusion which can be made from this fact is that the very existence of those camps was kept top secret. The appearance of the above mentioned criminals from Vrangeli island camps in the regular camps can be explained by the resentment of the authorities at the inevitable contacts among the Soviet citizens from the service unit and the foreigners in the camps.

2. In 1972, already in Israel, I met a Mr. Efim Moshinsky who told me that until 1962 he had been kept in the camps on Vrangeli island. His evidence, both in general and in some details, matched the one given to me in 1963 by the criminals. (See appendix 1 - the testimony of Efim Moshinsky certified by the notary of the American embassy in Israel). As follows from Mr. Moshinsky's testimony, he knows for sure that until 1962 the Swedish diplomat Raul Wallenberg was kept in the dwelling zone of the camps on Vrangeli island because he (Moshinsky) even corresponded with Mr. Wallenberg sending messages to him to the closed barracks where he was kept and receiving answers.

Besides, Efim Moshinsky said that in the same camp he personally saw and talked with Mr. R. Trushnovich, a leader of the anti-communist organization NTS who was kidnapped in

offered it to Mr. Moshinsky along with about 15 other male pictures, without telling him there was a picture of R. Trushnovich among them. (See appendix 2 for a detailed description of the identification procedure.)

Besides, Mr. Moshinsky handed over to me a list of names and ranks of a number of foreign prisoners (all of them army officers of their countries) who were kept in the camps on Vranghel' island in 1962. Most of the people on the list were either German or Italian.

MOSCOW 7/71

3. Being in Rome in 1972, I happened to mention in one of the interviews to the newsmen that there were camps for foreigners on Vranghel' island. (In those days I had to present all this information from my own name because Mr. Moshinsky's family was remaining in the USSR for which reason he did not want to publicize his name.) The news hit the head of one of the news agencies of Italy, Mr. Juzeppe Delangoro who got very interested in this matter and asked me for the list of foreign prisoners from the Vranghel' island camps made by E. Moshinsky. I transferred the list to Mr. Delangoro.

4. A few months later in the same year, Mr. Delangoro called me from Rome and asked for an appointment. Upon his arrival in Israel I put him in touch with Efim Moshinsky. During our conversation with Mr. Delangoro and Efim Moshinsky, Mr. Delangoro informed us that a) he had transmitted the list of prisoners from Vranghel' island to the Committee of Relatives of Officers Missing after World War II; the list was checked in the Committee and Mr. Delangoro was informed that all the people from the list were listed among the missing Italian officers;

b) in the same Committee Mr. Delangoro was told that about a year before (i.e. in 1971) a hunter in the South of Italy winged a goose on whose pad was attached a rubber tube with a piece of paper in it. The paper was badly damaged by water (who knows for how long it had been travelling with the goose back and forth...), therefore it was hardly possible to read the message. What was clearly seen on the paper was the word "SOS" in the very beginning and then separate words like "Italian officers" and "island behind the Polar Circle". According to Mr. Delangoro, the message is being carefully kept in the Committee of Relatives of Missing Officers.

5. In 1973, a TV-team from Sweden arrived in Israel to take an interview with me concerning the fact connected, in one way or another, with the search for Raul Wallenberg. The program they made was shown on Swedish TV. Following this show a letter came to the Swedish TV-centre from a former political prisoner of Soviet camps, a Hungarian by birth, who wrote that in 1967 he was for a while kept together with Raul Wallenberg in a camp East of Irkutsk, in Zabaikalie, and that that was a large secret camp for foreigners; the Hungarian wrote also that according to his knowledge, R. Wallenberg had been brought to that camp from Vranghel' island.

6. In 1976, I received information from Rumania concerning three former Rumanian army officers who arrived in Rumania from the USSR via China. According to my correspondent, the three officers had served 25-year terms in the camps of the USSR and were released in 1970 from a special camp for foreigners in Zabaikalie, further than Irkutsk. Upon their release from the camp, they were told by the Soviet authorities that Rumania no longer existed as an independent state but was rather a part of the USSR and that would not be permitted to go there. Then they went to China where they learned that Rumania did exist as a

sovereign country; from China they were permitted to leave for Rumania. Till now I have been trying to establish contacts with these Rumanians in order to find out with them whether Raoul Wallenberg was still in that camp near Irkutsk in 1970, because the information contained in the above mentioned letter of the Hungarian describing that camp matches exactly what the three Rumanian officers told about it.

7. In 1977, I was visited in Israel by Mr. Mark Seidenberg of the USA, who told me the following: he learned about the Vrangeli island and the concentration camps for foreigners located there from my Hearing on Soviet Forced-Labour Camps before the Committee on Internal Security of the US Senate in 1973; he got interested in the subject and started looking for and finally found a man who possessed all official legal documents proving that he owned some lands on Vrangeli island. As it turned out, Vrangeli island was discovered in the 18-th century by the Americans and legally belongs to the American State of Alaska. Mr. Seidenberg found out that the Soviets occupied the island after the October revolution of 1917; they arrived there in 1926, arrested the entire American colony there and raised the Soviet flag. Having gotten all this information, Mr. Seidenberg bought the lands on Vrangeli island from their previous owners.

From the American CIA Mr. Seidenberg got a map of Vrangeli island made from a satellite. The map had been sanitized: the marks indicating Soviet camps on the island had been removed. I showed this map to Efim Moshinsky who immediately and without any hesitation pointed to Buchta Rodzjersa as to the place of location of the camps on Vrangeli island. This is exactly the land presently belonging to Mr. Mark Seidenberg, the American citizen. In 1978, Congressman Robert Dornan (Rep.) contacted the CIA in order to see the original version of the map of Vrangeli island made from the American satellite and could see in Buchta Rodzjersa the camps and highways leading into the mountains which had been also mentioned in E. Moshinsky's evidence.

8. Additionally, Mr. Seidenberg found out that on the initiative of former Secretary of State H. Kissinger the rights on Vrangeli island had been simply ceded by the American government to the USSR, whereas such a deal could only be made by the Federal government of the USA with the knowledge and consent of the government of Alaska which is the legal owner of the island. On the basis of these facts Mr. Seidenberg is preparing a law suit against the Federal government.

9. In February 1978, the question of the illegal occupation of Vrangeli island by the Soviet Union was raised by Congressman Dornan in the House; in his speech, Mr. Dornan also spoke about the fates of political prisoners in the camps on the island and about the fate of Raoul Wallenberg in particular.

It is interesting to remind the reader that in 1945 the Soviets simply denied the very fact of Raoul Wallenberg's kidnapping by the KGB. Later, in 1958, former Soviet leader Nikita Khrushchev admitted the fact and informed the Swedish authorities of Raoul Wallenberg's death in a Moscow prison in 1947. Some time later Swedish media published information released by a Soviet psychiatrist to a Swedish psychiatrist at a scientific congress. The Soviet psychiatrist said that Wallenberg had been in his psychiatric hospital as a prisoner, and the date mentioned by the Soviet doctor was much later than the date offered by Khrushchev as the date of Wallenberg's alleged death... A while later the press informed the Swedish audience that the Soviet psychiatrist had died after his

published in Sweden.

10. At the disposal of the Swedish government, as far as we know, there is a number of testimonies by former German POW's who returned from the USSR in 1956 and who had met R. Wallenberg after 1947 in various Soviet camps and prisons. One of these witnesses named the Vladimir prison as the place of his meeting with R. Wallenberg in 1959.

In 1979, continuing the search for additional information about the fate of R. Wallenberg, we came across former prisoner of Soviet camps and prisons A. Kalinskii who gave detailed testimony concerning his meeting with R. Wallenberg during their transportation from Verkhneuralsk prison to the prison of Vladimir in 1958 and concerning their consequent meetings in the Vladimir prison where they were simultaneously kept in 1959. A. Kalinskii's evidence coincides with that of the above mentioned German POW down to the smallest details, such as the number of Wallenberg's cell. Furthermore, in support of his evidence A. Kalinskii has presented absolutely authentic postcards of the International Red Cross mailed by him to his sister in Israel from the Vladimir prison; in one of these postcards it is written quite clearly that alongside him is kept "Swede who saved Jews".

11. In 1978, in Israel arrived a new witness whose name can not be revealed at the moment because his family is still remaining in the USSR. The evidence given by this witness is kept in the Swedish embassy in Israel. It says that in 1977 the witness was present at a dinner-party at the place of a high-positioned KGB officer in Moscow, with whose son the witness was friendly. When everybody was drunk, the witness and his friend the son of the KGB officer started to discuss outloud the possibilities of an illegal escape from the USSR to which the KGB officer answered that if they only try to escape they will find themselves in the same place where a Swedish diplomat has been kept for over 30 years "by him". When the witness arrived in Israel and saw newspaper articles about R. Wallenberg's fate, he recalled the expression of the KGB officer and notified the Swedish embassy in Israel.

12. In early 1979, Dr. Anna Bilder residing in Israel was telephoned from Moscow by her father, Mr. Yan Kaplan. Shortly before that Mr. Kaplan had finished his three-year imprisonment and answering his daughter's question concerning his state of health he said that three years is a relatively small term and that he had seen, in the hospital of the Butyrskaya prison in Moscow, "a Swede who had already served over 30 years" and who felt quite well inspite of the long term. Following this conversation Mr. Kaplan tried to transfer to Israel a detailed letter describing his meeting with Raoul Wallenberg in 1975, but the letter was intercepted by the KGB and Yan Kaplan was immediately arrested again. A few months later his wife found a way to send a letter to her daughter wherein she is asking to save Yan Kaplan and says that his arrest is directly linked with his attempt to send a letter to the West describing his meeting with R. Wallenberg in 1975 in the hospital of the Butyrskaya prison.

Thus, the fact that the Soviet authorities have been lying about the death of Raoul Wallenberg has been proved. Now, the only way of pressure upon the USSR in order to obtain the release of Wallenberg can be an energetic campaign demanding that representatives of the Swedish government, the UN and international "Wallenberg rescue" committees be given an opportunity to talk with Yan Kaplan without Soviet representatives and get a direct evidence from him. If such a demand (not a request) is initiated simultaneously by various sources and is supported by the international press, it may eventually result in the release of both Yan Kaplan and Raoul Wallenberg.

It will have no influence upon the Soviet killing.

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-03-05

Avd

Grupp

Mål

Adress

Svensk ANKARA

Text

Ambassadören från L-Å Nilsson re Wallenberg-
ärendet.

Tack Ert ovan citerade. De där nämnda Gerald
Brooke (han stavar förmodligen så) samt Walther
Neuman (möjligen Naumann) är kända från tidigare
vittnesmål. Vi söker sedan en tid komma i kontakt
med dem i Storbritannien respektive Förbundsrepub-
liken.

Givetvis angeläget få fram om Dede Bas under sin
tid i Sovjetunionen hört talas om Raoul Wallenberg.

Cabinet

ex t
Leifland
Eckerberg
Nilsson

14-00000-0000000000

Avgående	
EXP. 80 3 05 13.40 / KR	Dni
Avd Grupp Mdr	
P 2 Em	

CABINET STOCKHOLM 1980-03-05

SVENSK WASHINGTON.

223. ✓ EDERT 352. FOER BERGQUIST FRAAN RUNESTAM ANG WALLENBERG-AERENDET.

NU FRISLAEPPTA WALLENBERGHANDLINGAR FOERELIGGER EJ SOM TRYCKTA VITBOECKER UTAN ENBART SOM REPO EE REPROKOPIOR AV HANDLINGAR PAA DOSSIERER. KOPIORNA INHAEFTADE I SJU ENKLA, NUMRERADE, BLAA PAPPBAND I A4 FORMAT UTAN SAERSKILD TITEL. 200 SET FRAMSTAELLDA. C:A HAEFTEN NU SAALDA. SAELJS AV UD:S PRESSBYRAA A KR 300:-.

CABINET

CABINET STHLM KL. 09.00

BIBLIOTEKET, RUNESTAM, GN
P 2 EU 1

SVERIGES AMBASSAD

600 New Hampshire Avenue, N. W.
Washington, D. C. 20037

INK UTRIKESDEP		
Dnr ...85.../66		
- 8 FEB 1980		
Avd	Gr	IL
P	2	EM

Washington, DC 1980-02-29

Nr 66

P 2

Wallenbergaffären

(1 bil) ✓

Överlämnas av ambassaden i Washington till
utrikesdepartementet för kännedom.

Beskickningschefen genom

Mats Bergquist

Mats Bergquist

ML

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
1980-03-06 - ex f kdm t:

Leifland

Berg Pol I

Liljegren Pol II

Fru Nina Lagergren

F justitierådet I Gärde-Widemar

exp 800307/ACF

ACADEMY OF SCIENCES

CHIFFRE TELEGRAM

P. 3. 5

Akademia Nauk
Leninski prospect, 14
Moscow V-71
USSR

RR / hb
pp. M
JE: Se

With this letter a suggestion from Academician Professor Guy von Dardel is enclosed. It concerns a proposal for a joint research project between Akademia Nauk and the Royal Swedish Academy of Sciences on the case of the Swedish Diplomat Raoul Wallenberg, who at the end of the second world war performed an outstanding humanitarian mission to save the Hungarian Jews from extermination by the Nazi's.

Raoul Wallenberg's fate after he got in touch with and was taken under protection of the victorious Soviet Troops in Hungary in 1945 is still obscure. We believe that the fate of Raoul Wallenberg needs to be clarified, not only because his humanitarian mission makes him entitled to such efforts, but also because his failure to return to Sweden after fulfilling his mission has been a serious disappointment to the Swedish people, and a strain on the Soviet-Swedish friendship. We support the proposal of Professor Guy von Dardel and look forward to the response of Akademia Nauk in this matter.

Respectfully yours,

G. Hoppe
President

C.G. Bernhard
Secretary General

O.G. Tandberg
O.G. Tandberg
Foreign Secretary

address
Fack
S-104 05 Stockholm Sweden

office
Roslagsvigen, Frescati

telephone
08-150430

cable
Royacad

telex
17073 royacad s

ADD TO WALLENBERG UPDATE

On January 17, at the Swedish Cultural Center in New York City, an evening session honoring Raoul Wallenberg was attended by about 500 people. Several Hungarians saved by Wallenberg - who were previously unknown to the Committee - attended and told of his heroism. It was a very moving event.

In November, 1979, in Israel, a ceremony at Yad Vashem announced the Wallenberg Forest of 30,000 trees - each in the name of a Hungarian saved by Wallenberg. At this time, a tree was planted in Wallenberg's name in the Grove of Righteous Gentiles.

"Free Raoul Wallenberg" Committees have now been formed in Israel, England, France, Switzerland and Spain, in addition to the Swedish and American Committees.

It is hoped these Committees will be able to encourage statements of concern such as that issued by the Swedish Academy of Science. (enclosed)

CHIFFRETEL ORA February 6, 1980

From: Elizabeth Moynihan, Secretary, Working Group
Free Raoul Wallenberg Committee

Future plans of the committees: On May 2 and 3 in Stockholm, the Swedish Committee and the International Sakharov Hearings will jointly sponsor hearings on the Wallenberg case. The International Panel will include: Dr. Andre Lwoff of France (a Nobel Laureate in Medicine); Greville Janner, MP from Great Britain; Gideon Hausner, the prosecutor from Israel; and Simon Wiesenthal, head of the Documentation Center in Vienna. Other members are still to be named.

On April 13, the Wallenberg Committee, in conjunction with the Synagogue Council of America, will sponsor special prayers and commemorative services for Wallenberg in churches and synagogues throughout the United States and Canada. (April 13 is Yom Hashoah, the Day of the Six Million Martyrs.)

We feel the support and interest extended by several members of the United States Senate was crucial in the formation of the Committee and in bringing Wallenberg's plight to the attention of the public. The working group feels that if all the members of the Senate would lend their names to this human rights effort it would be a significant way to demonstrate American support for the May hearings.

Sincerely,

his nephew

SVERIGES AMBASSAD

BONN

1980-03-04

HP 30

Utr. min. kansli/kr Nilsson/ACF

[Atg: tel 129 t Bonn 80-03-07

Kanslirådet L-Å Nilsson

Ex f kdm t:

amb Moskva onumr
amb Washington onumr
amb Tel Aviv onumr

Leifland
Eckerberg
F justitierådet
I Gärde-Widemar (reb.)

exp 800307

/ACF

Utrikesdepartementet

STRÄNGT FÖRTROLIGT

INKOM UD		
1980-03-06		
AVD. P	GR. 2	MAL. EM

Wallenberg-ärendet

Broder,

1. Jag uppsökte den 28 februari 1980 västtyska Röda Korsets "Suchdienst" i München för att dels stifta personlig bekantskap med chefen för efterforskningsverksamheten herr Wittek, dels få lite närmare kännedom om avdelningens aktiviteter. Wittek berättade inledningsvis att München-avdelningen sysslar med efterforskningar av dels soldater och civila, vilka är försvunna sedan andra världskriget, dels med Asienflyktingar. Röda Korset har även en Suchdienst i Hamburg. Detta sysslar dock enbart med familjeåterföreningsfall. Wittek berättade vidare att Suchdienst i München har ett kartotek över 5 miljoner personer. Sammanlagt har ca 2,5 miljoner efterforskningsuppdrag ingivits dit. 1,9 miljoner uppdrag har slutförts. I 537.000 fall saknas alltjämt tillfredsställande uppgifter, varför berörda personer förblir kategoriserade såsom saknade (Verschollene). Därav är 372.000 soldater från andra världskriget, 164.000 civila och 1.500 barn.

Uppgifterna i kartoteket är baserade på i huvudsak frivilliga informationer. Uppgifterna är därför i många fall föga kompletta och följs ej upp vid ändrade personförhållanden. München-kartoteket är icke desto mindre det mest omfattande och utförliga i sitt slag i Förbundsrepubliken. Något centralt medborgarregister finns ej. Vid framställningar om efterforskningar, fortsatte Wittek, är det alltid utomordentligt angeläget att sökandena lämnar så fullständiga uppgifter som möjligt rörande för- och efternamn, ungefärlig ålder och ungefärlig födelseort.

Vi gjorde en genomgång av kartotekets uppgifter rörande vissa efterforsksade Wallenberg-vittnen. Man hade t.ex. uppgifter om tre olika Peter Sonntag; samtliga hade dock återvänt redan 1949 till Västtyskland från sovjetisk krigsfångenskap. Betr Horst Theodor Mülle hade man ingen senare adressuppgift än från 1956 i Neuss.

BONN

1980-03-04

HP 30

Man hade inga som helst uppgifter rörande vare sig Gerhard Bech, Folke Schaffhäuser (jfr dock nedan) eller Walter Naumann.

Vad beträffar Balthasar Braunstein upplystes det bl.a. att han varit medlem av Waffen SS. Jag fick en adressuppgift, dit Braunstein flyttade, när han 1964 återvände från sovjetisk fångenskap. Samma adressuppgift hade jag fått några dagar tidigare från genomgångslägre i Friedland. Jag tillskrev Braunstein den 27 februari 1980 och återkommer, därest jag lyckas etablera kontakt med honom.

2. Från annat håll än Suchdienst hade jag före min avresa till München fått adressen till professor Sigmund Mannheim (Suchdienst saknade informationer om honom). Jag uppsökte Mannheim i München. Denne gav ett vederhäftigt och intelligen- gent - om än okoncentrerat intryck. Mannheim, som var av tjeckisk och judisk börd, och som flytt från Tjeckoslovakien till Polen i början av 1939 och från Warszawa till östra Polen i september 1939 hade där tagits till fånga utav ryssarna och måst tillbringa 24 år i olika läger, varav åren 1954-1964 i läger 385. Först 1965 - året efter sin frigivning - erhöll han sovjetiskt utresetillstånd och hade sedan dess varit bosatt i Förbundsrepubliken. Mannheim upplyste att det ofta talats om Wallenberg i läger 385. "Alla" fångarna tycktes känna till honom och hans verksamhet i Budapest. Men kunskaperna begränsades till Wallenberg såsom ett "fenomen". Något "konkret" visste man icke. Wallenberg hade "absolut icke" befunnit sig i läger 385 under de år Mannheim var där. "Det skulle jag i så fall ha känt till", betonade Mannheim. Han upplyste vidare att det fanns två avdelningar i läger 385, varav den ena för utländska politiska fångar och den andra för utländska kriminella fångar.

Mannheim hade aldrig själv sett eller råkat Wallenberg. Den enda konkreta uppgift han hört hade han fått från en sovjetisk medfånge 1946, som suttit i ett undersökningsfängelse (Untersuchungsgefängnis) i Odessa, i vilket det på den tiden funnits många utlänningar, däribland "en svensk diplomat" - troligen Wallenberg. Denne och ryssen hade dock ej delat cell.

Mannheim utlovade mig adressen till Folke Schaffhäuser. De hade talat i telefon med varandra senast för tre veckor sedan. Han kunde icke finna adressen under mitt besök. Mannheim kände ej till Peter Sonntag, Balthasar Braunstein, Walther Naumann eller Mülle. Gerhard Bech kände han dock men visste ej var denne numera befann sig.

Mannheim kände även Lazar Berger. Denne hade suttit 34 år i olika läger. Han tillhörde kategorin kriminella fångar. Under sin fångenskap hade han vid ett tillfälle skurit örat av en medfånge (med dennes samtycke) och försökt skicka det som protest till Chrusjtjev under en pågående partikongress. Berger dömdes för detta till döden men fick straffet förvandlat till 10 års ytterligare förvaring.

BONN

1980-03-04

HP 30

3. Efter dessa båda besök tog jag mig till Radio Free Europe (RFE). Jag hade enskilda samtal med RFE:s chef J.F. Brown, chefen för forskningsavdelningen Keith Bush och chefen för samizdat-enheten Mario Corti (dvs enheten för inofficiella sovjetiska publikationer, m.m.). Jag fick granska RFE:s dossier om Wallenberg. Såvitt jag kunde bedöma innehöll den intet, som icke var baserat på informationer från nyhetsmedia i väst. Jag såg intet som föreföll mig obekant för Stockholm. Man redogjorde för de sändningar RFE gjort sedan i höstas till Sovjet och Ungern om Wallenberg (inalles fyra stycken). Dessa hade varit av informativ karaktär. Några direkta appeller till sovjetmedborgare eller andra östmedborgare att rapportera i olika frågor är RFE - enligt sina stadgar - förhindrad att företa. Indirekt har dock nyhetsprogrammen denna verkan. RFE erhåller således en mängd kommentarer från alla länder i Östeuropa utom Sovjet per brev - och ibland t.o.m. per telefon - med kommentarer och ändringar av lämnade informationer och med förslag till nya program. Några kommentarer rörande Wallenberg hade man aldrig fått. Bush redogjorde för sina kontakter med Wallenberg-kommittén inför de förestående förhören i Stockholm i maj. Brown erinrade om att RFE:s personal regelbundet samtalat med ett stort antal personer som antingen just utflyttat från öst eller varit där på besök. Han erbjöd att komplettera RFE:s instruktioner för dylika samtal med att all personal i fortsättningen även skall fråga efter Wallenberg. Jag accepterade naturligtvis mycket tack- samt detta erbjudande. Brown erbjöd även att hjälpa till på varje annat tänkbart sätt, därest vi hade några specifika önskemål.

Hjärtliga hälsningar
Du kungör
John W.

John Wingstrand

CHM

Avsändningsort

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-03-06

Avd

P

Grupp

2

Mål

Sn I

Adress

Svensk TEL AVIV

Text

Wilkins från L-Å Nilsson re Wallenberg-

ärendet.

Ingrid Gärde-Widemar har talat per telefon med Häfelin, som saknade varje kännedom om Raoul Wallenberg. Detta är kanske av intresse för Shifrin. Gärde-Widemar söker även Tschernoff.

Cabinet

ex t

Leifland

Eckerberg

Nilsson

Avsändningsort

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-03-06

Avd

P

Grupp

2

Mål

Sv I

Adress

Svensk TEL AVIV

Text

Wilkens från L-Å Nilsson re Wallenberg-
ärendet.

Ingrid Gärde-Widemar talat även med Tschernoff. Inte
heller denne hade något att berätta.

Cabinet

ex t

Leifland

Eckerberg

Nilsson

Ärende	Wallenberg-ärendet		
	Datum	1980-03-06	
	Avd	Grupp	Mål
	P	^	Sn I

Adress

Svensk WASHINGTON

Svensk MOSKVA

Text

Från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

PRIMO:

Har torsdag till amerikanske chargé d'affaires Canney framfört vår uppskattning av hittillsvarande amerikanska ansträngningar i Wallenberg-ärendet. Det svar ryssarna lämnade i Washington den 29 februari är naturligtvis inte att betrakta som tillfredsställande. Vi hoppas därför på fortsatt amerikansk villighet att bistå oss i Wallenberg-ärendet.

Vidare sade jag Canney att vi inte ser något skäl för publicitet. Om det sovjetiska svaret trots allt blir känt för massmedia, bekräftar vi att amerikanerna givit oss del.

SECUNDO:

Fru Lagergren informerad torsdag om det sovjetiska svaret. Hon är införstådd med att publicitet bör undvikas.

Cabinet

ex t

Leifland

Eckerberg

Berg Pol I

Elmér Pol I

Nilsson

UTRIKESDEPARTEMENTET
 Utrikesministerns kansli
 Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-03-06

Dnr	Avd	Grupp	Mål
29	P	2	Eu ^I

Förste ambassadsekreteraren
 GRUNDBERG

GENÈVE

U. n.

Dokumentation på engelska om Raoul Wallenberg

tel 276 del - 1980-03-05
 (2 bil)

Broder,

- I anledning av ovan citerade telegram får jag
- ./1 härmed översända dels en inofficiell översättning av handlingar ingående i 1957 års vitbok om
 - ./2 Raoul Wallenberg, dels tre exemplar av en folder utgiven av den privata Wallenberg-kommittén. Jag vore tacksam om Du ville tillse att dokumentationen tillställs ICRC.

Lars-Ake Nilsson

Ifylles av postexp

Avsändt med

☒ sv kurir

☐ utl kurir

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET

GFR

Arende:

Kopia till:

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Käbs

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Bitr Käbs

[REDACTED] t svensk Paris 1980-03-07

Polch

Polch

UHD

L A Nilsson

P 2 EU

SVENSK TEL AVIV 1980-03-07

CABINET STOCKHOLM

FOER L-AA NILSSON FRAAN WILKENS RE WALLENBERGAERENDET. R 13

DEN I DITT HBR 1980-02-20 NAEMNDE ILIA SHMAIN BEFINNER SIG,
ENLIGT VAD EN SLAEKTING TILL HONOM UPPGIVIT, I PARIS, ADRESS:
C/O VELIKANOV, 133 RUE HAXO, 75069 PARIS (NAERA PIERE LACHAISE-
KYRKOGAARDEN), TEL: 20 12 136.

OERN

TELETYPE & AIRMAILS

A.-M., D. PRZEDBORSKI
13 Karel Van Lorrainenlaan
1980 Tervuren
BELGIQUE.

Bruxelles, le 4 mars 1980.

aug. Raoul Wallenberg

Monsieur le directeur des
Affaires
Extérieures.
Ministère des Affaires Étrangères
du Royaume de Suède,
Box 16 121 - S 103 23
Stockholm
Suède

Monsieur le Directeur,

Pol

226 147

Je me permets de vous écrire, aux fins de solliciter de votre part, une aide que seul vous pouvez m'offrir.

P 2 Su E

Commençant une recherche personnelle sur un certain Raoul VALENBERG, ambassadeur extraordinaire du Royaume de Suède à Budapest (Hongrie) dans les années 1940-1945, je vous serai très reconnaissant si vous pouviez me faire parvenir toute la documentation que vous pourriez retrouver dans vos archives.

Sur le plan temporel, aucune limite n'a été fixée. J'aimerais cerner le plus précisément possible tant le personnage principal que sa famille.

Espérant que vous réserverez à ma demande un accueil favorable, veuillez, Monsieur le Directeur, en plus de mes remerciements anticipés, accepter l'expression de mes plus distinguées salutations.

[Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
1980-03-10 - ex f kdm t:
F justitierådet I Gärde-Widemar

A.-M., D. PRZEDBORSKI

P.S.: Vos coordonnées ont été communiquées
par l'Ambassade de Royaume de
Suède à Bruxelles.

Brussels ~~February 8th~~ , 1980.
March 4th

Sir,

If I permit myself to write you to ask your help it is because I'm starting a personal searching work about a man named Raoul VALENBERG , special ambassador of the Swedish Kingdom around the 1940-1945 years, and I'll be very glad if you could send me any informations about him.

There's no period time limitation, because I'd like to get all around this man history.

Thanking you already, I hope that you will, Sir, be able to help me in this work.

Your's Sincerely

A.-M.,D. PRZEDBORSKI

P.S.: I received your solution from the
Ambassy of the Swedish Kingdom
in Brussels.

Traduction anglaise.

Wallenberg-ärendet

1980-03-07

P

2

Eu I

Svensk BONN

Wingstrand från L-Å Nilsson. Re Ditt handbrev
1980-03-04 till mig i Wallenberg-ärendet.

Tack Ditt ovan citerade, intressanta handbrev.
Vill nämna för Dig att det delges med Ingrid
Gärde-Widemar.

Cabinet

ex t

Leifland

Eckerberg

✚
19350A UDSTH/S
28249 SVENSK G

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Atg: tel 189 t svensk
LONDON 1980-03-11

Tab. sek.

10 MAR 80 17 15
47A 257
P 2 Em I

SVENSK LONDON 1980-03-10

CABINET STOCKHOLM

257. FOER KABINETTSSEKRETERAREN FRAAN BOTHORP. RE PROGRAM OM
RAOUL WALLENBERG.

P R I M O. ALAN PATIENTS PROGRAM OM RAOUL WALLENBERG SAENDS I
BRITTISK TV TORSDAG 20 MARS KL 21.30.

S E C U N D O. EN VISNING AV PATCENTS FILM KOMMER ATT SKE
REDAN TISDAG 18 MARS I SAMBAND MED EN PRESSKONFERENS I HOUSE OF
COMMONS. ARRANGOER AER DEN BRITTISKA WALLENBERG-KOMMITTEN MED
GREVILLE JANNER, MP, OCH MAURICE SAMUELSSON, FINANCIAL TIMES,
I SPETSEN.

NINA LAGERGREN KOMMER OCKSAAA ATT NAERVARA. HON FLYGS OEVER
TILL LONDON PAA BBC:S BEKOSTNAD.

LIND

SVENSK LONDON KL 16.05

8249 SVENSK G✚
19350A UDSTH S

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-03-07

Avd

A

Grupp

2

Mål

EuI

Adress

Svensk PARIS

Text

Berner från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

Vi har fått tips om en tidigare fånge i Sovjetunionen, Ilia Shmain, som sommaren 1949 och förmodligen även en period före frigivandet 1954 satt i Ljubljanka. Shmain är bosatt i Israel men vistas sedan en tid i Paris, c/o Velikanov, 133 Rue Haxo, 75069 Paris (nära Pierre Lachaise-kyrkogården), telefon 20 12 136.

Tacksam Du eller någon annan på ambassaden ville ringa Shmain för att efterhöra om han under sin tid i sovjetiska fängelser sett eller hört talas om Raoul Wallenberg.

Cabinet

ex t

Leifland

Eckerberg

ÅHLÉN & ÅKERLUNDS FÖRLAGS AB

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Ätg: brevsvar 1980-03-10

INK UTRIKESDEP	
Dnr. 225/47297	
10. MRS 1980	
Avd. P2	M. Su I

26 februari 1980

Lars Åke Nilsson

Utrikesdepartementet

Box 16121

103 23 Stockholm
=====

Raoul Wallenberg

Tack för vänligheten i telefon. Bifogar frågorna. Tacksam
för svar till min hemadress.

Hälsningar!

Kalle Hållgren

Kalle Hållgren

Amorvägen 4 181 46 Lidingö

telefon 765 20 05

ÅHLÉN & ÅKERLUNDS FÖRLAGS AB

26 februari 1980

Frågor till Utrikesminister Ola Ullsten från tidningen SE.

1. Som svar på svenska regeringens förfrågningar om Raoul Wallenberg har sovjetregeringen sedan 1957 åberopat en fängelserapport, enligt vilken "fången Walenberg" avled 1947.

Vilka uppgifter i den senaste svenska framställningen var av sådan tyngd att ett annat och positivt besked kunde väntas från sovjetregeringen?

2. Ambassadör Per Ånger rekommenderar en bestämdare handlingslinje från svensk sida, till exempel utbyte av Raoul Wallenberg mot något av sovjetregeringen önskat objekt. Gäller 1980 utrikesminister Undéns ord från 1950: Sämt gör inte en svensk regering?

SVERIGES GENERALKONSULAT

1979-12-03 HP 30

Utr/min kansli/kr Nilsson/ACF
1980-03-11 - ex t:

Kanslirådet Lars-Åke Nilsson
Utrikesdepartementet

Fru Nina Lagergren
F justitierådet Ingrid Gärde-Widemar
Leifland
Eckerberg
amb Moskva onumr
amb Washington onumr

Åtg: hbr Nilsson-Wilkens,
Tel Aviv 1980-03-11

exp 800311/ACF FÖRTROLIGT

53

INKOM UD		
1980-03-12 10		
AVD.	GR.	MAL
P	2	Eu

Raoul Wallenberg

67 GK 1978-11-06
Hbr. Nilsson-Andersson 1979-11-06
(1 bil)

Broder,

2. Ditt citerade handbrev inkom till generalkonsulatet via Canberra 1979-11-28. Jag hade ett personligt sammanträffande med Dr. Jerzy Trau i hans bostad lördagen den 1 december kl. 11.00. Samtalet togs upp på fonetiskt band och närslutna utskrift utgör en ordagrann återgivning.

Under samtalets gång visade det sig att Dr. Trau under lägervistelsen i Gödöllö ej haft någon närmare kontakt med den svenske diplomat vars namn han uppenbarligen ej förrän 1978 sammankopplat med Wallenberg. Den enda upplysningen jag finner vara av intresse är den att Raoul Wallenberg januari/februari 1945 i lägret ej fräntagits utan kunnat visa sitt svenska diplomatpass, men den händelsen har redan tidigare berörts i Dr. Trau's skrivelse till Knutzelius 1978-10-26.

Om det visar sig att Dr. Trau får kontakt med en person vid namn Holender, bosatt i Israel, avser jag återkomma till ärendet.

Karl-Erik Andersson

Karl-Erik Andersson

INTERVIEW WITH DR. JERZY TRAU, 18 VALLEY ROAD, EASTWOOD,
SYDNEY, NEW SOUTH WALES, AUSTRALIA ON SATURDAY, 1/12/79

Consul General - C.G. Dr. Jerzy Trau - JT

- C.G. Doctor Trau I would like to introduce myself. I am Karl-Erik Andersson, the Swedish Consul General in Sydney and I like to show you my Swedish Diplomatic Passport No. 26 in which you will see who I am. Dr. Trau you wrote a letter to the Swedish Consul in Sydney on October 26th, 1978 in which letter you gave some information about a Swedish Diplomat you had met in Hungary some time in February of 1945.
- Dr. Trau can you describe that person? Did you at that time know the Swedish diplomat? Did you know his name?
- J.T. I don't recall his name, but I do recall that he showed me his Diplomatic Passport in Gödöllő. He slept for several nights next to me in a cellar in that camp, and I recall well the story he told me and his identity.
- C.G. I have here a copy of a photograph of a person. When you look at this can you identify the person whom you met on that occasion? Does he have similarities like this person according to the photograph?
- J.T. I would say that it is quite difficult for me after such a long time to remember the face, but it seems to me that it is very possible that it is his photograph.
- C.G. Dr. Trau - Can you remember this person? How did he look and was he medium size, heavy built? Was he a long, tall person?
- J.T. Medium height person of the age I would say below 30 then, approximately.
- C.G. Was he heavy built or was he slim or medium?
- J.T. Medium.
- C.G. Dr. Trau, you mentioned that the person identified himself by showing a Swedish Diplomatic Passport. What did that person tell you about his situation and the reasons for him being in that camp?
- J.T. He did not tell me any reason and in that situation there were many persons for whom there were no reasons for being there. I myself had no reason for being there. So it was obvious that there were at least dozens of people who should not have been there, then. I recall he was in a black suit, a civil black suit. I recall that very well. Quite a good suit too and he had to have been arrested several days probably before that and that was just approximately one week after I was arrested myself by the Russians on the street.

1388-02412

C.G. ~~INTERVIEWER~~ Could you remember the date when you were arrested by the Russians?

J.T. I remember the date when I was liberated by the Russians. It was the 18th January when the Russians came to the part of Budapest where I was then and I was free for about three days or so and then I was taken in to that camp. First into a retention place in Budapest for one night and next day I was transported to that place in Gödöllő. This was a high school building in Gödöllő where there was a P.O.W. camp, and there were probably several thousands of prisoners there. It was very crowded and this was the reason that I cannot recall what happened later because I remember I was in that cell for several days sleeping next to that Swedish Diplomat, but then I lost contact with him and after approximately three weeks, I was transported to another camp and I never met him again.

C.G. When you left that camp after three weeks was this Swedish Diplomat still in that cell? Was he still in the camp when you left?

J.T. This I don't know because just before I left Gödöllő, for several days I slept in another place there and I do not recall him from that time, so that I cannot tell.

C.G. In that cell when you were together with the Swedish Diplomat, were there other people in that same cell?

J.T. It was not a cell. It was a cellar. We were not locked in cells. We were free to go within the camp. It was not a prison. It was a P.O.W. camp and individual people didn't have an assigned place. We just slept where there was a free space and for several days I remember sleeping in the cellar next to him, just incidentally. Then I slept, for some reason, in another room and I probably didn't meet him again for the rest of my sojourn in that camp.

C.G. When you slept in the - as I understand it now - in the cellar and you had contact with the Swedish Diplomat, were there other people at that same spot at the same time and could you recall any name of any person?

J.T. There were many other people obviously. I can recall the name of one person who was there with whom I had contact later, but I cannot tell if he met that Swedish Diplomat as well, but that's possible and that is Mr. Holender, who lives now in Israel.

C.G. Can you kindly spell his name?

J.T. Yes. Jakob Moshie Holender.

C.G. And that person, Mr. Jakob Moshie Holender is now living in Israel?

J.T. Yes.

C.G. Have you been in contact with him? Would you know his address?

J.T. Yes I have his address. I can provide it.

C.G. I would appreciate that.

J.T. I was in contact with him several years ago. I am not in contact with him now, but I have his address. I was with him in the other camp in which I was later.

- 3 -

C.G. Did you during the time when you were in other camps hear any person speak about this Swedish Diplomat?

J.T. No. I did not see him later in other camps and I cannot tell, unfortunately, what happened to him and if he remained in that camp or was sent to another from there. This I don't know.

C.G. Have you had, Dr. Trau, any contact with any person in the camp or at a later time, a person having met this Swedish Diplomat at another camp, not in Hungary, but in another country?

J.T. No, I never heard about him later.

C.G. Dr. Trau, may I ask you when you were in other camps was that in the Soviet Union or where was that?

J.T. From Gödöllő I was transported to Szeged which is in Hungary, then to Focsani in Romania and then to a camp in the Soviet Union which is near to Arkhangelsk.

C.G. Near Arkhangelsk?

J.T. Yes. From there I was released by the end of August and was sent to Poland.

C.G. End of August what year?

J.T. 1945.

C.G. In nineteen hundred and fortyfive. And then you were sent to Poland?

J.T. Fortunately enough, yes. People whom I met there stayed for a much longer time there. They were in a similar situation as I was, they were never German soldiers or Hungarian soldiers.

C.G. Dr Trau, thank you very much for this. Would there be any further information you feel you can give in relation to this Swedish Diplomat, of value when we are now trying to establish his identity and what has later on happened to him?

J.T. I am afraid there is probably nothing more relevant which I can provide.

C.G. Well, thank you very much Dr. Trau, for your kindness in giving me the opportunity to have this talk with you. Thank you.

SVENSKA DAGBLADET Tisdagen den 4 september 1979 17

1980-03-10

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1980-03-10 16/7	P	2	Eu ^I

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli

Handläggare: kr Nilsson/ACF

Redaktör Kalle Hillgren
Amorvägen 4
181 46 LIDINGÖ

Raoul Wallenberg

(1 bil)

Broder,

./. Närslutet återfinner Du utrikesdepartementets
svar på de frågor Du ställde i brev den 26
februari.

Lars-Ake Nilsson

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ sv kurlr☐ utl kurlr☐ luftpost☒ vanlig post

Avsändn datum

800310

Sign

ACF

Dnr	Avd	Grupp	Mål

Frågor om Raoul Wallenberg

1. Nya vittnesmål

Under 1979 gjorde den svenska regeringen två framställningar till Sovjetunionen med krav på nya undersökningar av vad som hänt Raoul Wallenberg. Båda framställningarna byggde på övertygande vittnesuppgifter om att Raoul Wallenberg varit vid liv långt senare än 1947.

I sina svar valde den sovjetiska regeringen att hänvisa till beskedet från 1957 om att Raoul Wallenberg avlidit tio år tidigare. Med hänsyn till att flera - och sinsemellan oberoende - vittnen hävdar att Raoul Wallenberg levt långt efter 1947, kan den svenska regeringen inte acceptera det sovjetiska svaret. Så länge inte motsatsen bevisats, utgår vi från att Raoul Wallenberg är vid liv.

2. Den svenska regeringens handlingslinje

Eftersom den sovjetiska regeringen håller fast vid beskedet från 1957 saknar den ställda frågan aktualitet. Den svenska regeringens inställning kan kanske bäst sammanfattas som att vi inte vill lämna någon väg oprövad i ansträngningarna att vinna klarhet om Raoul Wallenbergs öde.

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET
GFR

Ärende:

Kopia till:
Kabs
Bitr Kabs
Polch
Pol
UHD

L.A. Nilsson

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
t svensk Tel Aviv 80-03-11
brev t chefred Wigforss, Särö
1980-03-12

P 2 Eu¹

SVENSK PARIS 1980-03-11

CABINET STOCKHOLM

RE WALLENBECG

FOER L-AA NILSSON FRAAN BERNER

JAG HAR TALAT MED SHMAIN SOM BEKRAEFTADE ATT HAN I OLIKA
OMGAANGAR 1949-54 SATT I LJUBLJANKA, I LEFORTOVO OCH I
FAANGLAEGER. HAN HADE UNDER DENNA TID EJ TRAEFFAT
NAAGON SVENSK, DAEREMOT EN FINNE. HAN KUNDE EJ ERINRA SIG
HA HOERT TALAS OM WALLENBERG ELLER NAAGON SVENSK VID
DENNA TID. SENARE HAR HAN LAEST OM WALLENBERG MEN ANSER
BEGHA NAAGRA LEDTRAADAC.

AASTROEM

UTRIKESDEPARTEMENTET
 Utrikesministerns kansli
 Handläggare: Kr Nilsson/ACF

1980-03-12

Dnr	Avd	Grupp	Mål
5606	P	2	Eu ^I

ex f kdm t:

[Fru Nina Lagergren
 F justitierådet Ingrid
 Gärde-Widemar

exp 800312

/ACF

Chefredaktör Harald Wigforss
 Lykullen
 Pl 535
 430 40 SÄRÖ

Wallenberg-ärendet

Broder,

Härmed endast några rader för att meddela Dig att
 vår Paris-ambassad varit i kontakt med Ilia Shmain,
 som Viktor Krasin gav tips om. Shmain är bosatt i
 Israel men vistas sedan en tid i Paris.

Han hade dock tyvärr inget av intresse för
 Wallenberg-ärendet att berätta.

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

Avsant med

☐ sv kurir

☐ utl kurir

☐ luftpost

☒ vanlig post

Avsändn datum

800312

Sign

ACF

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs

Bitr Kabs

Polch

Pol

UHD

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

[REDACTED] svensk Washington

1980-03-14

P

2

En^I

SVENSK WASHINGTON

1980-03-13

CABINET STOCKHOLM

FOER LARS AAKE NILSSON, UTR.MIN. KANSLI, FRAAN BERGQUIST ANG.
WALLENBERGAFFAEREN.

BRAWER AER IDENTISK MED DEN I VCH 131 OMNAEMNDE AMERIKANEN
SOM SKULLE SLAEPPAS INOM KORT OCH SOM STATE DEPARTMENT SKULLE
FOERHOERA SIG MED OM HAN VILLE TALA MED OSS. SOVJETBYRAAN AER
I KONTAKT MED BRAWER OCH VI HOPPÅS SNART FAA HOERA AV DEM. STATE
DEPARTMENT HAR FOE.OE. IFRAAGASATT OM INTE BRAWER OCH BUYER
AER SAMMA PERSON? NAAGON STOERRE FOERVANSKNING BEHOEVS JU INTE
I VAD AVSER EFTERNAMNEN, SAERSKILT OM DET AER ICKE-ENGELSK-
TALANDE SOM UPPGETT NAMNET, MEN FOERNAMNEN STAEMMER JU INTE
ALLS.

WACHTMEISTER

Avsändningsort

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-03-11

Avd

P

Grupp

2

Mål

E u I

Adress

Svensk TEL AVIV

Text

Wilkens från L-A Nilsson re Wallenberg-ärendet.

Berner har i Paris talat med Shmain, som dock inte hade något av intresse att berätta.

Cabinet

ex t

Leifland

Eckerberg

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-03-11

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu I

Adress

Svensk WASHINGTON

Text

Bergquist från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

IHT innehöll 1980-03-10 en AP-notis från Las Vegas om att en amerikansk medborgare, Paul Brawer, nu återvänt från Sovjetunionen, där han i juni 1976 arresterades för narkotikabrott. Vi vet genom vittnesmål i Wallenberg-ärendet att Brawer suttit i 385/5 i Mordvinien. För att inte lämna någon väg oprövad bör vi söka fråga honom, ifall han under sin tid i Sovjetunionen hört talas om Raoul Wallenberg.

Cabinet

ex t

Leifland

Eckerberg

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

EN CLAIR-TELEGRAM

Ärendet

Wallenberg

Datum

1980-03-11

Dir

189 ✓

Änd

P

Grupp

2

MM

Emi

Adress

Svensk LONDON

Text

Ert 257. Winter/Bothorp från L-Å Nilsson re BBC om Raoul Wallenberg.

Har informerat fru Lagergren om innehållet i Ert ovan citerade. Hon har uttryckt önskemål om att Winter, liksom vid hennes förra besök i London, är närvarande vid presskonferensen i House of Commons. Återkommer med uppgift om fru Lagergrens hotell i London.

Cabinet

ex t:

Leifland

Ifylles av telegramexpeditören

Arbetstid

30.03.11

Klockan

11:00

Sign

RF

UTRIKESDEPARTEMENTET
 Utrikesministerns kansli
 Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-03-11

Dnr	Avd	Grupp	M&I
11 29	P 2	Eu	I

bil: hbr Andersson, Sydney -
 Nilsson 1979-12-03

Ambassadrådet Wilkens

TEL AVIV

U. n.

FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet

(1 bil)

~~HEMLIG~~
 enligt 3 § sekretesslagen.
 11/3 1980
 Utrikesdepartementet
 ACF

Broder,

./.

Ser Du någon möjlighet att komma i kontakt
 med i bifogade papper nämnde Holender ?
 Dennes berättelse kan väl egentligen endast
 förväntas ha historiskt intresse, men vi bör
 inte lämna någon väg oprövad.

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

Avsant med

av kurir

utl kurir

luftpost

vanlig post

Avsändn datum

12/3 80

Sign

m

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson

1980-03-11

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1980-03-11	34	P 2	Eu I

Ex t:

Leifland
Eckerberg
exp 800311
/ACF

Förste ambassadsekreteraren
Westerlund

WARSZAWA

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet

U. n.

Broder,

Vid Ditt besök i departementet nyligen nämnde jag i korthet att vi i flera vittnesmål i Wallenberg-ärendet på senare tid stött på namnet Vasilij Fjodorovitj Vorobej-Vorobjov. Denne skulle vara född 1909 i Polen. Enligt uppgift passerade han 1935 illegalt den sovjetiska gränsen och dömdes för detta i Sovjetunionen till tre års fängelse. På något sätt skulle Vorobej-Vorobjov av ryssarna 1944 ha hållits ansvarig för uttalanden om Katyn-massakern. Efter fängelse- och lägervistelser i olika repriser tilläts han cirka 1975-76 att flytta till Polen.

Kring 1960 uppges Vorobej-Vorobjov ha suttit i Vladimir, och skulle - enligt något vittne - där ha träffat Raoul Wallenberg. Senare under 1960-talet har Vorobej-Vorobjov av allt att döma förflyttats till lägret 385/5 i Mordvinien, varifrån han frigavs vid mitten av 1970-talet. Från detta senare läger har vi några vittnesmål om att Vorobej-Vorobjov skulle ha berättat för medfångar om Wallenberg.

I dessa vittnesmål omtalas Vorobej-Vorobjov ibland som "diplomaten". Jag har genom Stanislaw Patek förvärvat mig om att Vorobej-Vorobjov inte står upptagen i polska diplomatkalendrar från 1930-talet. Min gissning är att beteckningen "diplomaten" snarast har samband med att Vorobej-Vorobjov kan ha fungerat som medlare eller förtroendeman i fängelser och läger.

Som Du förstår skulle det vara av betydande intresse för oss att på ett mer direkt sätt få del av Vorobej-Vorobjovs egen berättelse om eventuella möten med Wallenberg. Vi får dock inte på något sätt äventyra Vorobej-Vorobjovs säkerhet. Du måste därför, om Du väljer att utnyttja den kanal Du antydde, understryka nämnda aspekt.

Slutligen, som framgår av det föregående är våra uppgifter om Vorobej-Vorobjov oprecisa. Det är även fullt möjligt att några av de detaljer, som jag här relaterat visar sig vara helt felaktiga.

/Lars-Ake Nilsson

Ifylles av postexp

Avsändt med

☒ av kurir☐ utt kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

SVERIGES AMBASSAD

PARIS

1980-03-11 Nr 101 HP 1

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtg: ch tel t svensk Paris
1980-03-17
brev till Fru Nina Lagergren
med ex av bil 1980-03-17

65...1.101...		
1980-03-14		
P	2	Eu I

Utrikesdepartementet

STRÄNGT FÖRTROLIG

Raoul Wallenberg-ärendet
Hbr Lindholm-Hirdman 1979-09-17
Hbr Lars-Åke Nilsson-Berner 1980-01-30
(2 bil.) ✓

- ./1 Härmed får jag översända kopior av vår note till franska
./2 utrikesministeriet 1980-02-13 samt av ett brev från
ambassadrådet Jean Merleaud till mig 1980-03-05. Såsom framgår
av svaret vill det franska inrikesministeriet att Raoul
Wallenbergs familj skall fylla i de formulär som används i
efterforskningsärenden.

Vår förfrågan har dock redan vidarebefordrats till den
franska ambassaden i Moskva, där man skall undersöka om
man kan finna några uppgifter om Raoul Wallenberg eller om
de två såsom Wallenberg-vittnen efterforskade personerna
Lucien Armand Gouazé och Miana Ferrié David.

Rolf H. Lindholm

MB

Dnr	Avd	Grupp	Mål
18-17			

Noten överlämnad vid personligt besök hos ambassadrådet Merleaud på franska utrikesministeriet 1980-02-14.

No 17

L'Ambassade de Suède présente ses compliments au Ministère des Affaires Étrangères et, à la requête de la famille de Paul Wallenberg, sujet suédois, arrêté à Budapest à la fin de la seconde guerre mondiale, puis emprisonné en Union Soviétique, a l'honneur de lui demander de bien vouloir faire faire certaines recherches, qui pourraient aider à retrouver Paul Wallenberg.

D'après de récents témoignages recueillis dans cette affaire, Wallenberg aurait été vu par un compagnon d'infortune, Lucien Armand Gouazé, citoyen français, détenu pendant les années 50 à la prison Vladimir. Gouazé aurait été arrêté en Hongrie en 1948, et relâché en 1951. Il aurait résidé à Paris en 1960, au 2 avenue de la Porte Brancion dans le 15e arrondissement.

Selon d'autres témoignages, une journaliste française, Miana Ferrié David (dont le nom s'orthographe peut-être différemment), qui était en prison en Union Soviétique pendant les années 50 ou 60, pourrait donner des renseignements utiles.

L'Ambassade souhaiterait que Monsieur Gouazé et Madame Miana Ferrié David soient retrouvés, afin de pouvoir recueillir leurs

Ministère des Affaires Étrangères
Direction des Français à l'Étranger
Paris

..//

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

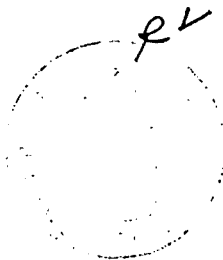
Avsändn datum

Sign

tédesignages, et d'obtenir peut-être ainsi des lumières sur le sort
de Raoul Wallenberg.

L'Ambassade de Suède exprime ses remerciements anticipés
au Ministère des Affaires Etrangères pour la suite qu'il voudra bien
donner à la présente requête et saisit cette occasion pour lui re-
nouveler les assurances de sa haute considération.

Paris, le 13 février 1950

MINISTÈRE
DES
AFFAIRES ÉTRANGÈRES

PARIS, LE - 5 MAR. 80-000737

PROTOCOLE

Le Sous-Directeur des
Privilèges et Immunités
consulaires

Mon Cher Collègue,

Comme suite à notre entretien de ce jour, je vous adresse sous ce pli une notice en double exemplaire à faire remplir par la famille de M. Raoul WALLENBERG.

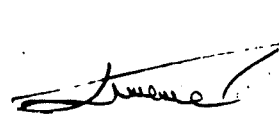
Personnellement, cette formalité ne m'apparaît pas nécessaire dans le cas de M. WALLENBERG, étant donné qu'en fait votre souci est avant tout de retrouver trace de deux témoins susceptibles de donner des renseignements sur sa disparition.

Cependant, il semblerait que, compte tenu de la procédure suivie pour des recherches de personnes et afin de faciliter l'établissement des fiches de diffusion, cette notice serait très utile.

Quoi qu'il en soit l'assurance m'a été donnée que tout serait mis en oeuvre pour tenter de recueillir des informations.

Je vous confirme que j'ai également saisi de cette affaire l'Ambassade de France en URSS. Je lui ai demandé en particulier s'il lui était possible de retrouver, notamment dans ses archives, des éléments se rapportant soit à l'affaire WALLENBERG elle-même, soit aux deux ressortissants français mentionnés dans votre note et pouvant éventuellement permettre de les identifier.

Veuillez agréer, Mon Cher Collègue, l'assurance de mes sentiments distingués.

Jean MERLEAUD

Monsieur Rolf LINDHOLM
Conseiller à l'Ambassade de Suède
, rue Barbet-de-Jouy
0007 PARIS

MINISTÈRE DE L'INTÉRIEUR

Direction de la Réglementation
et du Contentieux

Sous-Direction de la Réglementation
Intérieure
102 Bureau

Cadre réservé au Ministère

F .. /
Diffusion.....
C.R.....

D.A. No.....

NOTICE INDIVIDUELLE

RECHERCHES DANS L'INTERET DES FAMILLES

1° ETAT-CIVIL DE LA PERSONNE RECHERCHEE

Sexe M ou F

NOM

(si c'est une personne mariée, veuve ou divorcée, mettre d'abord le nom de jeune fille)

Prénoms

Né le

à

Fil de

et de

Nationalité

(pour signalement voir au dos).

2° RENSEIGNEMENTS SUR LA PERSONNE QUI DEMANDE LES RECHERCHES

NOM et Prénoms

Nationalité.

Domicile

.tél :

Degré de parenté avec la personne recherchée.

Motif de la demande.

3° RENSEIGNEMENTS COMPLÉMENTAIRES CONCERNANT LA DISPARITION

Profession de la personne disparue

Dernière adresse connue

Date de la disparition ou des dernières nouvelles

Circonstances et lieu de la disparition

Adresses ou localités où les recherches peuvent être spécialement effectuées (pour l'étranger, préciser l'Etat, la région et la ville.)

NOMS et adresses de personnes pouvant fournir des renseignements complémentaires

M.

M.

M.

M.

M.

Autres renseignements susceptibles d'orienter les recherches

4° SIGNALEMENT DE LA PERSONNE DISPARUE

TYPE :

Blanc ☐

Asiatique ☐

Noir ☐

Afrique du Nord ☐

(mettre une croix dans la case correspondante)

AGE APPARENT

TAILLE

CORPULENC

FORME VISAGE

FRONT

MENTON

YEUX

CHEVELURE

(couleur)

(aspect - couleur)

BARBE, MOUSTACHE.

SIGNES PARTICULIERS :

Indiquer si prothèse, cicatrices chirurgicales, tatouages, amputation, malformation, taches de rousseur etc... Préciser dessin, emplacement sur le corps :

5° VETEMENTS ET OBJETS CARACTERISQUES EN SA POSSESSION LORS DE LA DISPARITION (description détaillée si possible)-

6° CONDUITE A TENIR EN CAS DE DECOUVERTE

A / Demander ☐ consent à la communication de son adresse, et aviser la Préfecture de ☐

B / Aviser, dans tous les cas, par écrit, le 10° Bureau de la Direction de la Réglementation et du Contentieux, 11 rue des Saussaies 75008 PARIS, en indiquant l'adresse de la personne retrouvée.

L'adresse d'une personne majeure recherchée ne peut être communiquée qu'avec son consentement, si ce n'est à l'Autorité Judiciaire, pour l'exécution d'une décision de justice. Dans ce cas, préciser l'autorité judiciaire saisie

Nota important : L'époux qui recherche son conjoint disparu du domicile en emmenant des enfants doit effectuer d'urgence, à la Préfecture, une demande d'opposition à Sortie de France concernant des enfants s'il existe une présomption sérieuse de départ à l'Etranger.

7° :-ENGAGEMENT:-

Je m'engage, dans le cas où la personne que je fais rechercher serait découverte, ou me donnerait de ses nouvelles, à en aviser sans délai, par écrit, les autorités administratives qui ont reçu ma demande et, éventuellement, le Ministère de l'Intérieur, Direction de la Réglementation et du Contentieux, 1° Bureau, 11 rue des Saussaies 75008 PARIS.

Fait à

le

Signature de la personne
qui demande les recherches :

Photo

LOS ANGELES

Kopia till:

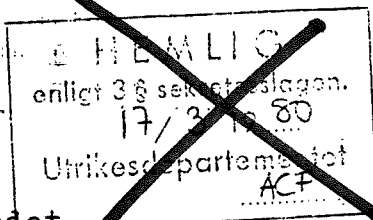
ambassaden Washington

Kanslirådet Lars-Åke Nilsson
UtrikesdepartementetUtr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtg: hbr Nilsson-Bergqvist,
Washington 1980-03-17.

ex t:

Leifland
Eckerbergexp 800317
/ACF

FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet

H. K. E. H.		
1980-03-14		
Avd. 1	Gr. 2	Mål. 2

Broder,

Ditt handbrev 1980-02-01 till G.-A. Dahlström anlände hit just som han gick igenom sina kontakter i Wallenberg-ärendet med mig. Under min företrädarens sista arbetsdag i Los Angeles lyckades det honom att få tag på Seidenberg, som besökte generalkonsulatet och oss båda samtidigt.

Först får jag säga att Ditt handbrev förvånar mig något eftersom Seidenberg och vad denne har att berätta omsorgsfullt redan rapporterats av Dahlström (se strängt förtroliga hbr Dahlström-Bergqvist, Washington, 1978-07-06 - hemsänt med hbr Bergqvist-Hirdman 1978-07-10 - samt Dahlström-Bergqvist 1978-08-08 samt 1979-10-22).

Mr Seidenberg är en vänlig person, men gör inte intryck av att besitta någon större intellektuell skärpa eller tanke-reda. Om man funderar över anledningen till hans intresse tror jag att en viktig orsak är att finna i det förhållandet att han köpt en stor bit av Wrangel-ön och i så fall tydligen fått åtminstone ett sovjetiskt koncentrations-läger "på köpet".

Saken är den - som Du kanske redan vet - att Wrangel-ön anses (ansågs) ha ingått i det berömda Alaska-köpet 1867 men sedan när ryska revolutionen var ung, "ockuperats" av ryssarna. Men fortfarande tycks det alltså vara möjligt få officiell amerikansk myndighets medverkan vid köp av fast egendom på ön. (Det var ju så att det under lång tid inte gärna hjälpte att protestera mot "ockupation" hos den ryska regering amerikanerna hade förbindelser med - alltså hos exilregeringen. Och någon praktisk handling från USA:s sida blev visst aldrig av!)

Härav skulle jag alltså tro kan härledas Seidenbergs intresse få den i ovanciterade handbrev omnämnda kartan över "sina" domäner. Han tror att svenska ambassaden eventuellt skulle kunna få tag på en "non-sanitized" map hos myndigheterna i Washington. (Defense Mapping Agency). Han angav t.o.m. följande nummer: 1, 2-1, series 1505 addition 1 (1966). (Om detta nummer kan vara riktigt är nog tveksamt, då Seidenberg bara angav det direkt ur minnet).

.. /

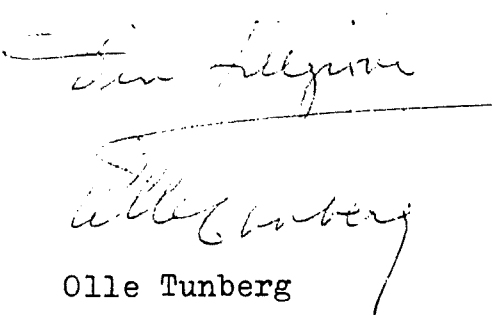
Nåväl, Seidenberg anser sig ha skäl att tro att Wallenberg skulle suttit fängslad där 1958-62. Han nämnde att ett antal italienska krigsfångar även funnits (fanns) där. Möjligen kan detta leda till något?

I övrigt är jag rädd för att Seidenbergs något osorterade berättelser knappast innehåller något trovärdigt som inte redan bör vara känt: Yakov Kaplan och hans meddelande till dottern i Israel, Etim Moshinsky - som skulle ha varit närvarande när Wallenberg arresterades och nu bo i Tel Aviv (han angavs även ha varit på Wrangel-ön samtidigt med Wallenberg) - Abraham Shrifin som angavs "arg" på svenska ambassaden i Tel Aviv därför att vad han berättat skulle ha hemligstämplats av denna, en kvinnlig doktor, vilken skulle ha avlidit sedan hon berättat att Wallenberg behandlats av henne, Simon Wiesenthal som skulle ha hittat en österrikisk läkare som behandlat Wallenberg etc. (min okunnighet om materian gör att jag här blott återgivit i kortform vad Seidenberg sade och i den ordning han sade det).

Slutligen skulle Begin ha bett Carter före Wien-mötet med Bresznev att fråga om Wallenberg.

Om Du finner något i ovanstående som skulle kunna vara av intresse skall jag gärna under mera avspända former ha ett samtal med Seidenberg igen. Nu känner jag honom ju.

Av ovanstående gissar jag själv att påståendet om itali-
enare på Wrangel-ön kanske vore värt att undersöka.

Olle Tunberg

BLg

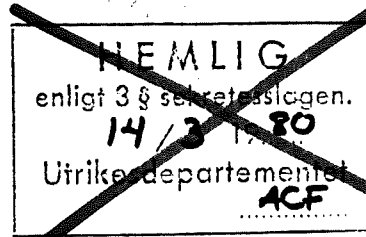
UTRIKESDEPARTEMENTET

Utrikesministerns kansli

Handläggare: kr Nilsson/ACF

PROMEMORIA

1980-03-14

STRÄNGT FÖRTROLIG

Besök i utrikesdepartementet av advokaten Olof Arvidson

Advokaten Olof Arvidson hade den 13 mars begärt att få sammanträffa med statssekreteraren Hans Blix. Vid mötet var även ambassadören Hans Danelius samt kansli-rådet Lars-Åke Nilsson närvarande.

Arvidson inledde med att teckna bakgrunden till sitt besök. Han var sedan någon tid rättsligt ombud åt den för spioneri dömd Stig Bergling. Denne hade strax före jul 1979 från fängelset per telefon tillåtit kontakta Arvidson. Bergling hade därvid förklarat dels att han hos hovrätten tänkte överklaga under-rättens dom i spionerimålet, dels att han var missnöjd med sin dittillsvarande offentlige försvarare, advo-katen Ragnar Gottfarb.

Arvidson hade i spionerimålet fungerat som försvarare åt en kvinna, som var åtalad jämte Bergling. Under telefonsamtalet uppmanades Bergling av Arvidson att själv författa en vadeinlägga. Denna kom också rätten tillhanda den 27 december - en dag före vadetidens utgång.

Enligt Arvidson fördes Bergling den 27 december till ett möte med säkerhetspolisen och Gottfarb. Efter detta möte återkallade Bergling sin vadetalan. Arvidson sökte nu motiv till varför polisen och Gottfarb övertalat Bergling att inte begära prövning i hov-rätten.

Under samtal med Arvidson hade Bergling berättat, att han med Gottfarb under sommaren 1979 fört återkommande, och allvarligt menade, resonemang om möjligheten av att Bergling skulle låta sig överlämnas till den sovjetiska regeringen och utväxlas mot Raoul Wallenberg. I sep-tember skulle Gottfarb ha tagit kontakt med utrikes-departementet och på Berglings vägnar framfört en propå om utväxling. Förhandlingar hade förts med Sovjetunionen, men dessa hade inte givit något resultat.

Arvidson ville nu ställa frågan, om det han återgivit hade verklighetsunderlag.

Blix svarade, att han ansåg att Arvidson, i egenskap av Berglings rättsliga ombud, måste visas samma förtroende från departementets sida som tidigare Gottfarb. De informationer, som Blix nu gav Arvidson, var att betrakta som strängt förtroliga. Detta förbehåll hade även gällt vid departementets kontakter med Gottfarb.

Det var korrekt att Gottfarb i september vidarebefordrat önskemål från Bergling om att få bli utväxlad mot Wallenberg. Sedan saken noga övervägts i Stockholm togs en oförbindlig kontakt i Moskva. Något sovjetiskt intresse för samtal härom visades emellertid inte. Kort tid därefter lämnades för övrigt det sovjetiska svaret på statsminister Ullstens brev i augusti till premiärminister Kosygin om Wallenberg.

Det var viktigt betona att det hela rörde sig om en oförbindlig kontakt, och att följaktligen några förhandlingar aldrig förts i saken. Gottfarb informerades den 24 september strängt förtroligt om vad som förevarit. Sedan nämnda dag hade utrikesdepartementet inte haft anledning att befatta sig med ärendet.

Blix underströk, att det endast var två aspekter på Bergling-ärendet som föranlett aktivitet från utrikesdepartementet: dels den protest den svenska regeringen framfört till den sovjetiska med anledning av spionage mot svenska intressen, dels den oförbindliga propå som här berörts.

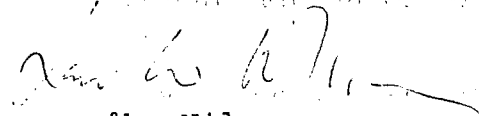
Arvidson tackade för de upplysningar Blix lämnat. För sin del skulle Arvidson respektera de förbehåll under vilka informationen getts. Han ansåg sig dock oförhindrad att vidarebefordra denna till justitieombudsmannen, som hade att granska myndigheternas agerande i samband med att Bergling återkallade sin vadetalan. Arvidson ville få del av eventuella synpunkter från departementet på att justitieombudsmannen informerades.

Blix svarade att sekretesslagens bestämmelser givetvis måste följas. Danelius skulle härvidlag söka lämna ett underhandsbesked.

Arvidson påpekade vidare, att Bergling till advokat-samfundet kunde komma att vidarebefordra vad han visste om utväxlingsfrågan. För egen del ville Arvidson ifrågasätta, om Gottfarb handlat i överensstämmelse med god advokatsed, när han fört vidare Berglings förslag om utväxling.

Slutligen kunde inte Arvidson frigöra sig från tanken att ett motiv, när myndigheterna agerade för att förmå Bergling att återkalla sin vadetalan, möjligen varit att man önskat hålla tanken på en utväxling av Bergling mot Wallenberg vid liv.

Blix fann personligen Arvidsons resonemang långsökt,
och kunde försäkra att utrikesdepartementet sedan
september 1979 inte haft några som helst kontakter
om en utväxling av Bergling.

Lars-Åke Nilsson

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-03-14

Avd

Grupp

M&I

Adress

Svensk WASHINGTON

Text

Bergquist från L-Å Nilsson re Wallenberg-
ärendet.

Brawer och Buyer kan naturligtvis vara samma
person. Vi kan väl dock härvidlag inte nå längre.

Cabinet

Keb. sek

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
1980-03-24 - ex t:

amb Moskva onumr
amb Washington onumr
amb Tel Aviv onumr

ORIGINAL TELEGRAM
(KOPIOR ENL. ANT.)
INCOM UC

17 MAR 80 16 01

ONR	225	4434
P	2	Em

VVVVVV-
10590D UDSTH S
09TB ATESTO S
ZCZC ATX6588 TGT6070 TTF5883 TGT6070
STOCKHOLM 69/64 17 1424 AMPLIATION

CLA ULLSTEN
RIKSDAGEN
STOCKHOLM

RAOUL WALLENBERG FÖRENINGEN, SAMLADE TILL ÅRSMÖTE I
STOCKHOLM DEN 14 MARS 1980 VÄDJAR TILL ER ATT INFÖR DE
OLYMPISKA SOMMARSPELN I MOSKVA FÖRMÅ SOVJETUNIONEN
ATT FRIGE RAOUL WALLENBERG EFTER 35 ÅRS FÅNGENSKAP.
EN SÅDAN HUMANITÄR GEST FRÅN SOVJETUNIONENS SIDA
I HELSINGFORSÖVEENSKOMMELSENS AND SKULLE SÄKERT KUNNA
BIDRA TILL EN AVSPÄNNING I NUVARANDE VÄRLDSPOLITISKA LÄGE
RAOUL WALLENBERG FÖRENINGEN
INGRID GÄRDE WIDEMAR
ORDFÖRANDE

msk
COL 14 1980 35

MAR 17 1980 15:59:12

NNNN-
10590D UDSTH S
09TB ATESTO S

BRITISH BROADCASTING CORPORATION

KENSINGTON HOUSE RICHMOND WAY LONDON W14 0AX

TELEPHONE 01-743 1272 TELEX: 265781

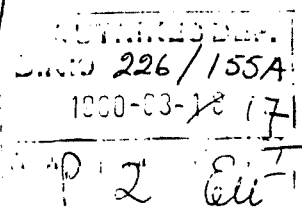
TELEGRAMS AND CABLES: TELECASTS LONDON TELEX

aa/1/r
AP/rn.

10th March, 1980.

Mr. Leif Leifland,
Permanent Under-Secretary,
Swedish Foreign Ministry,
Gustav Adolfs Torg 1,
STOCKHOLM,
Sweden.

L. Nilsson

Dear Mr. Leifland,

I am writing to thank you for your kind co-operation in letting us interview you on film recently about Raoul Wallenberg. You may be interested to know that this film will be transmitted at 2130 hours on Thursday 20th March, 1980 on BBC 2 in the 'Man Alive' series.

BBC Enterprises (the department which negotiates sales of programmes abroad) is in the process of trying to sell the programme to Sveriges Radio. So, I hope that you will be able to see your contribution in the film before very long.

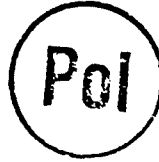
Renewed thanks for your help and for all the generous help of the Swedish Foreign Ministry.

Yours sincerely,

Alan Patient
Producer.

March 10, 1980

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Ätg: Wallenberg-kommitténs
broschyr översänd
1980-03-17 med luftpost

INK UTRIKESDEP		
Dnr. 826 / 157A		
17. MRS 1980		
Avg	Per	Mal
✓	2	En

önskar foto av

Svenska Utrikesdepartementet
Stockholm, Sweden

Dear Sirs:

I am the editor of a monthly Messianic Jewish (Hebrew Christian) magazine called Jewish Voice Prophetic Magazine and am planning to print an article about Raoul Wallenberg. Can you provide me with a picture of him? Please let me know if there is a charge involved.

Yours sincerely,

JEWISH VOICE BROADCASTS, INC.

(Mrs.) *Chira Kaplan*
Chira Kaplan

CK/j

P. O. Box 6
Phoenix, AZ 85001

P. O. Box 6
Phoenix, AZ 85001

Svenska Utrikesdepartementet
Stockholm, Sweden

PROGRAMME VIA AIRMAIL PAR AVION

② Second fold

© USPS 1978

Additional message area

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-03-17

Avd

P

Grupp

2

Mål

EUT

Adress

Svensk PARIS

Text

Lindholm från L-Å Nilsson re Er skrivelse 101
1980-03-11 i Wallenberg-ärendet.

PRIMO:

Har bett fru Nina Lagergren ifylla översänt formulär.
Jag skickar det därefter åter till Dig.

SECUNDO:

Vill nämna att Ni kan avbryta efterforskningarna av
Gouazé. Fru Lagergren har nyligen talat med denne i
Sydfrankrike.

Cabinet

ex t

Leifland

Eckerberg

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
 Handläggare: kr Nilsson/ACF

Ex ink + avg t: 141

Leifland bil: hbr Tunberg-
 Eckerberg Nilsson 80-03-04

exp 800317
 /ACF

FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet
(1 bil)

Broder,

U. n.

Den berättelse Seidenberg delgivit Tunberg,
 ./.. enligt bilagda handbrev, ger onekligen ett rätt
 osorterat intryck. Eftersom Du tidigare varit
 inkopplad på "Seidenberg-spåret" överlåter jag
 åt Dig att avgöra om här finns något nytt. Vad
 säger man exempelvis i State Department om de
 italienare, som skulle ha hållits fängslade på
 Wrangel-ön ?

Lars-Åke Nilsson

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1980-03-17 57	P	2	Eu ^I

Ambassadrådet Bergquist

WASHINGTON

~~HEMLIG~~
 enligt 3 § sekretesslagen.
 17/3 1980
 Utrikesdepartementet
 ACF

Ifylles av postexp

☒ Avsändt med

☒ sv kurir

☐ utl kurir

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

18/3-80

Sign

1980-03-17

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1801	P	2	Eu ^I

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utrikesministerns kansli

Handläggare: kr Nilsson/ACF

bil: se hbr Lindholm-Nilsson
1980-03-17

Fru Nina Lagergren
Dahlbergsvägen 22
182 62 DJURSHOLM

Vittnen i Wallenberg-ärendet

(1 bil)

Kära Nina,

Som jag nämnde för Dig på telefon den 17 mars,
önskar det franska inrikesministeriet att någon i
Raoul Wallenbergs familj ifyller det formulär som
i Frankrike används vid efterforskningsärenden.
Som Du vet söker vi i Frankrike komma i kontakt
med den av Papadopoulos nämnda Miana Ferrié David.

././ Jag vore tacksam om Du efter ifyllandet av närslutna
formulär ville återsända det till mig.

Lars-Ake Nilsson

Ifylles av postexp

Avsant med

☐ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☒ vanlig post

Avsändn datum

800317

Sign

ACF

1997-1998

1. *Chlorophyll a* and *Chlorophyll b* were determined by the method of Lichtenthaler and Whistler (1973).

[illegible]

Figure 1. The effect of the concentration of the *Agrobacterium* suspension on the transformation efficiency of *Agrobacterium* strains. The number of transformed cells was determined by the number of colonies obtained on the selective medium. The results are the mean of three independent experiments. Error bars represent standard deviation.

• *Chlorophyll a* (Chl a) and *Chlorophyll b* (Chl b) were determined by the method of Lichtenthaler and Sponholz (1980). The total chlorophyll content was determined by the method of Arar and Cook (1980). The carotenoid content was determined by the method of Lichtenthaler and Sponholz (1980). The total carotenoid content was determined by the method of Arar and Cook (1980). The total protein content was determined by the method of Lowry et al. (1951). The total lipid content was determined by the method of Bligh and Dyer (1959). The total carbohydrate content was determined by the method of Dubois and Gilles (1950). The total nucleic acid content was determined by the method of Burton (1956). The total ash content was determined by the method of AOAC (1990). The total dry weight was determined by the method of AOAC (1990). The total water content was determined by the method of AOAC (1990). The total organic acid content was determined by the method of AOAC (1990). The total alkaloid content was determined by the method of AOAC (1990). The total flavonoid content was determined by the method of AOAC (1990). The total phenol content was determined by the method of AOAC (1990). The total tannin content was determined by the method of AOAC (1990). The total saponin content was determined by the method of AOAC (1990). The total sterol content was determined by the method of AOAC (1990). The total glycoside content was determined by the method of AOAC (1990). The total alkaloid content was determined by the method of AOAC (1990). The total flavonoid content was determined by the method of AOAC (1990). The total phenol content was determined by the method of AOAC (1990). The total tannin content was determined by the method of AOAC (1990). The total saponin content was determined by the method of AOAC (1990). The total sterol content was determined by the method of AOAC (1990). The total glycoside content was determined by the method of AOAC (1990).

$$x = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{2} \right) = \frac{1}{2}$$

... dass die ... in ...
... dass ...
... dass ...

... dass ...
... dass ...
... dass ...

...

...

...

[illegible]

Figure 1. The effect of the concentration of the H_2O_2 solution on the amount of the released H_2O from the H_2O_2 -loaded hydrogel. The amount of the released H_2O was measured by the weight difference of the hydrogel before and after the release. The concentration of the H_2O_2 solution was 0.1, 0.2, 0.3, 0.4, 0.5, 0.6, 0.7, 0.8, 0.9, and 1.0 wt. %.

UTRIKES
Utrikes.
Handlägg

Ex ink

Leiflan
Eckerbe

49 8

*Kab sen
Press*

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
1980-03-19 - ex t:
Fru Nina Lagergren, Wallenberg-
kommittén, Box 16076, 10322 Sth
Per Anger, adress som ovan
Lars Berg, amb Brasilia

ORIGINAL TELEGRAM
KOPHA
1980 03

18 MAR 80 15 10

471A 300
P 2 Em 1

SVENSK LONDON 1980-03-18

CABINET STOCKHOLM

300. FOER LARS-AKE NILSSON OCH PRESS FRAAN WINTER. RE BBC:S
WALLENBERG-FILM.

P R I M O. ALAN PATIENTS PROGRAM OM RAOUL WALLENBERG SOM SAENDS
I BBC:S TV TORSDAG KVAELL, 'VISADES' IDAG I SAMBAND OED EN PRESS-
KONFERENS I UNDERHUSET I NAERVARO AV FRU NINA LAGERGREN SAMT SVERIGES
OCH ISRAELS AMBASSADOERER. PRESSKONFERENSEN LEDDES AV TORY MP WINSTON
CHURCHILL OCH LABOUR MP GREVILLE JANNER, BAADA LEDAMOETER AV BRIT-
TISKA PARLAMENTETS WALLENBERGKOMMITTE. JANNER MEDDELADE UNDER
PRESSKONFERENSEN ATT HANS KOMMITTE BESLUTAT FOERESLAA RAOUL WALLEN-
BERG TILL AARETS FREDSPRIS. ETT 30-TAL BRITTISKA OCH SVENSKA
JOURNALISTER DELTOG I PRESSKONFERENSEN. PAA BBC:S BEGAERAN KOM
MAN OEVERENS OM PUBLICERINGSSTOPP TILL I MORGON ONSDAG KL 12.

S E C U N D O. PATIENTS WALLENBERGFILM VAR ETT Vael UNDERBYGGT,
SKAKANDE DOKUMENT. BLAND DE SVENSKAR SOM INTERVJUADES KAN NAEMNAS
KABINETTSSEKRETERAREN, PER ANGER, ARNE LUNDBERG, LARS BERG
(B-AVDELNINGEN BUDAPEST 44-45) OCH SYSKONEN NINA LAGERGREN OCH
GUY VON DARDEL SAMT PROFESSOR NANNA SVARTZ OCH EXPRESSENS ERIC
SJOEQVIST. OEVRIKA INTERVJUADE VAR UNGERSKA JUDAR SOM OEVERLEVT
TACK VARE WALLENBERGAKTIONEN, PREMIAERMINISTER BEGIN OCH SIMON
WIESENTHAL. DEN PUBLIK SOM IDAG SAAG FOERHANDSVISNINGEN VAR MAERK-
BART GRIPEN. EN VISS KRITIK SOM I FILMEN RIKTADES MOT BANKHUSET
WALLENBERG OCH DET OFFICIELLA SVENSKA AGERANDET AAREN EFTER KRIGET
BALANSERADES Vael AV LEIFLANDS INLAEGG I PROGRAMMET. VID PRESSKON-
FERENSEN STAELLES INGA UPPSEENDEVAECKANDE FRAAGOR MEN ETT INTRESSANT
INLAEGG GJORDES AV EN NAERVARANDE REPRESENTANT FOER "WORLD'S
JEWISH CONGRESS" SOM I SLUTET AV KRIGET TILLHOERDE MOTSTAANDS-
ROERELSEN I BUDAPEST OCH SOM VAR ETT OEGONVITTNE TILL RAEDDNINGS-
AKTIONERNA. HAN BESKREV DESSUTOM ETT MOETE MELLAN WALLENBERG OCH
DAAVARANDE OEVERRABBINEN MARCUS EHRENPREIS I SALTSJOEBADEN STRAX
INNAN WALLENBERG BOERJADE SIN MISSION I BUDAPEST.

T E R T I O. WINTERS ADRESS AER: FLAT 26, HARLEY HOUSE, MARYL-
BONE ROAD, TEL 486 5920, MEN KORT FINNS HOS CHAUFFOEREN SOM
HAEMTAR ER HEATHROW, . VaelKOMNA KL 19.

LIND

SVENSK LONDON KL 15.00

28249 SVENSK G#
10590B UDSTH S

(212) PLAZA 1-4999

RABBI FREDERICK E. WERBELL

405 EAST 63RD STREET
NEW YORK, N. Y. 10021

226 150 A

Svenska Utrikesdepartementet

Box 16121

S-10323 Stockholm 16

Sweden

7 Mars 1980

Bifogar härmed check a' \$50 som betalning för vitboken om

Raoul Wallenberg, som jag ber Er sända snarast möjligt
till ovanstående adress.

Med Vanlig Halsning

Frederick E. Werbell

Rabbi Frederick E. Werbell

(Genom Christina Sjogren- Barrett)

Bifogad: Check a' \$50

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

PROMEMORIA

1980-03-19

P2 611-1

Ö t gk Berlin f kdm
m nr 21/1980-03-19
kr Nilsson/ACF

EXPEDIERAT	
med	den
sv. kurir	20/3 1980
utl. kurir	
luftpost	
vanl. post	

HEM LIG
enligt 3 § sekretesslagen.
19/3 1980
Utrikesdepartementet
ACF

FÖRTROLIG

Vittne i Wallenberg-ärendet

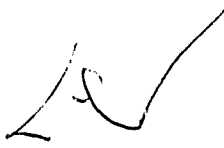
(2 bil)

2c
6.05.79
L

./1 Förra justitierådet Ingrid Gärde-Widemar i Wallenberg-kommittén översände den 18 mars till mig närslutna kopia av brev 1980-03-12 till kommittén från en Hansgeorg Müller i Berlin. Som framgår av brevet påstår sig Müller 1951 ha träffat Raoul Wallenberg i Moskva.

./2 En kontroll i departementets dossier gav vid handen att Müller, enligt ävenledes närslutna uppteckning, den 18 mars 1957 förhörts av generalkonsulatet i Berlin. Müller uppgav då att han på ett sjukhus i Moskva 1952 genom en rysk kapten hört talas om en fånge "Wallenburg".

Med hänsyn till vad som framkommer i uppteckningen från 1957, var Ingrid Gärde-Widemar vid samtal den 18 mars benägen att avskriva tanken på nya förhör med Müller.

Lars-Åke Nilsson

12.3.1980

The Raoul Wallenberg

Assosiation

Box 16076

103 22 Stockholm

Sehr geehrte Herren !

In einer Berliner Zeitung v.12.3.1980 erreicht mich Ihr Aufruf in Gefangenschaftssache Ihres Diplomaten Raoul Wallenberg.

Unkontrollierbar habe ich verschiedene Presse Veröffentlichungen Ihrer Regierung resp. Auslandsvertretung gelesen. Ich habe berechnigte Zweifel an der Auskunft der Regierung der UdSSr über das angebliche Schicksal und den Todeszeitpunkt von Raoul Wallenberg.

Ich selbst bin aus politischen Gründen ein Fall des Menschenraubes durch die GPU in Westberlin im Jahre 1950. 1957 kehrte ich aus der Sowjetunion zurück. U.a. war ich, infolge schwerer Misshandlungen durch den NKWD, auf dem Hintransport im Spez. Hospital in Moskau (^{Lubjanka} ~~Priglaske~~ Gef.). Es war im Juni 1951. Dort traf ich auf Raoul Wallenberg.

Später befand ich mich in besonderen Zuchthaus unweit der russ./mong. Grenze.

Nach meiner Rückkehr - an beiden Beinen gelähmt, infolge der Misshandlungen - habe ich u.a. auch mit dem schwedischen Konsulat in Berlin in Verbindung gesetzt, nachdem ich erfuhr dass die Schwed. Regierung anl. des Besuches des Vertreters der russ. Regierung, diesem bestimmte Fragen wegen Wallenberg unterbreiten will. Ich bin dann später noch einmal bei Ihrem Konsul gewesen als ich aus der Presse erfuhr das die Sowj. Regierung erklärt haben soll sie wisse nichts von Wallenberg und später er sei 1948 verstorben.

Ich kenne die Schwierigkeiten der dipl. Vertreter in heiklen pol. Fragen untereinander. Ich war nie zufrieden mit den Ergebnissen vom menschlichen hergesehen. Ich habe unterwegs zu viele Schicksale und Methoden erlebt sodass mir berechnigte Zweifel verbleiben.

Nähere Auskünfte kann ich Ihnen auf diesem Wege nicht geben.
Ich habe auch aus dieser Zeit gelernt über Wesen und Wirken
in der Sowjet Union.

Trotz aller persönlichen Enttäuschungen bin ich aber jeder
Zeit bereit weiterhin zu versuchen bei der Aufklärung mitzu-
wirken.

Hochachtungsvoll !

Hanspeter Müller

KUNGL. SVENSKA
GENERALKONSULATET

43
Berlin den 28 februari 1957.

Förtroligt.

1 bil.

Broder,

Den ryska svarsnoten i Wallenbergsärendet har föranlet-
ytterligare en "Spätheimkehrer", Hans-Georg Müller, att sätta
sig i förbindelse med generalkonsulatet för att avgiva i bi-
fogade P.M. redovisade uppgifter. Müller, som gjorde ett rätt
kultiverat intryck, framhöll flera gånger, att han icke varit
soldat under världskriget och snarare mot än för nazisterna.

Gärnly's teckningar
Om tillivare

Hans V. Ewerlöf
(Hans V. Ewerlöf)

Sekreteraren Lorentzon,
Utrikesdepartementet.

Förtroligt.

P.M.

angående samtal mellan Hans-Georg Müller angående Wallenberg.

Hans-Georg Müller, född den 20 juni 1908 och bosatt Oberhaardterweg 16, Berlin-Grünwald, förklarade sig vid telefonsamtal kunna lämna en uppgift angående Wallenberg, som måhända kunde vara av intresse. Då han på grund av förklarning i bägge benen icke kunde lämna sin bostad, besökte jag honom i dag och erhöll följande informationer.

Müller hade fram till 1949 varit verksam som affärsmann i Östtyskland. För att undgå en hotande arrestering hade han då tvingats fly till Västberlin. Han hade här varit verksam inom textilbranschen och haft affärsförbindelser med bl.a. senaten och amerikanerna. I januari 1951 hade han överfallits på kvällen utanför sitt kontor, tvingats in i en bil och förts till NKWD-fängelset i Potsdam. I samband med förhör där städes hade han utsatts för svår misshandel med ovannämnda förklarning som följd.

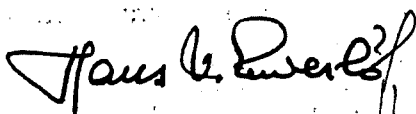
Efter ett år i Potsdam hade han transporterats till Ryssland och i början av februari 1952 i närmast medvetslöst tillstånd kommit till "Budirke"-sjukhuset, som är särskilt avsett för svårt sjuka fångar och användes för såväl fängelset med samma namn som för Lubljankafängelset. Han hade legat på en sal med 32 sjuka, varav samtliga ryska medborgare utom han själv. Müller själv kunde inte ett ord ryska men i sängen bredvid honom hade legat en cirka 40-årig rysk kapten vid namn Konstantin Feodorovitj Varin (kallad Kostia), som kunde en aning tyska. Ryssen hade häktats 1949 för att ha lämnat Krigsakademin utan vederbörlig permission och dömts till 5 års straffarbete. Då han hade blivit svårt magsjuk, hade han i slutet av 1951 överförts till "Budirke"-sjukhuset.

Då Müller hade frågat ryssen efter tyska fångar han träffat, hade denne räknat upp ett antal namn och i anslut-

ning därtill namngivit prominenta personer av andra nationaliteter, däribland "Wallenburg". Under förflyttningen till "Budirke"-sjukhuset hade ryssen några dagar befunnit sig i antingen "Budirke"-fängelset eller Lubljanka, och det var där han råkat eller hört talas om en svensk diplomat vid namn "Wallenburg". Müller sade sig icke haft anledning att fråga ut honom närmare om W., och på grund av språksvårigheterna kunde han som sagt icke heller avgöra, huruvida ryssen sagt sig ha personligen träffat eller blott hört talas om W.

Müller återkom från Ryssland den 18 januari 1956.

Berlin den 26 februari 1957.

(Hans V. Ewerlöf)

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:		
Kopia till: Kabs ✓ Bitr Kabs Polch ✓ Pol UHD - <i>L Å Nilsson</i>	Åtgärd: (se regler på blankettkopia) Utr min kansli/kr Nilsson/ACF Åtg: hbr Nilsson-Andersson, Sydney 1980-03-24		
	P	2	En I

SVENSK TEL AVIV 1980-03-20

CABINET STOCKHOLM

FOER L-AA NILSSON FRAAN WILKENS RE WALLENBERG-AERENDET

HAR TALAT MED MINA ISRAELISKA KONTAKTER OM JAKOB MOSHIE
 HOLENDER (DITT HBR 1980-03-11). ISRAELERNA SAEGER - INTE OVAEN-
 TAT - ATT DET NOG BLIR SVAART ATT SPAARA HONOM I AVSAKNAD AV
 FLER DETALJER, T.EX. NAER OCH VARIFRAAN HAN KOM TILL ISRAEL.
 OM KARL-ERIC ANDERSSON KUNDE FOERSE MIG MED ADRESSEN, SKULLE
 NATURLIGTVIS UPPGIFTEN VAESENTLIGT UNDERLAETTSAS.

OERN

SCHWEDISCHE BOTSCHAFT

1980-03-18 HP 30
Överlämnas av ambassaden i Bonn
till kanslirådet L.Å. Nilsson,
utrikesdepartementet.
Enligt uppdrag

J. Wingstrand
John Wingstrand

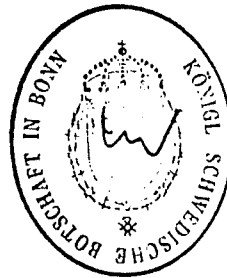
Nr. 47

Verbalnote

Die Königl. Schwedische Botschaft beehrt sich, unter Bezugnahme auf ihre Verbalnote Nr. 167 vom 13. Dezember 1979 und die Antwortnote des Auswärtigen Amtes vom 20. Dezember 1979 (510-511 WL Mülle), wieder an das Auswärtige Amt in ihrer Nachforschung nach Herrn Horst Theodor Mülle heranzutreten. Da die Frage eilt, wäre die Botschaft dankbar für eine baldige Mitteilung, wann eine Auskunft vorliegen könnte.

Die Königl. Schwedische Botschaft benutzt diesen Anlass, das Auswärtige Amt erneut ihrer ausgezeichneten Hochachtung zu versichern.

Bonn, den 18. März 1980

An das
Auswärtige Amt

5300 Bonn 1

Kab sekr

Pol ch

~~Utr~~

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Atg: ch tel t svensk Canberra

1980-03-24

OK? ~~~~~~~~~

SVENSK 890876F#

10590B UDSTH S#

10590B UDSTH S

SVENSK AA62303

MS

21 MAR 80 15 2

Pal

20.7.49

p 2 cul I

SVENSK CANBERRA 1980-03-22

CABINET STOCKHOLM

B R A A D S K A N D E

49. FOER POLCHEFEN. TELEFONSAMTAL HEDSTROEM - ECKERBERG AABERO-PAS. RE WALLENBERG-AERENDET.

P R I M O : AMBASSADEN UPPRINGDES IDAG AV AUSTRALISKE MEDBORGAREN GEORGE VARGA, SOM MED HUSTRU ANLAENDE AUSTRALIEN BOERJAN 1957 EFTER HAENDELSENA I UNGERN AARET INNAN. VARGA UPPGAV HAN I DAGENS CANBERRA TIMES LAEST ARTIKEL OM WALLENBERG MED ANLEDNING BBC I DAGARNA VISAT FILMEN "MISSING HERO". VI AVTALADE OM SAMMANTRAEFFANDE KLOCKAN 19.00 LOKAL TID (10.00 SVENSK TID). SENARE UNDER DAGEN INFORMERADE OSS DEN LOKALA TV-KANALEN ATT MAN GJORT EN INTERVJU MED VARGA, VILKEN SAENDES KLOCKA 18.15 LOKAL TID. WALLENBERG-AERENDET OCH VARGAS UTTALANDEN AEVEN FOEREMAAAL FOER INTRESSE AV HAERVARANDE PRESS.

S E C U N D O : FRAAN VAART SAMMANTRAEFFANDE MED VARGA KAN FOELJANDE NOTERAS. VARGA VAR SOLDAT I UNGERSKA ARMEN. PAA VAEG TILL BESPISNINGSSSTAELLE I CENTRALA BUDAPEST HADE HAN EN DAG JUST INNAN JULEN 1944 BLIVIT GRIPEN AV UNGERSKA NAZISTER OCH FOERSTS TILL NAZISTHOEGKVARTERET FOER KONTROLL. HAN MISSTAENKTES FOER ATT HA DESERTERAT. EFTER NAAGRA DAGAR HADE KUNNAT FASTSTAELLAS SAA EJ VAR FALLET MEN HANS FOERBAND HADE FAA FOERFLYTTATS VARFOER HAN FICK KVARBLIVA I HOEGKVARTERET DAER HAN BL A ANVAENDES SOM KALFAKTOR AV EN AV VAKTERNA. TILL HOEGKVARTERET FOERDES DAGLIGEN GRUPPER AV FRAEMST JUDAR. I GENOMSNITT TORDE 150 PERSONER HA HAALLITS FAENGSLADE I DESS LOKALER. MED EN AV GRUPPERNA KOM EN DAG EN PERSON, SOM VAR KLAEDD I LAANG SVART VINTEROEVERROCK, SVART HATT OCH PARAPLY ELLER KAEPP. NAER VARGA FRAAGADE EN AV VAKTERNA VEM DENNE PERSON VAR FICK HAN SVARET ATT DET VAR DEN SVENSKA AMBASSADOEREN. DENNE HADE ENLIGT VAKTEN TAGITS FOER ATT HAN HJAEPLTE JUDAR MED PAPPER, SOM HJAEPLTE DEM ATT INTE GRIPAS. DEN SVENSKA DIPLOMATEN INNEHADE ENLIGT SAMME VAKT PAPPER FRAAN VATIKANEN. VARGA VISSTE INTE NAERMARE AV VAD SLAG DETTA PAPPER VAR. SVENSKEN BLEV INTE ENLIGT VARGA UTSATT FOER NAAGRA FOERHOER OCH TALADE INTE HELLER MED MEDFAANGAR ELLER VAKTER. NAER FAANGANTALET BLEV STORT BRUKADE PAA KVAELLEN VID 11-TIDEN ETT ANTAL PLOCKAS UT (FRAAN 60 TILL 100) OCH PAA HOEGKVARTERETS GAARD FAA KLAE AV SIG HELT NAKNA. DAEREFTER MARSCHERADES DE GENOM BUDAPEST TILL DONAUSTRANDEN (3 A 3,5 KILOMETER) DAER DE SKOETS OCH TIPPADES I FLODEN. EFTER 4-5 DAGAR I HOEGKVARTERET FOERDES SVENSKEN FULLT PAAKLAEDD UT TILLSAMMANS MED EN GRUPP SOM VAR HELT AVKLAEDD. ENLIGT VARGA SKEDDE DETTA DE SISTA DAGARNA AV DECEMBER 1944 ELLER SENAST NAAGON GAANG UNDER DEN FOERSTA VECKAN AV 1945. VARGA MENAR ATT DET INTE FANNS EN CHANS ATT RYMMA UNDER MARSCHEN NER TILL DONAU ELLER FRAAN DESS STRAND. VARGA SJAELV KOMMENDERADES ATT DELTAGA I STIDERNA MOT RYSSARNA I BUDAPEST. HAN SAARADES DAERVID PAA EFTERMIDDAGEN DEN 15 JANUARI. BUDAPEST FOELL ENLIGT HONOM I RYSSARNAS HAENDER DEN 17 JANUARI.

T E R T I O : VARGA, 58, SOM AGER SLAKTERIBUTIK I CANBERRA, GOER ETT SAKLIGT OCH VEDERHAEFTIGT INTRYCK. HAN AER OEVERTYGAD OM ATT DET VAR WALLENBERG HAN SAAG I NAZISTHOEGKVARTERET OCH VILKEN LAEMNADE DETTA PAA NATTEN NAAGON DAG SENAST DEN FOERSTA VECKAN AV JANUARI 1945. HAN AER BEREDD STAA TILL FOERFOGANDE FOER FRAAGOR. HAN SYNES VAENTA SIG ATT MASSMEDIA UPPMAERKSAMMAR HANS STORY.

Q U A R T O : AV HAER TILLGAENGLIGT MATERIAL FRAMGAAR ATT WALLENBERG SENAST SAAGS I BUDAPEST DEN 17 JANUARI 1945. VARGA SOM UNDER VAART SAMTAL FICK UPPREPADE FRAAGOR I SYFTE ATT FASTAELLA TIDPUNKTEN FOER HANS IAKTTAGELSER OM "DEN SVENSKE AMBASSADOEREN" HOELL FAST VID ATT DESSA MAASTE HA GJORTS SENAST UNDER FOERSTA VECKAN AV JANUARI 1945. VI NAEMNDE INTE FOER HONOM ATT WALLENBERG ENLIGT VAARA HAER TILLGAENGLIGA UPPGIFTER SETTS DEN 17 JANUARI, DETTA FOER ATT UNDVIKA ATT HAN SKULLE PAAVERKAS.

Q U I N T O : AMBASSADEN HAR PAA BAND SPELAT IN SAAVAEL SAMTALET MED VARGA SOM DENNES INTERVJU PAA LOKALA TV:N. DETTA MATERIAL KAN INSAENDAS MED NAESTA LAEGENHET ELLER PAA DET SAETT NI OENSKAR.

HEDSTROEM+

SVENSK CANBERRA KL 00.30

RAETTLESEEEE RAETTELSE: UNDER SECUNDO 7:E RADEN 7:E ORDET SKALL VARA DAA

4:E RADEN FRAAN SLUTET NAEST SISTA ORDET SKALL VARA STRIDERNA

UNDER QUARTO 3:E RADEN NAEST SISTA ORDET SKALL VARA FASTSTAELLA

10590B UDSTH S
SVENSK AA62303

OK?+

10590D UDSTH S
28249 SVENSK G

klipp hänsken översatt

1980-03-24 a.u.

PA feb

21 MAR 80 16 12

4717 325
P 2 Em

SVENSK LONDON 1980-03-21

CABINET STOCKHOLM

325. FOER JONAS HOEJER FRAAN WINTER. RE WALLENBERG.

ENLIGT LEIFLAND-NILSSON INNEHOELL TORSDAGENS DAGENS NYHETER OCH SVENSKA DAGBLADET REDOGOERELSER FOER TISDAGENS PRESSKONFERENS I UNDERHUSET OM RAOUL WALLENBERG. VI KAN INTE HITTA DESSA ARTIKLAR I VAARA EXEMPLAR. DAA VI ENDAST FAAR FOERSTA UPPLAGAN, AER DET MOEJLIGT ATT ARTIKLARNA STAAR I STOCKHOLMSUPPLAGAN. TACKSAM FOER KLIPP UR DE BAADA TIDNINGARNA MED ARTIKLARNA.

LIND

SVENSK LONDON KL 16.15

28249 SVENSK G
10590D UDSTH S

Administrativa avdelningen
Ekonomiavdelningen

Arkivexemplar

Ek

1980-03-25

Det	Avd	Grupp	Mö
	P 2		Eu 1
215			

Rabbi Frederik E. Werbell
405 East 63rd Street

NEW YORK, N.Y. 10021

U S A

Vithösten av Raoul Wallenberg
(1944.)

Med Ett brev den 7 mars 1980 har hitsänts en check på US \$ 50 som betalning för ett exemplar av dokumentinsamlingen om Raoul Wallenberg. Checken återsänds då den inte täcker kostnaderna.

Dokumentinsamlingen kostar 300 kronor vartill kommer fraktkostnader. Handlingarna väger cirka 7 kg och fraktkostnaderna till USA uppgår till 130 kronor med flyg eller 77 kronor med båt. Med flyg totalt US \$ 98 och med båt US \$ 86.

Med vänlig hälsning

G Bergman
Departementssekreterare

AH

Ifylles av postexp

Avsänt med

☐ av kurer

☐ uti kurer

☒ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum
1980-03-25

Sign
AH

23

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:	
JOA		
Kopia till:	Åtgärd: (se regler på blankettkopia)	
Kabs + L-Å Nilsson	GK	
Bitr Kabs	80-13-2	
Polch	L	
Pol	P	2
UHD	E 4	

SVENSK LONDON 1980-03-24

CABINET STOCKHOLM

FOER LARS-AAKE NILSSON FRAAN SKOGLUND. RE WALLENBERG-AERENDET.

JAG HAR HAFT KONTAKT MED BROOKE. VI KOMMER ATT TRAEFFAS NAER JAG AATERKOMMER FRAAN SVERIGE-BESOEK OM TVAA VECKOR. BROOKE TROR INTE ATTHAN HAR NAAGRA VAESENTLIGA UPPGIFTER I SAK ATT KOMMA MED MEN VILL PAA ALLT SAETT FOERSOEKA HJAEIPA OSS.

LIND

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

Ex t:

amb Moskva onumr
amb Washington onumr
amb London onumr
amb Tel Aviv onumr

exp 800324/ACF

PROMEMORIA ✓

1980-03-24

P 2 Eu^I

Artiklar om Raoul Wallenberg i Se

(1 bil)

./. Närslutet återfinns artiklar om Raoul
Wallenberg i tidskriften Se, nummer
12 - 1980.

Lars-Åke Nilsson

Ovan till vänster: Budapest 1944 — Raoul Wallenberg och några medarbetare planerar juderäddningsaktionerna.

Ovan: Stockholm 1980 — Ingrid Gärde Widemar, Sonja Sonnenfeld, Birgitta Hernmarck (vid skrivmaskinen) planerar Raoul Wallenberg-hearingen.

■ Utom ordförande i Raoul Wallenberg-föreningen är Ingrid Gärde Widemar justitieråd och alldeles tveklös.

Den andra och tredje maj har Raoul Wallenberg-föreningen ett märkligt stormöte i Folkets hus, Stockholm. En "hearing" om Raoul Wallenberg i samarbete med internationella Sacharovkommittén. Profiler i panelen: "Nazijägaren" Simon Wiesenthal, Wien; nobelpristagaren Andrew Lwoff, Paris; parlamentsledamoten Greville Janner, London; några Washingtonsenatorer.

Alla Wallenberg-vittnen som vill och kan komma till Stockholm förhörs av panelen. Utsagorna granskas kritiskt. Raoul Wallenbergs olika fängelsevisiteter i Sovjet klarläggs.

— Vi räknar med att panelens sammanfattning av vittnesmålen får en sådan tyngd och en så stark världsomfattande opinion bakom sej att ryssarna ger Raoul Wallenberg fri. Bäst vore om det skedde före hearingen, det är vad jag hoppas, säger Ingrid Gärde Widemar.

— Hur kan du tro att Raoul Wallenberg fortfarande lever?

— Jag har träffat flera personer som kommit ut efter trettio, trettiofem år i ryska fängelser och varit i god kondition, vid god vigör. Som fånge är man inte utsatt för samma förslitning som ute i samhället, har dom sagt. Man sover mycket, man får frisk luft, äter enkel kost, man har ingen chans att räka eller supa, man blir relativt konserverad. Förutsättningen är att man hålls i fängelse —

VÄND!

Ingrid Gärde Widemar
— ordförande i Raoul
Wallenberg-föreningen:

JAG HOPPAS ATT RYSSARNA LÄMNA UT RAOUL WALLENBERG FÖRE DEN ANDRA MAJ I ÅR!

SE-reportage: Kalle Hillgren

— Claes-Göran Flinck, Bo Sehlberg (foto)

Wallenberg forts

inte i arbetsläger och inte utsätts för tortyr. Politiska fångar misshandlas i allmänhet inte. Till gruppen politiska fångar hör Raoul Wallenberg. Att han kunnat klara trettiofem år i ryska fängelser är inte så konstigt som man kanske tror.

— Men kommer du förbi att Wallenberg är dödförklarad?

— Den "Wallenberg" som fängelseläkaren Smoltsov dödförklarade på en liten papperslapp 1947 var sannolikt en annan person. Vi har vittnesmål från en läkare som undersökte den riktige Raoul Wallenberg 1948. En mängd vittne styrker att han var i livet på femtiotalet. Polacken Abraham Kalinski har till exempel utförligt beskrivit Wallenbergs vistelse i tre sovjetiska fängelser. En rysk jude har berättat att han delade fångtransport med Raoul Wallenberg 1953.

På sextiotalet har vi Nanna Svartz' samtal med hennes ryske kollega professor Myasnikov om Raoul Wallenberg. Myasnikov sa till Nanna Svartz att den efterfrågade fanns på mentalsjukhus. Senare förklarade Myasnikov att han blivit missförstådd, men enligt andra källor har Wallenberg intagits på det aktuella sjukhuset och tvångsmatats på grund av hungerstrejk.

I Butyrkafängelset i Moskva träffade den ryske juden Jan Kaplan 1975 en svensk som suttit fängslad i trettio år. 1978 var en ung rysk ingenjör på fest hos en överstelöjtnant i säkerhetsstyrkorna i Moskva. Ingenjören hade sökt utresetillstånd. Överstelöjtnanten kommenterade: Akta dej, unge man, det kan gå för dej som för en svensk jag har i ett fångläger. I trettiofem år har han försökt komma ut ur Sovjet men inte lyckats!

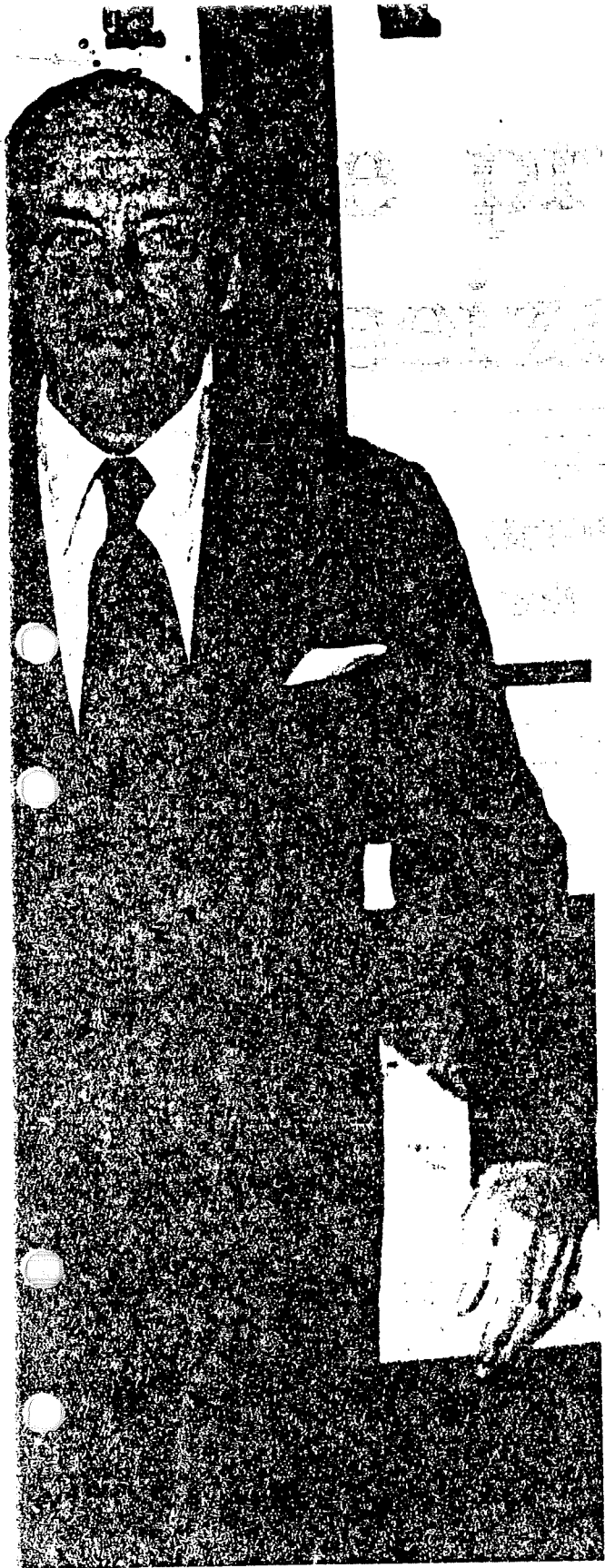
■ I en interpellation 1951 satte Ingrid Gärde Widemar åt utrikesminister Undén om Raoul Wallenberg. I januari 1980 gick hon i spetsen för ett fackeltåg till ryska ambassaden. Demonstranterna ropade: Vi vill ha Wallenberg tillbaka! När Ingrid Gärde Widemar skulle överlämna mötesresolutionen stoppades hon vid de låsta järngrindarna. Nu organiserar hon hearingen i Folkets hus. Hon ska ha Wallenberg tillbaka. ■

RAOUL WALLENBERG

Per Anger, arbetskamraten från Budapest,
i Wallenbergs gamla plugg:

JAG RÄKNAR MED ATT FÅ ÅTERSE RAOUL — MEN VI MÅSTE VÄSNAS!

■ Nya Elementars ljushall dånar av popmusik och gymnastiker. Så tyst det blir när ambassadör Per Anger kommer in med Raoul Wallenberg!

Porträttet — i plakatformat — användes senast utanför Sovjetambassaden i Stockholm, en påminnelse om att Sverige inte tappat minnet. Nu transporterar Per Anger in bilden i Raoul Wallenbergs gamla skola i Bromma. När han tar sig fram mot talarstolen sjunker stojet, högtalarna stängs. I bakgrunds-trängseln får SE:s medarbetare några undringar om Raoul Wallenberg. Var han bror till bankgubbarna?

— Inte bror, men släkt med släkten. Hans pappa var kusin till dom nuvarande wallenbergarna, Marcus och Jacob.

— Dog inte Raoul Wallenberg för en massa år sen?

— Ryssarna påstår att han dog som deras fånge 1947, men det anser nog inte Per Anger.

— Vem är Per Anger?

— Han som ska prata, attaché i Budapest då Raoul Wallenberg kom dit som legations-

sekreterare i andra världskrigets slutskede.

■ Rektorn reser sig:

— I den här skolan tog Raoul studenten för i år femtio år sen. Han skrev om förhållandet mellan arbetare och arbetsgivare. Han visade ett mycket starkt socialt engagemang och var i sitt sociala tänkande långt före sin tid.

■ Per Anger ställer ifrån sig plakatet. Han är omgiven av en generation för vilken namnet Wallenberg i första hand leder tankarna till pengar och profiter, möjligen också till Vänsterpartiet kommunisterna, som vill överföra wallenbergföretagen i samhällets ägo och därigenom erhålla paradiset. Raoul Wallenberg? Några rubriker när UD släpper en bunt bleknade papper. Några TV-snuttar. I övrigt: Aska.

— Innan jag går in på vad Raoul Wallenberg uträttade i Ungern vill jag helt kort erinra om hur det såg ut i Europa 1944, säger Per Anger.

Ambassadören talar lugnt, använder inga gester, inga flammande formuleringar, inga knep. Publikens tystnad övergår i totalkoncentration. Slutapplåden har stormstyrka.

■ Frågor efteråt: Hur gammal är Raoul Wallenberg idag? Anger: 67, i sin bästa ålder. Räknar du på allvar att träffa honom igen? — Ja, absolut. — Hur ska det gå till? — Genom samordnade aktioner, vi måste föra mycket väsen.

Ambassadör Per Anger på väg mot talarposition i Nya Elementars ljushall. "Jag förstår om man undrar vad som är sant ifråga om Raoul Wallenberg och hans räddningsaktioner. Mitt svar är att i Budapest uträttade han det otroliga och omöjliga. Överallt har jag träffat judar som han räddat."

Raoul Wallenbergs omöjliga uppdrag — Per Anger berättar:

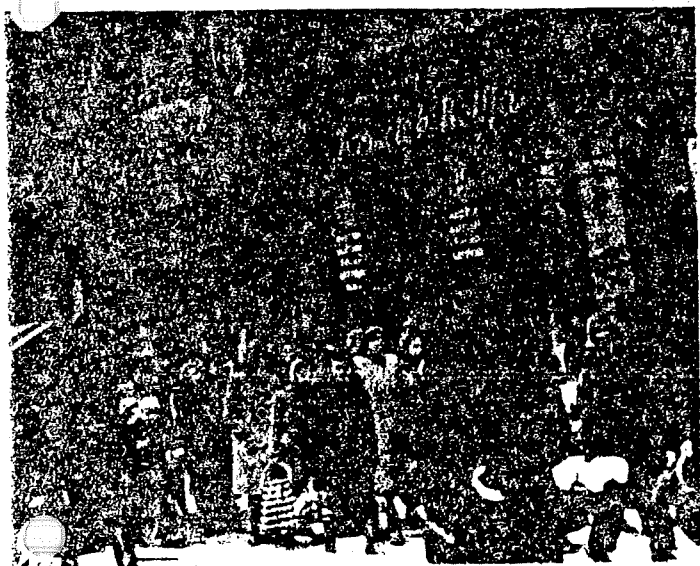
JUDARNA ÄR DÖMDA. RÄDDA DEM UNDAN EICHMANN — OCH FÖRINTELSEN!

■ När Raoul Wallenberg sommaren 1944 kom till Budapest var tyskarna där och skräcken och terrorn. Med undantag för ett fåtal länder, bland dem Sverige, hade praktiskt taget hela Europa förslavats under nazismen. Judarna i de ockuperade länderna hade förts till tyska förintelseläger i Polen. Ungern, allierat med Tyskland, hade sparats till sist. Till Ungern flydde överlevande judar från Polen, Tjeckoslovakien, Holland, Belgien. Ungern löste inte judefrågan genom utrotning och var dessutom inte särskilt lojalt i kampen mot Sovjetunionen. I Mars 1944 marscherade tyskarna in för att tvinga Ungern till hårdare tag mot tysarna och framförallt till hårdare tag mot judarna.

Under några ödesdigra månader blev "Stortyska Rikets Befullmäktige" doktor Veessenmayer Ungerns mäktigaste

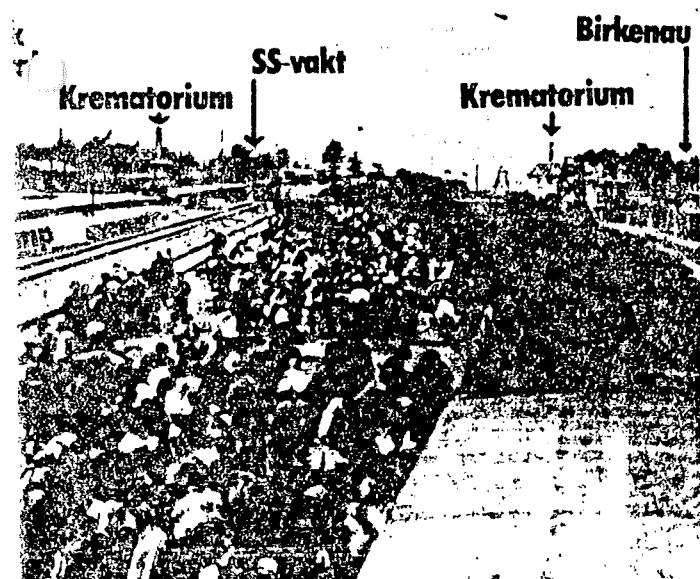
man. Specialkommandot för judefrågan hade SS-översten Eichmann som chef. Vi visste inte att Eichmann organiserade judeutrotningen i hela Europa. Vi kunde inte veta att svensken Wallenberg skulle rädda många tiotusentals judar undan Eichmann — och förintelsen.

■ Aldrig glömmer jag dagen då judeförordningen trädde i kraft och Budapests judar — det vill väl säga var tredje eller fjärde person — bar den gula stjärnan, tecknet på att man tillhörde en föraktad och till undergång dömd paria-klass. Steg för steg berövades judarna alla medborgerliga rättigheter. Deras egendom beslagtogs. De fick inte sitta på parkernas soffor och inte färdas med tåg eller bil. Efterhand drevs de ihop i läger och hus, märkta med gul stjärna, och förbjöds att vistas utomhus. Till slut inrättades

På väg mot döden:

— Tyskarna utnyttjade skickligt de lokala judiska råden för sina syften. Så länge judarna höll sig lugna skulle inget ont hända. På avfärdsdagen till "arbetslägren" (Eichmanns favorit) samman kallade juderådet ghettobefolkningen och manade till lugn och lydnad. Med minsta möjliga bagage, bevakade av ungerska soldater, marscherade Budapests judar mot järnvägen där tyskarna och boskapsvagnarna väntade. Vem ville tro på ryktena om massmord? Men tågen gick till Auschwitz.

Vid helvetets port:

Auschwitz-Birkenau var ett dubbelläger av väldiga dimensioner. Vid ankomsten efter den ohyggliga transporten ställdes fångarna under knuffar och slag från SS-männen hastigt upp för inspektion av SS-läkarna. Gaskamrarna och krematorierna väntade på alla som inte valdes ut till arbete. De gamla, de sjuka, invaliderna, havande kvinnor och kvinnor med barn upp till omkring fjorton år fördes direkt till gaskamrarna i lastbilar. De arbetsdugliga tatuerades med nummer. De var i helvetet.

ghetton, där judarna isolerades från omvärlden, familjemedlemmarna skildes från varann och alla pressades ned till fullständig fysisk och psykisk utmattning, sjukdom och död. Sedan var det inga svårigheter för nazisterna att transportera de återstående till gaskamrarna.

■ Deporteringen av sexhundra-tusen judar på ungerska landsbygden började i mitten av maj. Ögonvittnen som besökte svenska beskickningen gav fasansfulla skildringar av hur Ungerns olika delar "rensades". Frekvensen var fyra tåg om dagen rymmande sammanlagt tolv-tusen människor, packade i boskapsvagnar med utrotningslägret Auschwitz som destination.

Då jag fick reda på att tusentals judar dragits ihop till ett tegelbruk utanför Bu-

dapest reste jag dit och mötte en förfärande syn. På ett område ungefär lika stort som Norrmalmstorg i Stockholm stod eller låg tiotusen människor hopträngda. De hade hållits utomhus en vecka under vidriga förhållanden, svältande, bevakade av kpist-beväpnade ungerska gendarmer. Runt platsen stod traktens befolkning som tysta, skräckslagna vittnen. En tysk SS-officer, specialist på judefrågor och försedd med en lång piska, tjänstgjorde som "rådgivare". Ett tåg med tomma boskapsvagnar växla-des in på ett stickspår till tegelbruket. Dörrarna öppna-des och så många människor som möjligt — kvinnor, barn, män — jagades med slag och sparkar in i vagnarna. En mor försökte gömma sitt barn under en vagn. En soldat grep barnet i benen och kastade in

det i vagnen. Som en humanitär åtgärd ställdes till sist en hink vatten in i varje vagn. Sen sköts dörrarna till och spikades igen med brädor.

■ Varför gjorde inte judarna motstånd mot sina bödlar? Rapporter om hur judarna dödades i de tyska gaskamrarna i Polen hade nått Budapest. Uppgifter-na ansågs överdrivna. Många judar sa till sig själva och varann: Så bestialiska att de utrotar ett helt folk kan inte ens tyskar-na vara. Till hemmavarande ju-dar kom lugnande vykort från deporterade anförvanter, men korten var tysk propaganda. Från två slovakiska judar som rymt från Auschwitz fick sven-ska beskickningen en omfattan-de rapport. Jag tror att det var den första detaljerade ögonvitt-nesskildringen av förintelselä-gren. Vi skickade slovakernas

rapport till utrikesdepartemen-tet i Stockholm.

Fotnot. Här syftar Per Anger på slovakerna Rudolf Vrba och Fred Wetzler som lyckades rymma från Auschwitz i april 1944. Deras rapport — ett dokument på 20 000 ord, med diagram och kartor — nådde judiska rådet i Buda-pest, premiärminister Chur-chill, president Roosevelt och påven. Men ändå gjordes ingenting och de ungerska judar-na transporterades till döden. Inte ens den viktigaste järn-vägslinjen, den som fördes till Auschwitz, bombades, inte heller bombades "döds-blocken" med gaskamrarna och krematorierna. Massakern på de ungerska judarna var den sista masslikvidering-en i Auschwitz, där tyskarna mördade sammanlagt om-kring två miljoner personer.

VÄND!

Förintelsen:

Särskilda fånggrupper förde in de nyanlända i gaskam-rarna och hämtade efter tju-gominuter ut liken. De dödas guld-tänder bröts ur och långt hår rakades från kvinnornas huvuden. I knippen av tre matades sedan liken in i ug-

narna. Före de patenterade krematoriernas tid vräktes li-ken i massgravar. Eichmann svarade för transporter-na till Auschwitz och övriga döds-fabriker. I Budapest mötte han Raoul Wallenberg, som slet offren ur hans händer. Svaret från Eichmann: "Ju-dehunden Wallenberg" skul-le skjutas.

■ 1 juni 1944 värdade kung Gustaf V till Ungerns riksförreståndare amiral Horty att i mänsklighetens namn rädda judarna. I juli lovade Horty göra allt för att humanitetens och rättvisans principer skulle respekteras. I Budapest trodde ingen att tyskarna skulle tolerera att judarna skonades. I stora massor köade judarna utanför de neutrala beskickningarna. I svenska beskickningens korridorer och väntrum trängdes förtvivlade människor och bönföll om hjälp.

■ Det var inte mycket vi kunde göra. Egentligen skulle vi bara hjälpa svenska medborgare och medborgare i länder vars beskickningar stod under vårt beskydd. Vi började utfärda professionella pass och intyg till judar med släktingar, affärsförbindelser eller andra kontakter i Sverige. Vi utfärdade visum till Sverige trots vetskapen att Tyskland vägrade genomresenstånd. Snart hade vi skrivit ut cirka sjuhundra dokument som kunde klara innehavarna från att gripas vid nazisternas razior. Allt flera judar hörde talas om våra papper. Köerna ökade. Hela beskickningen arbetade dag och natt. Vi måste be Stockholm om personalförstärkning. Framställningen rådde sammanfalla med förhandlingar mellan UD, amerikanska World Refugee Board, World Jewish Congress och USA:s stockholmsminister om att skicka en svensk diplomat till Ungern och leda en räddningsaktion för judarna.

■ Valet föll på Raoul Wallenberg. Han var trettiofem år, arkitekt och affärsman. Jag kände honom väl. Han var mycket språkkunnig och berest, han hade varit i Ungern tidigare, han var utomordentligt skicklig förhandlare och organisatör; oförvägen, ständigt med nya idéer och uppslag.

Jag tog emot honom i beskickningen den 9 juli 1944. Hans diplomatutrustning var ganska originell — vindtygs-

jacka, ryggsäck, sovsäck, revolver. Han sa: Revolvern har jag bara för att inge mej mod, jag är förfärligt rädd. Det stämde inte, Wallenberg är en ovanligt modig man. Sovsäcken fick han användning för när han flyttade från kvarter till kvarter, förföljd av pilkorsarna, de ungerska nazisterna, som kom att hata honom till ursinne. Revolvern använde han aldrig, han är ingen krigisk person.

■ Raoul Wallenberg utvecklade intygen för våra judiska skyddslingar till skyddspass, en legitimation i de svenska färgerna med Tre Kronor som emblemt. De blågul skyddspassen såg imponerande ut och skulle bli räddningen för tiotusentals judar.

Wallenberg hade bråttom. En ny avdelningen organiserades med honom som chef och huvudsakligen frivillig judisk arbetskraft, omkring fyrahundra personer. Genom skickliga förhandlingar med nazistmyndigheterna fick Wallenberg femtusen skyddspass godkända. Om vi gett skyddspass till alla Budapests tvåhundra tusen judar skulle passen ha blivit värdelösa. Judar med svenska skyddspass flyttade in i hus som vi hyrt för amerikanska pengar. I trettio "svenskhus" längs Donau bodde inte bara de femtusen judarna med erkända skyddspass, ytterligare femton tusen judar smugglades in. Här till kom den stora skara vuxna och barn som oförfärdade svenska rådakorsdelegaterna tagit om hand.

■ Det svenska exemplet med skyddspass följdes av Schweiz, Portugals och Spaniens beskickningar och den påvliga nuntiatoren. Vid krigsslutet beräknades femtiotusen judar ha överlevt genom skyddspassen. Svenskarna, främst Wallenberg, stod för ungefär hälften.

Raoul Wallenberg använde alla medel. Han mutade nazistfunktionärerna, han smickrade, hotade, bluffade dem. Ryktet spreds om hans nästan övermänskliga förmåga att i till synes hopplösa situationer rycka offren ur bödlarnas händer. Vid järnvägsstationerna var jag ibland med för att hämta tillbaka judar som trots svenska skyddspass skulle deporteras.

Judarna stod färdiga att packas in i boskapsvagnarna. Raoul Wallenberg ingrep

med myndig stämna: Det här är ett misstag! Här finns många personer med svenska skyddspass! Kan någonting sägas till tyskarnas försvar så var det att de iakttog en viss formell korrekthet mot Sverige. Wallenberg kunde peka på några i kön: Ni därborta har ju skyddspass — får jag se dem! Då höll judarna kanske upp några skattekvitton eller andra handlingar på ungerska som de tyska soldaterna inte förstod. Ofta räddade Wallenberg lika många passlösa som deporterade med skyddspass. En annan gång när jag var med, försökte tyskarna stoppa oss med vapen. Men vi stod på oss, visade våra svenska diplomatpass och kunde avlägsna oss med våra skyddslingar.

■ I början av oktober tvingade tyskarna amiral Horty att abdikera och utnämna pilkorsledaren Szálasi till regeringschef. Eichmann och hans hädjukar som tillfälligt lämnat Budapest återvände. Till en anställd i svenska Röda Korset sa Eichmann att judehunden Wallenberg skulle skjutas. På nätterna hörde vi salvorna från pilkorsarnas kulsprutepistoler när judarna sköts och kastades i Donau, plundrade och nakna.

■ Två sovjetarméer närmade sig Budapest. Tyskarna hade inte länge några järnvägsvagnar till sitt förfogande utan drev den judiska befolkningen till fots från Budapest tvåhundra kilometer mot österrikiska gränsen. Människorna togs som de gick och stod på gatorna, tunnklädda, karlar utan överrock och kvinnor i högklackade skor.

■ En av de första dagarna i december åkte Wallenberg och jag bil längs deportationsvägen. Vi passerade skarorna av olyckliga människor, mera döda än levande. När de inte längre orkade gå misshandlades de med bösskolvarna, medvetlösa människor och lik kantade vägen. Jag minns en gammal judinna som stapplade fram arm i arm med två ungerska soldater. Trots förbud delade vi ut livsmedel. Vid gränsstationen Hehyeshalom räknades judarna in och överlämnades som boskap till Eichmanns kommando för transport till Auschwitz. Före överlämnandet trängde vi oss fram och krävde att återfå personer

med svenska skyddspass. Ett hundratal kunde vi klara. En del hade skyddspass, andra fick vi ut genom bluff. Med Wallenberg som organisatör skickades de räddade tillbaka till Budapest. Han satte räddningen i system. I samarbete med Internationella Röda Korset organiserades han lastbilar med mat till de deporterade. Vid utfartsvägarna från Budapest organiserade han kontroller för att stoppa deportationen av judar med skyddspass. Uppdraget köttes av Wallenbergs medarbetare, schweizare och andra hjälpte till, vi gjorde alla vad vi kunde.

Gentemot pilkorsregeringen hankade vi oss fram med vaga löften om diplomatiskt erkännande. Från Stockholm hade vi definitiva instruktioner om motsatsen. Det var en kamp med tiden. I början av december hade pilkorsarna attackerat svenska Röda Korsets lokaler, på julaftonens morgon anföll och plundrade pilkorsarna beskickningens hus. Några av oss undkom, andra fängslades, hotades med avrättning men befriades. Kraftiga flygbombardemang pågick samtidigt mot Budapest, den ryska slutoffensiven hade börjat. Wallenberg fortsatte räddningsaktionerna. Hur kunde en enda man uträtta så oerhört mycket? Var jag än rest efter kriget har jag träffat ungerska judar som Wallenberg personligen räddat.

Men han var hela tiden medveten om att det gällde att rädda så många människor som möjligt. Han sa vid ett tillfälle: Tiden medger inte att jag ägnar mej åt enskilda fall, när det gäller liv och död för alla judar i Budapest.

Det var som förhandlare han uppnådde de viktigaste resultaten. Han var den drivande kraften bakom överenskommelsen med pilkorsregeringen om de svenska skyddspassen och övriga neutrala beskickningars motsvarande dokument.

■ Sista exemplet på Raoul Wallenbergs förhandlingskonst fick vi några dagar innan ryssarna trängde in i Budapest. I sitt fanatiska hat hade pilkorsarna beslutat att massmörda judarna i det så kallade slutna ghettot, dit Wallenberg ibland kunnat ordna livsmedelstransporter. Vid några tillfällen hade han också lyckats hindra pilkor-

FOTNOT: Artikeln på detta och föregående uppslag bygger på Per Angers föredrag i Nya Elementar, hans högspråningsladdade bok "Med Raoul Wallenberg i Budapest" och en personlig intervju.

PETERLYSNING

Svenske mädborgaren Raoul Wallenberg.
Född 4 aug. 1914. Tysk fångenskap sedan 1945.

Signalement:

Längd 177 centimeter. Bruna ögon. Mörkt hår, begynnande skallighet. Skarpt markerad näsa och underläpp. Tämmligen stor näsa. Stark skaggväx. Inga särskilda kännetecken såsom arr o.d. Friska tänder.

Underrätt. Raoul Wallenberg-föreningen
Box 16076. 103 22 Stockholm 16

sarnas framfart i ghattot.

När det stod klart för honom att pilkorsarna skulle spränga ghattot i luften och likvidera alla judar krävde han att den tyske befälhavaren skulle ingripa: Stoppa ni inte pilkorsarna ska jag se till att ni hängs som krigsförbrytare efter kriget! Det tog skruv. Aktionen inställdes. Wallenbergs handling räddade sjuttiotusen liv.

■ Budapest består av Buda och Pest, på ömse sidor Donau. Wallenberg hade sina kontor på Pestsidan, där de flesta judarna fanns. Vi bedömde att ryssarna i första hand skulle erövra Pest — det innebar att vi fick sovjetarméns beskydd. Den tionde januari 1945 kom Wallenberg över till Buda. Jag väddade till honom att inställa hjälpverksamheten. Han lyssnade inte. Med bomberna regnande runt omkring oss åkte vi till det tyska SS-högkvarteret. Vägen blockerades av döda människor och hästar, kullfallna träd, söndersprängda hus. Jag frågade om Wallenberg inte var rädd. Han svarade: Nog är det kusligt i bland, men jag skulle aldrig kunna återvända till Stockholm

utan att veta jag gjort allt som står i mänskligt makt för att rädda så många judar som möjligt.

Vid sammanträffandet med SS-generalen förhandlade Raoul Wallenberg som vanligt skickligt och intelligent för judarna. Generalen hörde skeptiskt på — men kunde inte dölja att han var imponerad.

■ Sedan den 10 januari 1945 har jag inte återsett Raoul Wallenberg. När vi skildes åt var han i utmärkt kondition, full av kraft, vitalitet, energi. Den 13 januari trängde sovjetarmén i Pest, där Wallenberg arbetade. När Wallenberg sågs sista gången var han tillsammans med sin ungerske chaufför och en rysk officer. Wallenberg sa: Jag är på väg till Debrecen men vet inte om det är som fånge eller gäst. I Debrecen, öster på Budapest, fanns den nya ungerska regeringen.

Den 16 januari meddelade ryska UD svenske ministern i Moskva att sovjettrupperna påträffat Raoul Wallenberg och vidtagit åtgärder till skydd för honom och hans egendom.

När nyheten nådde Stockholm blev glädjen stor. Wallenberg var räddad — om resten av budapestbeskickningen, att tiotal personer, var det tyst. Ryssarna hade internerat oss på landsbygden utanför Budapest och där satt vi i månader utan kontakt med Sverige. Efter en lång resa kom vi hem i april 1945. Ingen Raoul Wallenberg! På UD:s uppdrag började vår minister i Moskva efterlysa honom.

Svaren förhalades. 1947 kom besked från vice utrikesminister Vysjinskij: Wallenberg var okänd för Sovjetmyndigheterna. I Budapest kunde Wallenberg på eget bevåg ha avlägsnat sig från sovjettrupperna, omkommit genom flyganfall, genom fientlig beskjutning eller ha tillfångatagits av nazisterna.

■ I verkligheten hade Raoul Wallenberg förts som rysk fånge till Ljubljankafängelset i Moskva. Varför grep ryssarna honom — en neutral diplomat? Efter Röda armén följde säkerhetspolisen som konstaterade att Raoul Wallenberg ledde räddningen av judarna i Budapest. Det var miss-tänkt. Vidare hade Raoul Wallenberg amerikanska pengar, följaktligen måste han vara amerikansk spion. Under kriget visste vi inte att det kalla kriget mellan Sovjet och USA redan hade börjat.

■ När Raoul Wallenberg spårades till ryska fängelser drog vi slutsatsen — åtminstone drog jag slutsatsen — att Sovjet höll honom som gisslan. Det fanns exempel. I Budapest grep ryssarna fem schweiziska diplomater som efter ett års förhandlingar byttes mot två avhoppade och sex fängslade sovjetmedborgare i Schweiz. Efter schweizarnas återkomst frågade jag en av dem: Varför tog ryssarna dej och dina kamrater? Varför tog dom Raoul Wallenberg?

— Jag är övertygad om att ryssarna fängslade både oss och Wallenberg för att använda som bytesobjekt i framtiden, svarade min kollega.

Utväxling var ingenting för Sverige. — Sjänt gör inte en svensk regering, sa utrikesminister Undén.

En förhandlingslösning behöver emellertid inte gälla "liv för liv". Förbundskansler Ade-

nauer fick hem nästan alla krigsfångar mot sovjetisk diplomatisk representation i Västtyskland. När man tänker tillbaka på den flathet och slapphet som visades från svensk sida gör reflektionerna sig själva.

■ Det är ett anständighetskrav att få hem Raoul Wallenberg. Inte ett ögonblick tror vi på den version som vice utrikesminister Gromyko presenterade 1957. Nu hade sovjetmyndigheterna hittat en handskriven rapport i Ljubljankafängelset. Den 17 juli 1947 hade "fången Wallenberg" plötsligt avlidit i cellen. Att Wallenberg hållits fängslad och att oriktiga uppgifter tidigare lämnat till utrikesministeriet var ett resultat av minister Abakumovs brottsliga verksamhet. Abakumov, chef för statssäkerheten, hade strävat efter att välla Sovjetunionen all slags skada. Han avrättades 1954. Fängelseläkaren med rapporten avled 1953. Vid förnyade svenska förfrågningar har ryssarna åberopat Gromykos memorandum. Men hela tiden har nya vittnen styrkt att Raoul Wallenberg inte avled i Ljubljanka 1947.

■ Många har undrat hur jag kan tro att Raoul Wallenberg lever. Är det inte önsketänkande? Han kan ha avlidit på naturligt sätt. Ryssarna kan ha dödat honom efter 1947.

Mitt svar är att vittnesmålen motsäger Raouls påstådda död. Vidare finns liknande fall där människor överlevt mycket långvarig rysk fångenskap. Man måste förstå hur systemet fungerar. Sovjetbyråkratin är enorm. Ingen kan ta ett avgörande steg utan order uppifrån. Raoul Wallenberg har blivit en så viktig fånge att ingen vågar ta på sitt ansvar att avliva honom. Särskilt om man från början tänkt sig att Wallenberg skulle bli ett bytesobjekt vill man ha honom i livet. Officiellt kan han vara död. Det finns läger där "avlidna fångar" förvaras och vid behov plockas fram.

■ Kampen för Raoul Wallenberg har blivit en världsrörelse. Det gäller att inte ge sovjetledarna någon ro. De måste inse att fångslandet av Raoul Wallenberg var ett otroligt misstag men att misstaget ännu kan rättas till.

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

PROMEMORIA ✓

P 2 Eu^I

1980-03-24

Ex t: ~~Utrikesminister~~

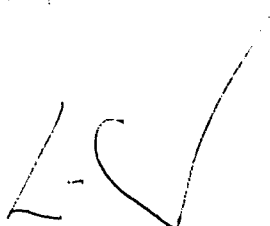
Fru Nina Lagergren
Ingrid Gärde-Widemar
Kabsekr
Polchefen
Ch Pol I
amb Moskva onumr
amb Washington onumr
amb London onumr
amb Tel Aviv onumr

exp 800325/ACF

[Pierre, Press
exp 800325/ACF

Brittisk publicitet om Raoul Wallenberg
(3 bil)

- I anslutning till att BBC den 20 mars sände sin TV-film "Missing Hero" om Raoul Wallenberg publicerade
- ./1 tidskriften The Listener närslutna artikel "The Swedish Pimpernel" av filmens producent, Alan Patient.
 - ./2 Vidare bifogas artiklar ur Evening Standard (19 mars)
 - ./3 samt The Times (20 mars) i anledning av TV-filmen.

Lars-Åke Nilsson

'Peace prize' move over seized war hero

by Simon Freeman

BRITAIN'S MPs intend to nominate Swedish diplomat Raoul Wallenberg, missing since his arrest by the Russians in 1945, for a Nobel Peace Prize.

The move, which is inspired by Labour's Greville Janner and the Tories Winston Churchill, will only increase the pressure on the Russians to explain what has happened to Wallenberg.

Mr Janner said he was hoping for at least 50 MPs from all parties to sign the nomination papers. "The man deserves this recognition for the work he did during the war."

Wallenberg's heroic efforts to save Jews from the Nazi death camps has

RAOUL WALLENBERG

become a legend in his native Sweden and in Israel, where many of the people he saved now live.

In the past six months there has been been a remarkable resurgence of interest in his fate, especially here and in America.

In this country, too, there is growing concern over the Wallenberg case. Tomorrow night's BBC-2 documentary on the diplomat, missing hero, is emotional and moving. A hint of his wartime exploits and seems certain to fuel that concern.

The programme describes how Wallenberg was sent to Hungary as an accredited diplomat but with the specific and highly dangerous task of preventing the deportation to the concentration camps of the country's remaining Jewish population.

He was seized by the Russians in 1945 because they suspected that he was an American agent; a charge that has never been taken seriously by anyone outside the Soviet Union.

OVERSEAS *The Times* 20/3 1980

British MPs take up case of Swedish envoy lost in Russia

By Michael Scammell

New evidence is being presented in the BBC's *Man Alive* programme tonight on the case of Mr Raoul Wallenberg, the Swedish diplomat, who was arrested by the Russians in Budapest in January, 1945, and subsequently disappeared.

Called "Missing Hero", the programme includes interviews with Swedish diplomats, Mr Menachem Begin, the Israeli Prime Minister, and returned prisoners, including Mr Greville Wynne, who believes he saw Mr Wallenberg in the Lubyanka prison in Moscow in 1963.

Renewed interest in Mr Wallenberg's fate has led to the formation of an all-party committee of British MPs to support international efforts to have the case investigated.

This was announced at the House of Commons this week by the committee's sponsors, Mr Greville Janner, Labour MP for Leicester, West, and Mr Winston Churchill, Conservative MP for Strretford, who also plan to nominate Mr Wallenberg for the Nobel Peace Prize.

The case of Mr Wallenberg's disappearance, one of the most baffling and emotive to have lingered on since the Second World War, derives its special poignance from his heroic role in saving thousands of Hungarian Jews from the Nazi holocaust.

Mr Wallenberg arrived in Budapest in July, 1944, as a special envoy of the Swedish Government. Hungary, just occupied by Nazi Germany, was in the process of liquidating its Jewish population under the guidance of Adolf Eichmann.

Mr Wallenberg devised a special kind of Swedish passport which offered protection to Jews and was thus able to take 20,000 of them directly under his wing in Swedish-protected houses.

In January, 1945, when the Soviet Army entered Budapest, Mr Wallenberg made contact with their commander, but on January 17 he was arrested and taken to the Soviet Union. About a month later his

Mr Raoul Wallenberg: The missing Swedish hero.

presence there was confirmed by Mrs Alexandra Kollontai, the Soviet ambassador in Stockholm.

After that there was a wall of silence. In 1947, Mr Andrei Vyshinsky, the Soviet Deputy Foreign Minister, announced that Mr Wallenberg was not in the Soviet Union and his whereabouts were unknown. But 10 years later, Mr Andrei Gromyko, who was then Deputy Foreign Minister, said that Mr Wallenberg had died in Lubyanka prison in July, 1947.

The latest upsurge of interest has been caused by the testimony of Mr Abraham Kalinski, a Polish Jew, who in 1978 gave a detailed account of his acquaintanceship with Mr Wallenberg in the 1950s, and the report recently smuggled to the West by Mr Jan Kaplan, a Russian Jew, that he had met a Swede in Moscow's Butyrka prison in 1975.

Mr Wallenberg's case has now been taken up by the United States and Israeli governments, in addition to the Swedish Government, which officially regards Mr Wallenberg as still alive.

Alan Patient

The Swedish Pimpernel

Alan Patient produced the 'Man Alive' programme, 'Missing Hero' (BBC2, 20 March), an investigation into the disappearance of Raoul Wallenberg, the Swedish diplomat who saved thousands of Hungarian Jews during the last year of World War Two, and who is believed to be still alive in a Soviet prison.

On 17 January 1945 Raoul Wallenberg was escorted by Soviet guards out of Budapest to their army headquarters. He told a friend that he did not know whether he was going as their guest or as their prisoner. He never came back. But the question everyone asks is: why would the Soviets want to take him away? Finding a motive for the Soviets' action in this mystery is perhaps the greatest puzzle.

The advancing Russians must have been surprised to encounter on the eastern side of Budapest, the Pest side, a sole Swedish diplomat looking after tens of thousands of Jews. Wallenberg had already successfully confronted the SS chief in Hungary, Adolf Eichmann, many other German officers, and countless more Hungarian Nazi 'Arrow Cross' thugs, thus saving 100,000 Jews from being sent to Auschwitz or from being slaughtered in the streets.

Dr Gideon Hausner, prosecutor of Eichmann, gives his view of the Soviets' action: 'Ultimately he fell victim to the incredulity of the Soviets who took Budapest then, who arrested him because they just couldn't believe that a Swedish diplomat would dedicate himself for months to this job. To them it must have looked a very silly and unconvincing cover for other activities.'

The desire to ascribe a comprehensible motive to the Russians is strong. It is a rather Western outlook—calculating a logical chain of events, looking for a credible cause of Russian behaviour, and therefore slotting into our pigeonholed minds the consequent conclusion. It is almost as though the immense tally of Soviet perfidy, established by approximately 50 witnesses, counts for nothing—simply because of difficulty in pinpointing a motive for the Russians.

Perhaps Arne Lundberg, a former civil servant at the Swedish Foreign Ministry, comes nearest to the Soviet mind when he says that the Russians 'could see no reason to send Wallenberg home': that they probably asked themselves, not why they should keep him, but whether they had any motive for sending him home.

When Wallenberg was taken away in January 1945 the Soviets immediately informed the Swedish government that he was in their safe custody. Leif Leifland, present Permanent Under-Secretary at the Swedish Foreign Ministry, recounts that the Swedes were relieved, because other Swedish diplomats 'had disappeared without

trace'. Lars Berg, a diplomatic colleague of Wallenberg's, says: 'My opinion is this: that Wallenberg told them that he wasn't only a Swedish diplomat, but he was sent by President Roosevelt himself. He was working with American money to save Jewish lives. I think that's why he disappeared, that it wasn't good at that time to declare that you worked for the Americans.'

Admiral Horthy's treaty with Hitler had meant that Eichmann could only start deporting Hungary's provincial Jews in 1944, when the Germans were clearly losing the war. The 200,000 Jews of Budapest were left until last. Wallenberg knew the city from business trips and was given neutral Swedish diplomatic status, but was financed by the American War Refugee Board. His success in negotiating thousands of safety passes was imitated by other neutrals, particularly the Swiss. Protected houses were set up in an international ghetto, crammed with about 20,000 people. Another 70,000 were forced into the general ghetto.

Naturally, Wallenberg evolved plans for the resettlement of these people and for the economic recovery of Budapest, anticipating peacetime; specific details of these plans have survived through friends. Very probably, Wallenberg put these plans to the Soviets. Very probably, the Soviets regarded them as a dangerous threat to their forthcoming Soviet Socialist Republic of Hungary. Besides, was Wallenberg not related to one of the wealthiest capitalist families of the West, in control of the largest bank in Scandinavia? Such a man, already a legendary hero in the capital city, could prove a menace if left to implement his own five-year redevelopment target.

Consider also the fate of other nationals taken by the Soviets: allies as well as enemies were swallowed up into the endless Soviet steppes and mines. Poles, Czechs, Slavs and Serbs—as well as Germans, Austrians and Hungarians—disappeared for ever. The fate of returning Ukrainians and Georgians is now well documented. Even their own soldiers, taken prisoners of war by the Germans while fighting for Mother Russia against the fascist beast, mysteriously disappeared on arrival home because they had been contaminated by the capitalist West. It is hardly surprising, then, that Avram Kalinsky, a Polish Jew, should report that his 1959 prison meeting with Wallenberg was with a man charged with alleged espionage.

What is greatly surprising, however, is the attitude of the Swedish government throughout all these years. After learning in mid-January 1945 that Wallenberg would be returned immediately, they did nothing but send diplomatic notes and arrange meetings until 1947, when the Russians started to deny all knowledge of him. Ten years later the Russians 'discovered' that

Wallenberg had died of a heart attack in 1947.

Meanwhile, the Swiss had successfully exchanged Soviet agents for two of their own diplomats seized by the Russians. The Belgians had done likewise. Per Anger, a colleague of Wallenberg's in Budapest and recently Swedish Ambassador to Canada, emphasises that 'with the Soviets you have to offer something'. The Swedes had Soviet spies after the war, he said, but they were expelled. 'We could have held them in prison until we had got Wallenberg back, but . . . it wasn't within their vocabulary, this way of acting.'

The Swedish government protests to this very day that Soviet spies with diplomatic immunity could not be exchanged. Neither could an important Soviet spy with Swedish citizenship, Colonel Stig Wennerström, be exchanged. That only leaves Soviet spies with Soviet citizenship—as long as they are not diplomats—and there are hardly a great many of those at large in Sweden!

Ironically, large numbers of Germans and Austrians were released in 1955 in response to Chancellor Adenauer's trade agreements with the Russians. Although numerous reports of Wallenberg's existence in the Russian prison system emerged, the Swedes still continued to behave as though they had learnt nothing from Adenauer's tough bargaining. Perhaps the possibility of bargaining had been lost as early as 1946 when Sweden's Ambassador to Moscow, Söderblom, saw Stalin about Wallenberg. Papers recently released from the Stockholm Foreign Ministry archives show that Söderblom sold the pass by saying to Stalin that he personally thought Wallenberg had died at the end of the war. What a scoop for the KGB propaganda!

Most horrifying of all remains the probability that the Swedes deliberately chose not to exchange the Russian spy Wennerström for Wallenberg. Those who know the Soviets claim that they could have originally taken Wallenberg against the day when one of their agents might be discovered in Sweden. Unfortunately, the Swedes did not rise to the bait: Wennerström knew too much. If that is so, Sweden's greatest 20th-century hero was sacrificed against her meanest traitor.

For me the most fascinating explanation of Soviet motives arises from *The Gulag Archipelago*. Solzhenitsyn recalls meeting a proud Swede who bore the name Erik Arvid Andersen and who claimed to have wealthy relatives. The Russians had treated him well but had tried unsuccessfully to make him into a double agent until it became too late to return him to the West. Only later did Solzhenitsyn realise that maybe this Swede had been obliged by the authorities to assume a false name in order to avoid execution. After all, his death, like that of Wallenberg and many other living prisoners, had been announced to the world. One might surmise that, if Andersen was not his true name, then perhaps Swedish was not his true nationality. On the other hand, he might really have been Swedish.

One thing is certain: there is only one Swede in Soviet captivity.

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-03-24

Avd

P

Grupp

2

Mål

E.U.I

Adress

Svensk CANBERRA

Text

Ambassadören från L-Å Nilsson re

Wallenberg-ärendet.

Vargas uppgifter om att en svensk diplomat skulle ha fängslats av de ungerska pilkorsarna måste byggas på någon form av missförstånd.

Raoul Wallenberg var verksam i Budapest fram till medio januari 1945. Den sovjetiska regeringen meddelade oss den 16 januari att Wallenberg tagits under sovjetiskt beskydd. Ryssarna har ju för övrigt därefter vidgått att Wallenberg fanns i sovjetiskt fängelse till och med sommaren 1947.

Vi är tacksamma Ni insänder en utskrift av samtalet med Varga. Jag tror dock att vi kan avskriva denne som seriöst vittne.

Cabinet

ex t

Leifland

Eckerberg

Berg Pol I

Nilsson

UTRIKESDEPARTEMENTET
 Utrikesministerns kansli
 Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-03-24

Dnr	Avd	Grupp	Mål
	P	2	En I

ex t:

H Wilkens, amb Tel Aviv
 onumr

Generalkonsuln Andersson

SYDNEY

FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet

Hbr Andersson-Nilsson 1979-12-03

Broder,

Det vore utmärkt, om Du kunde förse mig med adressen till den i ovan citerade handbrev nämnde Jakob Moshie Holender. Vår Tel Aviv-ambassad har sökt spåra Holender, men misslyckats därmed i avsaknad av närmare adressuppgift.

Lars-Ake Nilsson

Ifylles av postexp

Avsant med

☒ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET

AA

Ärende:

Kopia till:

Kabs
Bitr Kabs
Polch
Pol
UHD

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

L-Å Nilsson

80-03-26/L

P E U T

Svensk Canberra

1980-03-25 -

Cabinet Stockholm

För L-Å Nilsson

Re. Wallenbergärendet

P R I M O. Vid telefonsamtal idag med Varga redogjort innehållet Edert chiffer. Varga ansåg det omöjligt att Wallenberg kunnat vara verksam till mitten januari 1945. De enda som var aktiva då var pilkorsarna och ryssarna. Varga vidhöll att "den svenske ambassadören" försvann senast under första veckan 1945. Ryssarna hade inte läget under kontroll. Deras uppgifter om Wallenberg gav de endast för att två sina händer. Varga kunde inte inse skälet till varför ryssarna skulle hållit en svensk diplomat som ej var mot Sovjetunionen och ej samarbetade med tyskarna.

S E C U N D O. Utskrift av samtalet 21 dennes hemsändes snarast men på grund upptagningskvalitet och Vargas relativt haltande engelska kan det ta viss tid att få det läsbart. Vi för Varga förklarat att Stockholm möjligen kan ha ytterligare kommentarer sedan Ni fått del utskriften.

T E R T I O. Handbrev Nilsson-Ölander 27 februari. Vi kontaktat utrikesdepartementets konsulära avdelning, som uppgivit en David RosenSchweig finns i Australien. Man undersöker ärendet och har lovat underrätta oss när man sparat vederbörande. Vi stött på flera gånger och väntar oss svar närmaste dagarna.

Hedström

Arkivexemplar

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli

Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-03-25

Dnr	Avd	Grupp	Mål
56	P	2	EU I

Ambassadrådet Lindholm

PARIS

U. n.

Wallenberg-ärendet

101 A - 1980-03-17

(1 bil)

Broder,

./. Närslutet återfinner Du det franska inrikes-
ministeriets formulär, översänt till mig med
ovan citerade skrivelse, ifyllt av Nina
Lagergren.

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

Avsant med

☒

av kurir

☐

utl kurir

☐

luftpost

☐

vanlig post

Avsändn datum

Sign

MINISTÈRE DE L'INTÉRIEUR

Direction de la Réglementation
et du ContentieuxSous-Direction de la Réglementation
Intérieure
102 Bureau

Cadre réservé au Ministère

F .. /

Diffusion.....

C.R.....

D.A. No.....

NOTICE INDIVIDUELLE

RECHERCHES DANS L'INTERET DES FAMILLES

1° ETAT-CIVIL DE LA PERSONNE RECHERCHEE

Sexe F

NOM Ferrié David

(si c'est une personne mariée, veuve ou divorcée, mettre d'abord le nom de jeune fille)

Prénoms Miana

Né le

à

Fil de

et de

Nationalité Française

(pour signalement voir au dos).

2° RENSEIGNEMENTS SUR LA PERSONNE QUI DEMANDE LES RECHERCHES

NOM et Prénoms Lagergren Nina

Nationalité. Suédoise

Domicile Dahlbergsvägen 22, 182 62 Djursholm tél : 08/ 755 58 26

Degré de parenté avec la personne recherchée. sœur Suède

Motif de la demande.

3° RENSEIGNEMENTS COMPLEMENTAIRES CONCERNANT LA DISPARITION

Profession de la personne disparue journaliste?

Dernière adresse connue

Date de la disparition ou des dernières nouvelles

Circonstances et lieu de la disparition

Selon nos informations elle a été en prison dans l'Union Soviétique et pourra donner des renseignements sur le sort de mon frère Raoul Wallenberg, lui aussi incarcéré dans l'Union Soviétique à partir du 17 Janvier 1945.

Adresses ou localités où les recherches peuvent être spécialement effectuées (pour l'étranger, préciser l'Etat, la région et la ville.)

NOMS et adresses de personnes pouvant fournir des renseignements complémentaires

M.

M.

M.

M.

M.

Autres renseignements susceptibles d'orienter les recherches

4° SIGNALEMENT DE LA PERSONNE DISPARUE

TYPE : Blanc ☐ : Asiatique ☐ : Noir ☐ Afrique du Nord ☐

(mettre une croix dans la case correspondante)

AGE APPARENT

TAILLE

CORPULENC

FORME VISAGE

FRONT

MENTON

YEUX

CHEVELURE

(couleur)

(aspect - couleur)

BARBE, MOUSTACHE.

SIGNES PARTICULIERS :

Indiquer si prothèse, cicatrices chirurgicales, tatouages, amputation, malformation, taches de rousseur etc... Préciser dessin, emplacement sur le corps :

5° VETEMENTS ET OBJETS CARACTERISQUES EN SA POSSESSION LORS DE LA DISPARITION
(description détaillée si possible)-

6° CONDUITE A TENIR EN CAS DE DECOUVERTE

A / Demander ☐ consent à la communication de son adresse, et aviser la Préfecture de ☐

B / Aviser, dans tous les cas, par écrit, le 10° Bureau de la Direction de la Réglementation et du Contentieux, 11 rue des Saussaies 75008 PARIS, en indiquant l'adresse de la personne retrouvée.

L'adresse d'une personne majeure recherchée ne peut être communiquée qu'avec son consentement, si ce n'est à l'Autorité Judiciaire, pour l'exécution d'une décision de justice. Dans ce cas, préciser l'autorité judiciaire saisie

Nota important : L'époux qui recherche son conjoint disparu du domicile en emmenant des enfants doit effectuer d'urgence, à la Préfecture, une demande d'opposition à Sortie de France concernant des enfants s'il existe une présomption sérieuse de départ à l'Etranger.

7° :-ENGAGEMENT: Je m'engage, dans le cas où la personne que je fais rechercher serait découverte, ou me donnerait de ses nouvelles, à en aviser sans délai, par écrit, les autorités administratives qui ont reçu ma demande et, éventuellement, le Ministère de l'Intérieur, Direction de la Réglementation et du Contentieux, 1° Bureau, 11 rue des Saussaies 75008 PARIS.

Fait à ☐ le ☐ 3/1980

Signature de la personne
qui demande les recherches : ☐

Photo

UTRIKESDEPARTEMENTET

JOA

Ärende:

Kopia till:

Kabs
Bitr Kabs
Polch
Pol
UHD*L-A Nilsson*

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
[REDACTED] svensk Washington

1980-03-27

F

2

Eu I

SVENSK WASHINGTON 1980-03-26

CABINET STOCKHOLM:

FOER L AA NILSSON, UTRIKESMIN KANSLI, FRAAN BERGQUIST, ANG
WALLENBERGAFFAEREN.

P R I M O. STATE DEPARTMENT RINGDE IDAG OCH MEDDELADE BRAWERS
TELEFONNUMMER I LAS VEGAS. BRAWER BETECKNADES AV VAAR SAGESMAN
REFERERANDE SOVJETBYRAAN, SOM INTE SAERSKILT SAMARBETSVILLIG,
MEN VAENLIGT INSTAELLD TILL SVERIGE. HAN HADE I FAENGELSET
LAERT KAENNA OCH UPPSKATTA LAIMANS NIEDRE.

JAG KONTAKTADE IDAG BRAWER PER TELEFON FOER ATT HOERA OM DET
ALLS VAR NAAGON MENING GAA VIDARE. BRAWER ANSER SIG SJAELV SITTA
INNE MED VISSA UPPGIFTER - VITFE HAN DOCK SJAELV UNDERSTRYKER
AER ANDRAHANDSDITOS OCH SOM HAN INTE KAN VERIFIERA - SOM DET
KAN VARA AV INTRESSE FOER OSS ATT ERHAALLA. JAG FRAAGADE OM
HAN VAR VILLIG TA EMOT EN REPRESENTATN FOER GK I SAN FRANCISCO
(SOM VAE L DAA LIGGER NAERMAST), VILKET HAN SADE SIG GAERNA
VILJA. HAN SKULLE DAA MOETA VEDERBOERANDE SJAELV PAA FLYGFAELTET.
JAG LOVADE FRAMFOERA VAD HAN SAGT OCH AATERKOMMA INOM KORT.
OM NI D'ACCORD VAE LAEMPLIGAST VI BER BERGENSTRAAHLE RESA TILL
LAS VEGAS . OCH VAD EXAKT SKALL VI FRAAGA OM ? OCKSAA OM DE
ANDRA FAANGARNA I MORDVINIEN SOM DU INTERVJUAT ?

S E C U N D O. ENLIGT STATE DEPARTMENT AER MED ALL
SANNOLIKHET DEN ICKE IDENTIFIERBARE BUYER OCH BRAWER SAMMA
PERSON. BRAWER HAR NAEMLIGEN HAEVDAT ATT HANS NAMN VID
TRANSKRIBERINGEN FOERST FOERVANSKADES PAA ETT SAETT SOM
AATERTRANSKRIBERAT TILL ENGELSKA BLIR UNG BUYER. HAN SAEGER SIG

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:		
Kopia till: Kabs Bitr Kabs Polch Pol UHD	Åtgärd: (se regler på blankettkopia)		

- 2 -

OCKSAA ENLIGT STATE DEPARTMENT KAENNA LAZAR BERGER, SOM HAN BE-
 TECKNAR SOM ICKE TROVAERDIG. JAG TOG INTE UPP DESSA SAKER VID
 VAART TELEFONSAMTAL.

WACHTMEISTER

UTRIKESDEPARTEMENTET PB	Arende:			
Kopia till: Kabs Bitr Kabs Polch Pol UHD L-A Nilsson	Åtgärd: (se regler på blankettkopia) Utr min kansli/kr Nilsson/ACF [REDACTED] svensk Washington 1980-03-27	1	2	ECT

SVENSK WASHINGTON 1980-03-26

CABINET STOCKHOLM

FOER L AA NILSSON UTRIKESMIN KANSLI, FRAAN BERGQUIST, ANG
WALLENBERG.

DITT HBR 1980-03-17 AABEROPAS.

ITALIERNARNA PAA WRANGELOEN AER INTET NYTT SPAAR. DE NAEMNDES
REDAN F F G (?) I BILAGORNA TILL SHIFRONS VITTNESMAAL INFOER
ETT UNDERUTSKOTT TILL SENATENS JUSTITIEUTSKOTT 1-2 FEBRUARI
1973. UPPGIFTERNA AATERFINNS PAA S 127-128 I DEL 2, SOM VAE
BOER FINNAS PAA DOSSIER HEMMA. RIMLIGEN HAR VAE DESSA UPPGIF-
TER KOMMIT ER TILLHANDA TIDIGARE ? SAIDENBERG HAR JU SOM VI REDAN
TIDIGARE VISSTE KONTAKT MED SHIFRON.

WACHTMEISTER

1980-03-26

Ex a + b t:

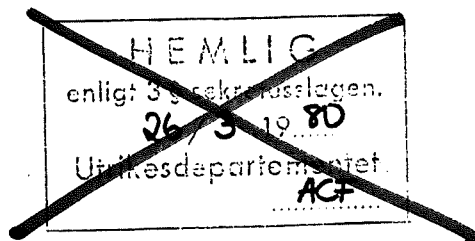
Leifland
Eckerberg
Berg Pol I
Elmér Pol I
Fru Nina Lagergren
F justitierådet Ingrid
Gärde-Widemar

exp 800326/ACF

amb Tel Aviv, ✓
nr 24
amb Moskva, ✓
nr 63
amb Washington, ✓
nr 58

EXPEDIERAD	
Ans.	✓
A. kurir	✓
B. kurir	✓
Ansvarig	✓
Ansvarig	✓

FÖRTROLIG

Avraham Kalinskis brevkort från fängelsetiden i
Sovjetunionen

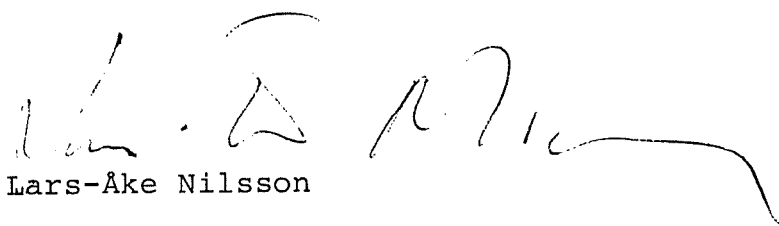
(1 bil)

Vid besök i departementet den 27 och 28 november 1979 (jämför promemoria, L-Å Nilsson, 1979-11-30) överlämnade Avraham Kalinski ett hundratal brevkort för närmare granskning. Korten hade Kalinski under andra hälften av 1950-talet, då han satt fängslad i Vladimir i Sovjetunionen, sänt till - respektive mottagit från - sin syster i Haifa.

På två av korten från 1959 finns, enligt Kalinski, referenser till en svensk medfånge.

Dessa båda kort har genom förmedling av Rikspolisstyrelsen granskats av Statens Kriminaltekniska Laboratorium. Datumangivelserna på korten är utförda med bläck. Denna skrift har det inte varit möjligt att åldersbestämma. Ingenting har emellerid framkommit som ger anledning att ifrågasätta datumangivelserna. Vidare kan sägas att inga signifikanta skillnader kunnat påvisas mellan olika delar av skriften på kortens baksidor.

De båda från svensk utgångspunkt relevanta korten har av Svenska Träforskningsinstitutet jämförts med den totala samlingen brevkort. Institutets undersökningar redovisas i här bilagda rapport. Som framgår av denna sammanfattar Institutet enligt följande: "Av de redovisade undersökningsresultaten drar vi den slutsatsen att papperet, i de två proverna 1 och 2 sannolikt är av samma ursprung som papperet i de fyra referensproverna".

Lars-Åke Nilsson

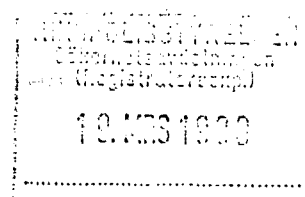
SVENSKA TRÄFORSKNINGSINSTITUTET

AVDELNINGEN FÖR
ANALYS OCH SERVICE

RAPPORT AS

61354

UPPDRAGSNUMMER

RIKSPOLISSTYRELSEN

Box 8304

104 20 SOLLENTUNA

1980-03-14

EDER REFERENS Folke Axman

INKOMMET

PROV

Vår ref Mary Gustafson

Eder Folke Axman besökte oss 1980-02-26 och 1980-03-10 och medförde därvid ett 100-tal brevkort enligt uppgift avsända från en person i ryskt fängelse till anhöriga i Israel och vice versa. Folke Axman uppgav att två av dessa kort skulle jämföras med övriga kort som således skulle betraktas som referensmaterial.

Vi ombads att, helst utan att skada materialet, utföra undersökningar i avsikt att fastställa om papperet i de två förstnämnda korten, i fortsättningen betecknade prov 1 och 2, är av samma ursprung och ålder som det i referensmaterialet.

I Folke Axmans närvaro undersöktes proverna 1 och 2 och några kort ur referensmaterialet, vilka slumpvis utvaldes bland de kort som till färgen överensstämde med de två proverna. Huvuddelen av referensmaterialet hade ungefär samma bruna färgton som de två proverna medan ett mindre antal kort var ljusare.

Vid betraktning i genomfallande ljus av såväl proverna som referenskorten konstaterades att samma formationsmönster fanns i samtliga.

En snabbanalys av fiberinnehållet av samtliga undersökta kort visade att dessa innehöll fibrer från uteslutande barrved.

En mera ingående analys av fiberinnehållet ansågs dock befogad varför små bitar av följande material uttogs:

- a) prov 1 daterat 27/9-59
prov 2 odaterat
- b) prov från fyra brevkort med till synes samma färg som de under a) nämnda proverna; av oss betecknade ref 1 - 4.
ref 1 taget ur bunt märkt "Från systemen"
ref 2 text på Jiddish-hebreiska
ref 3 ur bunt märkt "Från systemen till fängelset" Kortet märkt "4-27"
ref 4 ur omärkt bunt, kortet märkt "20/V 1955"

Medan Folke Axman var kvar på laboratoriet bestämdes ytvikt, tjocklek och densitet för det ovannämnda materialet och härvid erhöles följande resultat.

Provbeteckning	Ytvikt g/m ²	Tjocklek mm	Densitet kg/m ³
a) Prov 1	174	0,229	760
Prov 2	189	0,224	840
b) Ref 1	172	0,215	800
Ref 2	183	0,214	855
Ref 3	173	0,229	755
Ref 4	172	0,220	780

Analys av fiberinnehållet i de sex uttagna provbitarna företogs enligt föreskrifter givna i SCAN-G 3:71 och härvid framkom att samtliga prover innehöll fibrer från oblekt gransulfitmassa och oblekt tallsulfatmassa och att inget annat fiberslag därutöver ingick. Proportionerna mellan de två ingående masslagen fastställdes också och var som följer:

Provbeteckning	Fibersammansättning, %	
	Gransulfitmassa	Tallsulfatmassa
a) Prov 1	70	30
Prov 2	76	24
b) Ref 1	73	27
Ref 2	77	23
Ref 3	75	25
Ref 4	77	23

Skillnaderna i den procentuella fibersammansättningen hos de sex proverna är inte större än de som kan uppträda i en och samma produktionsenhet vid tillverkning av en viss papperskvalitet. Detta gäller även ytvikt, tjocklek och densitet även om skillnaderna här kan förefalla relativt stora. En del av dessa skillnader kan dock bero på att korten har blivit nötta i olika grad.

Att utföra något slag av åldersbestämning av materialet anser vi ej vara meningsfullt eftersom det här rör sig om en i detta sammanhang relativt kort tidsperiod.

Av de ovan redovisade undersökningsresultaten drar vi den slutsatsen att papperet i de två proverna 1 och 2 sannolikt är av samma ursprung som papperet i de fyra referensproverna.

SVENSKA TRÄFORSKNINGSINSTITUTET
Avd för analys och service
Per Olof Bethge

Mary Gustafson

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

PROMEMORIA ✓

P 2 Eu^I

1980-03-26

Gu
10-1-26 W
Adressen till vittnet i Wallenberg-ärendet, Greville Wynne

Via ambassaden i London har erfarits att adressen till ovanstående person (aktuell bland annat genom BBC-filmen om Wallenberg) är:

Mr Greville Wynne
Edificio Neptuna
Pranva 6
Appt 7
Paseo Maritima
Palma de Mallorca
Telefon: 28 60 06

2 ✓
Lars-Åke Nilsson

1980-03-26

STRÄNGT FÖRTROLIG

Besök hos utrikesdepartementets rättschef av
advokaten Olof Arvidson

PM (L-Å Nilsson) 1980-03-14

Under sitt besök den 13 mars hos statssekreteraren Hans Blix (jämför ovan citerade promemoria) uttryckte advokaten Olof Arvidson önskemål om att bli delgiven eventuella synpunkter från departementets sida på att han till justitieombudsmannen vidarebefordrade vissa informationer, vilka advokaten i departementet erhållit med sekretessförbehåll. Arvidson hade den 25 mars avtalat ett besök hos rättschefen, ambassadör Hans Danelius. Under samtalet var även undertecknad närvarande.

Danelius inledde med att konstatera att sekretesslagen inte ställde några rättsliga anspråk på Arvidson beträffande den information han erhållit. Om denna information kom till offentlighetens kännedom, kunde emellertid återverkningar på de svensk-sovjetiska förbindelserna inte uteslutas. Om informationen överlämnades skriftligen i en inläga till justitieombudsmannen, var det troligt att den skulle bli offentlig. Danelius ville därför föreslå att den aktuella informationen vidarebefordrades till justitieombudsmannen vid ett personligt sammanträffande, där även representanter för departementet var närvarande. Dessa representanter skulle därvid vara beredda att lämna samma uppgifter som Blix lämnat till Arvidson.

Arvidson underströk att han för sin del ansåg den lösning Danelius föreslagit som helt tillfredsställande. Det ankom nu på Arvidson att ta initiativet till ett eventuellt sammanträffande hos justitieombudsmannen.

Arvidson påpekade vidare att Stig Berglings tidigare hustru anmält advokaten Ragnar Gottfarb inför advokatsamfundets disciplinnämnd för hans sätt att sköta försvaret av Bergling. I sinom tid skulle Arvidson återkomma med synpunkter på om informationen kunde vidarebefordras till advokatsamfundets disciplinnämnd på samma sätt som föreslagits beträffande justitieombudsmannen.

Arvidson meddelade även att han, för den händelse disciplinnämnden inte ansåg sig ha anledning påtala Gottfarbs sätt att sköta sitt tidigare uppdrag som Berglings försvarare, skulle se sig nödsakad att vid domstol instämma Gottfarb för grov trolöshet mot huvudman.

Lars-Åke Nilsson

Avsändningsort

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-03-26

Avd

P

Grupp

2

Mål

E. U. I

Adress

Svensk LONDON

Text

Skoglund från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

Vill för ordningens skull bekräfta att ambassaden kan avskriva vittnet Greville Wynne. Genom Patient fick vi ju adressen till Wynne i Palma de Mallorca.

Jag tror dock knappast att det blir aktuellt att på nytt höra Wynne (han hördes 1964-10-01 av Dölling och Lorentzon i London).

Cabinet

UTRIKESDEPARTEMENTET
 Utrikesministerns kansli
 Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-03-26

Dnr	Avd	Grupp	Mål
33			Res

Ambassadrådet Wilkens

TEL AVIV

FÖRTROLIGT

Kalinskis brevkort

(8 bil)

Broder,

Sent omsider kan jag nu för vidarebefordran till Kalinski återsända hans brevkort. I samlingen saknas tre kort - i sig förmodligen helt ointressanta - vilka blivit illa tilltygade vid Träforskningsinstitutets undersökningar. Detta faktum har Du kanske ingen anledning att skriva Kalinski på näsan. Skulle han emellertid efterlysa de saknade korten, återfinns dessa hos Rikspolisstyrelsen och kan efter anfordran översändas till Dig.

Resultaten från undersökningarna redovisas i en promemoria som tillställts ambassaden såsom numrerad delgivning (nr 24). Min högst allmänna kommentar i sammanhanget blir närmast den, att det nu får anses vara fastställt att korten är "äkta". Mycket längre lär vi inte komma.

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

Avsant med

☒ av kurir☐ uti kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

1980-03-27

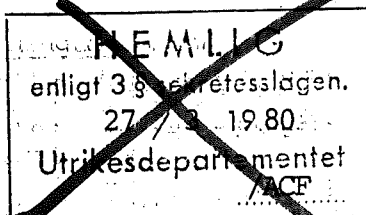
Ex f kdm t:

Leifland
Eckerberg
Bekeris
Berg Pol I
Lundström Pol I
Elmér Pol I

Fru Nina Lagergren
F justitierådet
Ingrid Gärde-Widemar

~~200802/ACF~~

amb Moskva,
nr 66
amb Tel Aviv,
nr 25
amb Washington,
nr 60

FÖRTROLIG

Samtal i Wallenberg-ärendet med Gunars Rode

Genom förmedling av den danska Sacharov-kommittén hade förra justitierådet Ingrid Gärde-Widemar i Wallenberg-kommittén fått kontakt med en i Stockholm bosatt lett, Gunars Rode. Denne besökte den 26 mars, åtföljd av Ingrid Gärde-Widemar, departementet. Under ett två timmar långt samtal utfrågade jag Rode om hans livshistoria. Departementssekreteraren Göran Lundström biträdde med tolkning från ryskan. Rode talade växelvis svenska och ryska.

Gunars Rode är född den 8 september 1934 i Lettland. Han kom till Sverige den 28 maj 1978 och är bosatt vid Vårdshusvägen 10 i Fittja, telefon 0753/87593. Den 14 februari 1978 gifte sig Rode i Riga med en svensk medborgare av lettisk börd. Paret hade träffats när den nuvarande fru Rode var på turistbesök i Lettland. Makarna hade till en början för avsikt att slå sig ned i Riga. De sovjetiska myndigheterna vägrade emellertid fru Rode tillstånd att bosätta sig i Sovjetunionen. Samtidigt lät de Gunars Rode förstå att han utan svårigheter skulle få utvandra till Sverige. Det märkliga inträffade att Rode redan inom tolv dagar efter ansökan beviljades visum för utresa.

Gunars Rode arbetar numera i Stockholm hos Lettiska Centralrådet, medan hustrun är tjänsteman vid Patentverket.

Rode berättade att han vuxit upp i Riga. Vid universitetet där hade han för sin grundexamen valt ämnet biologi som specialitet. Rode hade emellertid inte kunnat slutföra sina studier, eftersom han 1958 religerades från universitetet. Troligen hade säkerhetstjänsten underrättats om att Rode på ett sommarläger för studenter uttalat sig till förmån för ett fritt Lettland.

EXPEDIERAT	
med	dyn
sv. kurir	17.19...
sv. kurir	
	
	Sign

Rode tog efter religiösa arbetet som trådbussförare. Han greps 1962 tillsammans med åtta andra medlemmar av den underjordiska organisationen Baltia, anklagad för antisovjetisk verksamhet. Baltia är en organisation som arbetar för att tre självständiga baltiska stater skall återupprättas. Organisationen har sina rötter i den väpnade partisankamp, vilken upphörde först 1953. Den politiska spännvidden är stor. Rode tillhörde själv en nationalistisk högergrupp. Av uppenbara skäl förs hos Baltia inga medlemsregister. Verksamheten sker inom celler spridda över hela Baltikum.

Bland Rodes medåtalade förklarades samtliga skyldiga, utom en kvinnlig poet från Lettland. Rode dömdes till femton års straffarbete i läger med strikt regim. Som domskäl angavs antisovjetisk verksamhet och förberedelse till landsförräderi.

Under perioden mars 1963 till december 1965 satt Rode i lägret 385/7 i Mordvinien. Vid slutet av denna tid dömdes han till två års fängelse för antisovjetisk agitation. Från början av februari 1966 till slutet av januari 1968 satt Rode sålunda i Vladimir-fängelset. Därefter följde fram till sommaren 1969 en period i lägret 385/11. Från sommaren 1969 till mars 1970 hölls Rode i 385/17. Vid nämnda tidpunkt hade han på nytt dömts till fängelse. Straffet blev denna gång tre år att avtjäna i Vladimir.

Rode sändes i mars 1973 från Vladimir till 385/17 A. Därifrån förflyttades han några gånger till straffzonen i lägret 385/19. Under våren 1975 dömdes Rode återigen till två års fängelse i Vladimir. Han frigavs den 13 maj 1977 och fördes till Riga. Månaden närmast före frigivandet hade Rode tillbringat under gödkur i sjukavdelningen, korpus II, i Vladimir-fängelset.

Ett anmärkningsvärt avbrott i fängelsevistelsen hade inträffat i januari 1976. Rode hade då genom KGB:s försorg tillfälligt förts till Riga. Han tilläts träffa sin invalidiserade mor och uppsöka några släktingars gravar. Syftet med besöket i Riga uppgav KGB-männen vara att visa Rode hur förhållandena hade förbättrats i Lettland. Vidare uppmanades Rode att inge en nådeansökan. Detta vägrade han emellertid av principiella skäl och med hänvisning till solidariteten inom dissidentrörelsen. Som en följd av sin vägran återsändes Rode till Vladimir.

Efter det slutliga frigivandet i maj 1977 stod Rode under polisövervakning i Riga. Han saknade möjlighet att få arbete och var hänvisad till ekonomiska bidrag från släktingar samt från Sacharov-fonden. Efter sin far, som avled 1969, hade Rode ärvt en mindre fastighet med trädgård.

Under hela sin fängelse- och lägertid tror sig Rode, så när som på några israeler i början av 1970-talet, inte ha träffat annat än sovjetiska medborgare. En märklig episod inträffade emellertid i samband med en fångtransport 1973 eller -74 vid byn Javas i Mordvinien.

Den grupp fångar Rode tillhörde hade i täckta lastbilar förts till järnvägsstationen. De steg därefter ombord på ett fångtåg, där de placerades i celler. Fångar som anlänt med tåget skulle i sin tur ta plats i bilarna.

Från sin cell såg Rode en fånge - ur den grupp som ankommit med tåget - promenera i vagnens korridor. Det var mycket ovanligt att annat än psykiskt störda fångar tilläts på egen hand röra sig i samband med transportererna.

Den man Rode såg ropade plötsligt på ryska: "Finns här några politiska fångar?". Rode svarade "ja".

Mannen, som var omkring sextio år gammal, hade gråsprängt mörkt hår och var 165 till 170 cm lång. Hans ansikte gav ett utmärklat intryck.

Mannen började tala på tyska. Rode, vars tyska var dålig, sökte skifta till engelska. Det en åt två minuter långa samtal som utspann sig fördes växelvis på ryska, tyska och engelska.

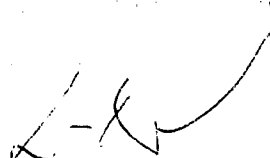
Mannen i korridoren talade om att en svensk diplomat hållits fängslad i tjugooåta år samt saknade möjlighet att sända och mottaga brev. Rode trodde inledningsvis att mannen i korridoren talade om sig själv. Efter några ögonblick förstod dock Rode att det måste röra sig om en tredje person.

Manne i korridoren sade nämligen, att om han för sin del kunde hjälpa diplomaten, så skulle denne efter sitt frigivande kunna göra gentjänster. Rode fick intrycket att mannen i korridoren och diplomaten helt nyligen suttit fängslade tillsammans.

Först efter ankomsten till Sverige hade Rode fäst någon vikt vid den här relaterade episoden. Rode hade, innan han i Sverige hört talas om Raoul Wallenbergs öde, hållit det för uteslutet att en svensk diplomat skulle hållas fängslad i Sovjetunionen. Vid vårt samtal medgav Rode att han hade svårt att exakt tidsbestämma episoden. Han kunde vidare ha missuppfattat en del av vad mannen i korridoren sade. Rode trodde sig emellertid ha korrekt återgivit huvuddragen.

Rode ger ett stabilt och öppet intryck. Vad han berättade i departementet överensstämmer med vad han tidigare uppgivit för Ingrid Gärde-Widemar. Slutligen förklarade sig Rode villig att ställa upp vid Wallenberg-kommitténs hearing i Stockholm i maj.

I marginalen kan antecknas att Rodes namn förekom i Nedre-ärendet. Departementsrådet Ilmar Bekeris uppger att huvuddragen i de informationer om Rodes livshistoria som här relaterats tidigare är kända i baltiska exilkretsar i Stockholm.

Lars-Åke Nilsson

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-03-27

Avd

P

Grupp

2

Mål

E. 44-

Adress

Svensk TEL AVIV

Text

Wilkens från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

En i Sverige bosatt lett, Gunars Rode, som mellan 1962 och 1977 suttit i olika läger i Mordvinien samt i Vladimir har rätt oss att kontakta en tidigare medfånge, som möjligen skulle ha några upplysningar av intresse i Wallenberg-ärendet. Vederbörande heter Yakov Suslensky och har adressen Ramat 37/35, Jerusalem. Tacksam om Du kontaktar honom.

Cabinet

ex t

Leifland

Eckerberg

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-03-27

Avd

Grupp

Mål

Adress

Svensk WASHINGTON

Text

. Bergquist från L-Å Nilsson re
Wallenberg-ärendet.

PRIMO:

Med hänsyn till vad Du skriver i Ert 177 förefaller onekligen det lämpligaste vara att en tjänsteman vid GK i San Francisco intervjuar Brawer. De frågor som bör ställas är helt enkelt om denne under sin tid i Mordvinien träffat eller hört talas om någon svensk förutom Niedre. På dossier har Ni ju i Washington de intervjuer vi på senare tid gjort med andra Mordvinien-fångar. Jag föreställer mig att det är tillfyllest om Du per telefon orienterar vederbörande på GK. Om så skulle önskas, sänder vi givetvis gärna från Stockholm relevant material till San Francisco.

SECUNDO:

Vad Du skriver i Ert 180 är helt korrekt, och vi kan nu avskriva Seidenberg.

Cabinet

ex t:

Leifland

Eckerberg

19.80. - 03. - 24

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ex f kdm t: Fru Nina Lagergren

F justitierådet Ingrid Gärde-Widemar

Per Anger c/o Wallenberg-kommittén

Leifland

Amb Moskva onumr

Amb Washington onumr

exp 800331/ACF

'Unsung hero of World War II'

By HYAM CORNEY/Post London Correspondent

LONDON. — BBC television last Thursday presented a remarkable 50-minute documentary on Raoul Wallenberg, the Swedish diplomat who saved up to 100,000 Jews from the Nazis in Budapest, and tomorrow BBC radio is broadcasting a 45-minute programme entitled "The Wallenberg Mystery."

The current edition of "The Listener," the weekly magazine produced by the BBC, carries a full-page article on Wallenberg called "The Scarlet Pimpernel," written by Alan Patient, producer of the television programme.

All of this supports the words of John Bierman, who said at the end of the television programme that the fate of Wallenberg "is beginning to matter to a lot of people." The programme was critical of both the Israelis and the Swedes for not having done enough since 1945 to try to find out what happened to Wallenberg. It specifically accused the Swedes of having failed to find an opportunity of arranging an exchange with the Soviets.

Patient points out in "The Listener" that "large numbers of Germans and Austrians were released in 1955 in response to German Chancellor Konrad Adenauer's trade agreements with the Russians. Although numerous

reports of Wallenberg's existence in the Russian prison system emerged, the Swedes continued to behave as though they had learned nothing from Adenauer's tough bargaining."

Per Anger, a colleague of Wallenberg in Budapest and recently Swedish Ambassador to Canada, says that the Swedes had Soviet spies after the war whom they could have held in prison until Wallenberg was released. But "this way of acting," he says bitterly, "was not in their vocabulary."

What the television programme brought home above all was the remarkable character of Wallenberg and his complete indifference to the personal danger to which his actions on behalf of Jews exposed him.

The programme recalled, for instance, how Adolf Eichmann had warned him to stop his activities on behalf of the Jews or else. Two days later Wallenberg's car was smashed by a tank. Fortunately Wallenberg was not in it at the time.

Humanity, compassion and bravery were words that dotted the programme. The first half was taken up with interviews with people from many parts of the world who owe their lives to Wallenberg.

Apart from Israel Broadcasting authority director-general Yosef Lapid, there were other Israelis, as well as people now living in America and Canada.

Bierman in fact described Wallenberg as "the unsung hero of

the Second World War." The programme quoted Wallenberg as telling a group of Jews that unfortunately he could not save all of them and he added: "I must save the young ones, because I want to save a nation." But has enough been done to find out the facts about what happened after Wallenberg was led out of Budapest by the Russians, not knowing whether he was a prisoner or a guest?

When asked this question, Premier Menahem Begin replied that "you can't force the Russians." The Swedish Foreign Ministry file on him is reputed to be the biggest of all, though in the words of Bierman, "his case has blown hot and not so hot depending how much successive Swedish governments were prepared to sour their relations with their powerful Soviet neighbour."

Gideon Hausner MK, prosecutor at the Eichmann trial, said in the programme: "ultimately, Wallenberg fell victim to the incredulity of the Soviets who took Budapest and arrested him because they just couldn't believe that a Swedish diplomat would dedicate himself for months to this job. To them, it must have looked like a very silly and unconvincing cover for other activities."

Kab sekr

Pol ch

Pol I

press

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ex f kdm t:

Fru Nina Lagergren

F justitierådet Ingrid Gärde-Widemar

amb Moskva onumr

amb Washington onumr

amb Tel Aviv onumr

KNR 133

SVENSK NEW YORK

1980-03-27

CABINET STOCKHOLM

189. FOER POL I OCH PRESSBYRAAN

MANIFESTATION FOER RAOUL WALLENBERG I NEW YORK

I ANSLIUTNING TILL DEN AKTIVITET I WALLENBERG-AERENDET
SOM FOEREKOMMIT I NEW YORK SENASTE MAANADERNA, SENAST
ETT UPPROP AV GVERNOER CAREY ATT DEN 27 MARS SKALL
PROKLAMERAS SOM RAOUL WALLENBERG S DAG, AVSERDEN
JUDISKA ORGANISATIONEN ANTI DEFAMATION LEAGUE OF
B'NAI BRITH IDAG TORS DAG ORGANISAERA EN MANIFESTATION
FOER ATT VAECKA ALLMAEN OPINION FOER WALLENBERGS SAK-.

MAN HOPPAS PAA DELTAGANDE AV GVERNOERERNA I NEW YORK OCH
NEW JERSEY, NEW YORKS BORGMAESTARE OCH MEDLENMAR AV
USA:S SENAT OCH REPRESENTATIONSHUS. MANIFESTATIONEN HAALLS
FOERST I ANTI DEFAMATION LEAGUES HOEGKVARTER 823
UNITED NATIONS PLAZA OCH SKALL SEDAN AVSLUTAS MED EN PRO-
CESSION MED LEVANDE LJUS WITTEMOT FOERENTA NATIONERNAS
HOEGKVARTER. EFTER INBJUDAN TILL GENERALKONSULATET KOMMER
KONSUL LARS G CARLSSON ATT NAERVARA SOM OBSERVATOER VID
HOEGTIDEN I DEFAMATION LEAGUES HOEGKVARTER. AEVEN
DE SVENSKA JOURNALISTERNA I NEW YORK-OMRAADET HAR
INBJUDITS OCH EVENEMANGET KAN DAERFOER VAENTAS FAA
VISS TAECKNING I SVENSK PRESS.
FRIEDMAN

SVENSK NEW YORK

ORIGINAL TELETYPE
KOPIOR ENL. AUTO
INNOVATION

27 MAR 80 23 52

DNR 1191A 189
P 2 5m

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

PROMEMORIA ✓

P 2 Eu^I

1980-03-28

STRÄNGT FÖRTROLIG

Samtal med advokaten Ragnar Gottfarb

På uppdrag av statssekreteraren Hans Blix har jag den 28 mars per telefon informerat advokaten Ragnar Gottfarb om att departementet den 13 mars för advokaten Olof Arvidson bekräftat att i september 1979 en oförbindlig kontakt togs i Moskva - via en särskild kanal - om Stig Berglings önskan att bli utväxlad mot Raoul Wallenberg.

Gottfarb tackade för den lämnade informationen.

L-✓
Lars-Åke Nilsson

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs
Bltr Kabs
Polch
Pol
UHD

L. A. Nilsson

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
[redacted] svensk Washington 800401
+ brev t konsul Grestad, San
Francisco 1980-04-01

P

2

Eu H

SVENSK WASHINGTON 1980-03-31

CABINET STOCKHOLM

FOER L AA NILSSON, UTR MIN KANSLI, FRAAN BERGQUIST, WALLENBERG-
AFFAEREN. ERT CHIFFER 254.

TALAT MED BERGENSTRAAHLE, SOM PAA GRUND AV FOERESTAAENDE AVRESA
VILL OEVERLAEMNA AERENDET TILL SIN ANDREMAN PER GRESTD. DE VILL
EMELLERTID FOERST HA RELEVANT MATERIEL, SOM DU ERBJUDER. JAG
MEDDELAR UNDER MELLANTIDEN BRAWER ATT DET HELA KAN KOMMA ATT
DROEJA LITET, DAA JU SF BARA HAR KURIR VARANNAN VECKA. DET AER
VAEL INTERVJUERNA MED BERGER, GARCIA OCH PAPADOUPOLS SOM AER
MEST INTRESSANTA FOER DEM ?

ELGQVIST

NNNN

ORIGINAL TELEGRAM
(KOPIOR ENL. ANG)
INRIKIN UD

31 MAR 80 16 52

UNR 89 A 525
P 2 EM

Reko B-18-21
ac
W

VSVENSK WASHINGTON KNR 154 1980-03-31

CABINET STOCKHOLM

B R A A D S K A N D E

525. FOER L AA NILSSON, UTR MIN KANSLI, FRAAN BERGQUIST, ANG
WALLENBERGAFFAEREN. VAART 1710 1979-12-27.

GAARDAGENS NEW YORK TIMES MAGAZINE INNEHAALLER EN STOERRE
ARTIKEL OM WALLENBERGAFFAEREN, SOM JAG INSAENDE MED HBR TILL
DIG IDAG. DEN INNEHAALLER VAEI KNAPPAST NAAGOT NYTT, AER
SJAELVFALLET MYCKET UPPSKATTANDE MOT RAOUL WALLENBERG SJAELV,
MEN KANSKE SNAALARE MOT SVERIGE OCH UD, AEN CBS-INSLAGET VID
NYAAR (VAART OVANCIT).

ELGQVIST

SVENSK WASHINGTON KL 1050

NNNN

Do!
press

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
1980-04-01 - ex t:

Fru Nina Lagergren
F justitierådet i Gärde-Widemar
Per Anger, c/o Wallenbergkommittén
Leifland
Eckerberg
Berg Pol I
Elmér Pol I
amb Moskva onumr

amb Washington onumr
amb Tel Aviv onumr

ORIGINAL TELEGRAM
(KOPIOR ENL. ANT.)
INKOM UD

31 MAR 80 20 46

DNR 7153A	755
P	2 Eu

SVENS NEW YORK 1980-03-31

CABINET
STOCKHOLM

FOER POL I OCH PRESSBYRAAN.

195. VAART 189 MANIFESTATION FOER RAOUL WALLENBERG I NEW YORK.

DEN I OVAN CITERADE TELEGRAM OMNAEMNDA MANIFESTATIONEN FOER RAOUL WALLENBERG HOELLS PROGRAMENLIGT I THE ANTI DEFAMATION LEAGUE OF B'NAI B'RITH HOEGKVARTER 823 UNITED NATIONS PLAZA TORS DAG 27 MARS. MANIFESTATIONEN ORDNADES GEMENSANT AV ANTI DEFAMATION LEAGUE OCH "FREE RAOUL WALLENBERG COMMITTEE OF THE USA" OCH BESTOED AV EN PRESSKONFERENS PLUS ETT PROGRAM FOER ALLMAENHETEN AVSETT ATT SPRIDA KAENNEDOM OM WALLENBERGKOMMITTENS ARBETE.

I PRESSKONFERENSEN DELTOG BL A MARS PATRICK MOYNAHAN (HUSTRU TILL SENATORN OCH F D FN-AMBASSADOEREN) OCH RABBINEN FREDERICK WERBELL SOM REPRESENTANTER FOER WALLENBERGKOMMITTEN, AGNES ADACHI SOM ARBETADE MED WALLENBERG PAA LEGATIONEN I BUDAPEST, JOHN BERENYI VARS MOR OCH ETT FLERTAL NAERA SLAEKTINGAR RAEDDADES AV WALLENBERG, WIVEKA LINDFORS, OCH LARS CARLSSON SOM REDOGJORDE FOER DEN SVENSKA REGERINGENS POSITION I WALLENBERGFRAAGAN. NAERVARANDE SVENSKA PRESSREPRESENTANTER CURT CARLSSON EXPRESSEN OCH JOHNNY FLODMAN, SVENSKA DAGBLADET.

I PROGRAMMET FOER ALLMAENHETEN VISADES EN TV-DOCUMENTARY OM SEX MINUTER GJORD AV CBS OCH FOERSOEK GJORDES ATT RINGA GPU:S HOEGKVARTER I MOSKVA DOCK UTAN FRANGAANG. TALARNA FRAAN PRESSKONFERENSEN UPPTRAEDDE AANYO I SAMMA ROLLER OCH KVAELLEN AVSLUTADES MED EN PROCESSION MED LEVANDE LJUS TILL DAG HAMMARSKJOELD PLAZA DAER EN FOER TILLFAELLET SKRIVEN DIKT UPPLAESTES AV ELIE WIESEL J.AEMTE ANNAN POESI.

RABBI WERBELL BERAETTADE BAADE VID PRESSKONFERENSEN OCH UNDER DET ALLMAENNA PROGRAMMET OM THE SAKHAROV-WALLENBERG HEARINGS I STOCKHOLM 2-3 MAJ 1980.

NEW YORK TIMES WEEKLY MAGAZINE DEN 30 MARS HADE RAOUL WALLENBERGS BILD PAA OMSLAGET OCH EN HUVUDARTIKEL AV RABBI WERBELL OM 9 SIDOR TEXT OCH BILDER OM RAOUL WALLENBERG. DENNA PUBLICITET HAR VAECKT STOR UPPMAERKSAMHET I NEW YORK. TIDNINGEN INSAENDES DENNA VECKAS LAEGENHET.

GUVERNOEREN HUGH L. CAREY PROKLAMERADE 27 MARS 1980 SOM RAOUL WALLENBERG DAY I STATEN NEW YORK.

FRIEDMAN